

**KONKURENCIJSKO VIJEĆE
BOSNE I HERCEGOVINE**

832

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na osnovu člana 25. stav (1) tačka e) i člana 42. stav (2) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), te člana 122. stav (2) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u postupku pokrenutom Zaključkom o pokretanju postupka broj: UP-06-26-2-028-11/20 od dana 02.02.2021. godine, po zahtjevu privrednog subjekta BH Telecom d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, podnesenom protiv privrednih subjekata United Media S.a.r.l., Boulevard Pierre Frieden 43, L-1543, Luksemburg, Sport Klub d.o.o. Sarajevo, Džemala Bjedića 160 G, Lamela C, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, Nova BH d.o.o. Sarajevo, Trg solidarnosti 10, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina i Telemach BH d.o.o. Sarajevo, Džemala Bjedića 216, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji, na 91. (devedesetprvoj) sjednici održanoj dana 31.08.2021. godine, donijelo je

**ZAKLJUČAK
O OBUSTAVLJANJU POSTUPKA**

- 1) Obustavlja se postupak pokrenut Zaključkom o pokretanju postupka broj: UP-06-26-2-028-11/20 od dana 02.02.2021. godine, po zahtjevu privrednog subjekta BH Telecom d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, podnesenom protiv privrednih subjekata United Media S.a.r.l., Boulevard Pierre Frieden 43, L-1543, Luksemburg, Sport Klub d.o.o. Sarajevo, Džemala Bjedića 160 G, Lamela C, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, Nova BH d.o.o. Sarajevo, Trg solidarnosti 10, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina i Telemach BH d.o.o. Sarajevo, Džemala Bjedića 216, 71000 Sarajevo, Bosna i

- Hercegovina, radi utvrđivanja postojanja zloupotrebe dominantnog položaja iz člana 10. stav 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji, zbog odustajanja podnosioca zahtjeva od zahtjeva i daljeg vođenja postupka.
- 2) Obavezuje se privredni subjekt BH Telecom d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, da plati administrativnu taksu na zaključak u iznosu od 500,00 KM (petsto konvertibilnih maraka), u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.
- 3) Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Образложење

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Konkurencijsko vijeće) zaprimilo je dana 14.10.2020. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-3/20, Zahtjev za pokretanje postupka i određivanje privremene mjere (u daljem tekstu: Zahtjev), podnesen od strane privrednog subjekta BH Telecom d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu: BH Telecom ili Podnosilac zahtjeva) protiv privrednog subjekta United Media S.a.r.l., Boulevard Pierre Frieden 43, L-1543, Luksemburg, Veliko Vojvodstvo Luksemburg (u daljem tekstu: United Media), a koji je dopunama Zahtjeva zaprimljenim dana 27.10.2020. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-5/20 i dana 04.12.2020. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-8/20, proširen i na njegova povezana društva, privredne subjekte Sport Klub d.o.o. Sarajevo, Džemala Bjedića 160 G, Lamela C, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu: Sport Klub), Nova BH d.o.o. Sarajevo, Trg solidarnosti 10, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu: Nova BH) i Telemach BH d.o.o. Sarajevo, Džemala Bjedića 216, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (u daljem tekstu: Telemach BH).

Zahtjev je podnesen zbog radnji privrednog subjekta United Media na tržištu Bosne i Hercegovine, za koje Podnosilac zahtjeva smatra da predstavljaju kršenje odredbi člana 10. stav

(2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik" BiH br. 48/05, 76/07 i 80/09) (u daljem tekstu: Zakon), a odnose se na ekskluzivnu distribuciju utakmica fudbalske reprezentacije Bosne i Hercegovine u okviru kvalifikacija za EURO 2020 i takmičenja Liga nacija (u daljem tekstu: Sadržaj).

Podnositelj zahtjeva kao sporne radnje privrednih subjekata United Media, Sport Klub, Nova BH i Telemach BH (u daljem tekstu zajedno navedeni: Protivna strana), u bitnom navodi slijedeće:

- Organizator takmičenja UEFA organizovala je prodaju TV prava na emitovanje utakmica takmičenja pod nazivom Liga nacija, a ekskluzivno pravo emitovanja utakmica kvalifikacija za UEFA Euro 2020 i utakmica Lige nacija na teritoriji Bosne i Hercegovine stekao je TV kanal Sportklub. U međuvremenu Sadržaj nije distribuiran putem TV kanala Sportklub, nego je međusobnim sublicenciranjem distribuiran od strane povezanog društva TV kanala Nova BH, koji su u zajedničkom vlasništvu privrednog subjekta United Media i pod kontrolom privrednog subjekta United Group B.V. iz Holandije (u daljem tekstu: grupacija United Media). Na taj način je TV kanal Nova BH, stekao ekskluzivno pravo distribucije Sadržaja.
- TV kanal Nova BH obratio se privrednom subjektu BH Telecom dana 09.10.2019. godine sa informacijom o obaveznoj primjeni komercijalnih uslova od 01.11.2019. godine, te time zabranio dalje emitovanje TV kanala Nova BH bez plaćanja naknade. Privredni subjekt BH Telecom, odbio je saradnju na komercijalnom osnovu sa TV kanalom Nova BH, kao nosiocem dozvole za televizijsko emitovanje putem zemaljske radiodifuzije s teritorije Bosne i Hercegovine. Osim razloga nepovoljne komercijalne ponude, privredni subjekt BH Telecom nije stupio u ovaj poslovni odnos zbog mogućeg daljeg sublicenciranja ekskluzivnih sportskih sadržaja sa TV kanala Nova BH na neki novi kanal u okviru grupacije United Media.
- Prema važećim zakonskim propisima, TV kanali u okviru grupacije United Media mogu ekskluzivno emitovati sportske sadržaje iz člana 10. stav (2) Zakona o javnom radio-televizijskom servisu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 78/05, 35/09, 32/10, 51/15 i 25/16) samo pod uslovom dostupnosti cjelokupnom stanovništvu Bosne i Hercegovine.
- Iako u Bosni i Hercegovini nije usvojena lista važnih sadržaja, Zakon o javnom radio-televizijskom servisu Bosne i Hercegovine u članu 10. sadrži ratio izuzimanja određenih događaja kao posebno značajnih i nužno dostupnih cijelom stanovništvu. Ipak, emitovanje posljednjih utakmica fudbalske reprezentacije u okviru navedenih takmičenja nije emitovano cjelokupnom stanovništvu Bosne i Hercegovine, čime je direktno ograničeno tržište na štetu potrošača, putem zloupotrebe dominantnog položaja od strane privrednog subjekta United Media.
- Na relevantnom tržištu distribucije Sadržaja na teritoriji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: relevantno tržište), privredni subjekt United Media, kao isključivi nosilac ekskluzivnih prava na emitovanje Sadržaja ima 100% tržišnog udjela, čime se u skladu sa članom 9. stav (2) Zakona pretpostavlja postojanje dominantnog položaja.

- Aktivnosti zloupotrebe dominantnog položaja privrednog subjekta United Media potrebno je posmatrati u odnosu na povezanu društva koja posluju u okviru grupacije United Media. U konkretnom slučaju ograničavanje distribucije Sadržaja direktno pogoduje interesima privrednog subjekta Telemach, koji je jedini bh. operator koji u svojoj ponudi emituje TV kanal Nova BH i koji na osnovu ovakve poslovne prakse ostvaruje antitržišnu prednost nad konkurentima. Drugi operatori, poput privrednog subjekta BH Telecom faktički su spriječeni u distribuciji TV kanala Nova BH, kako zbog previsoke cijene samog kanala, tako i zbog poslovne prakse privrednog subjekta United Media, po kojoj se ekskluzivni sadržaji izdvajaju iz postojećih TV kanala, formiraju novi TV kanali i po nepovoljnim komercijalnim uslovima nude IPTV/CATV/DHT operatorima.

Nakon kompletiranja Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je dana 02.02.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-9/20, Podnosiocu zahtjeva izdalo Potvrdu o prijemu kompletnog i urednog Zahtjeva, u smislu člana 28. stav (3) Zakona.

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da povrede Zakona na koje Podnositelj zahtjeva ukazuje nije moguće utvrditi bez provođenja postupka, pa je u skladu sa članom 32. Zakona, dana 02.02.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-11/20, donijelo Zaključak o pokretanju postupka protiv privrednih subjekata United Media, Sport Klub, Nova BH i Telemach BH (u daljem tekstu: Zaključak).

Zahtjevom je od Konkurencijskog vijeća, pored pokretanja postupka, traženo i donošenje rješenja o privremenoj mjeri kojim bi se privrednom subjektu United Media odredila obaveza da se svim zainteresovanim operatorima omogući preuzimanje terestrijalnog signala u vremenu direktnog emitovanja Sadržaja ili alternativno, uvažavajući komercijalne interese privrednog subjekta United Media, predlaže određivanje mjere kojom bi se navedeni privredni subjekt obavezao na emitovanje Sadržaja putem TV kanala Sportklub, koji je dostupan većem broju korisnika.

Konkurencijsko vijeće je odmah po pokretanju postupka, dana 02.02.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-15/20, donio Rješenje o odbijanju zahtjeva za određivanjem privremene mjere (u daljem tekstu: Rješenje), kojim se zahtjev odbija kao neosnovan iz razloga što Podnositelj zahtjeva nije dostavio dovoljno relevantnih dokaza koji bi upućivali na postojanje povreda konkurencije koje je naveo u tom zahtjevu, kao i zbog toga što se iste nisu mogle utvrditi preliminarno bez provođenja postupka.

Nakon donošenja Zaključka i Rješenja, Konkurencijsko vijeće je iste dostavilo Podnosiocu zahtjeva (akt broj: UP-06-26-2-028-16/20 od 10.02.2021. godine), dok je Protivnoj strani uputilo akte kojima se obavještavaju o pokretanju postupka i traži dostava dokumentacije, dostavljaju Zahtjev i Zaključak na odovor i dostavlja Rješenje (akt broj: UP-06-26-2-028-17/20 od 10.02.2021. godine za privredni subjekt Sport Klub, akt broj: UP-06-26-2-028-18/20 od 10.02.2021. godine za privredni subjekt Nova BH, akt broj: UP-06-26-2-028-19/20 od 10.02.2021. godine za privredni subjekt Telemach BH i akt broj: UP-06-26-2-02820/20 od 10.02.2021. godine za privredni subjekt United Media).

Privredni subjekti Sport Klub (podneskom zaprimljenim dana 17.02.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-21/20), Telemach BH (podneskom zaprimljenim dana 18.02.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-22/20) i Nova BH (podneskom zaprimljenim dana 19.02.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-23/20) dostavili su Konkurencijskom vijeću punomoć za zastupanje u predmetnom postupku, koja je data

advokatima Nihadu Sijerčiću, Amini Đugum, Lejli Popara i Alenu Gračiću, sa sjedištem kancelarije na adresi Fra Anđela Zvizdovića 1/B2, 71000 Sarajevo.

Konkurencijsko vijeće je dana 22.03.2021. godine zaprimilo odgovore na Zahtjev i Zaključak, kao i traženu dokumentaciju od strane privrednih subjekata Sport Klub (podnesak broj: UP-06-26-2-028-28/20), Telemach BH (podnesak broj: UP-06-26-2-028-29/20) i Nova BH (podnesak broj: UP-06-26-2-028-30/20).

Privredni subjekti Sport Klub i Telemach BH su u svojim odgovorima na Zahtjev i Zaključak naveli da nemaju pasivnu legitimaciju u postupku jer nisu prisutni na relevantnom tržištu, pa se u skladu s tim i ne mogu smatrati strankama koje posjeduju ili zloupotrebljavaju dominantan položaj.

Privredni subjekt Nova BH u svom odgovoru na Zahtjev i Zaključak u bitnom je naveo sljedeće:

- Relevantnim tržištem predmetnog postupka se ne može smatrati tržište distribucije Sadržaja na teritoriji Bosne i Hercegovine kako je to navedeno u Zahtjevu, nego to može biti samo tržište emitovanja TV kanala u Bosni i Hercegovini, na kojem privredni subjekt Nova BH ima relativno nizak udio na tržištu, koji ne može predstavljati osnov za utvrđivanje dominantnog položaja.
- Ne postoje radnje zloupotrebe dominantnog položaja na koje ukazuje privredni subjekt BH Telecom, niti je radnjama privrednog subjekta Nova BH ograničeno tržište na štetu potrošača. Kao dokaz za to navodi se:
 - da su se utakmice reprezentacije Bosne i Hercegovine na kanalu Nova BH počele emitovati znatno prije zaključenja ugovora o distribuciji kanala Sport Klub od strane privrednog subjekta BH Telecom;
 - da nije tačno da samo povezana društva privrednog subjekta Nova BH imaju ugovor o distribuciji kanala, jer kanal Nova BH distribuiraju svi značajniji operateri u Bosni i Hercegovini izuzev privrednog subjekta BH Telecom i operatera u sastavu Telekom Srbija Grupe i nekoliko operatera pod kontrolom ranijeg rukovodstva udruženja AKOP;
 - da svi korisnici u Bosni i Hercegovini imaju pristup Sadržaju bez naknade s obzirom da je kanal Nova BH dostupan korisnicima terestrijalnim putem, što predstavlja osnovni usov vlasnika programskih prava za dalju distribuciju sadržaja;
 - da nije tačno da operateri koji su povezana društva privrednog subjekta Nova BH ne plaćaju ili manje plaćaju prava na distribuciju kanala Nova BH, za šta je kao dokaz dostavljen ugovor o distribuciji između privrednih subjekata Nova BH i *Telemach BH* od 25.10.2019. godine;
 - da je Podnosilac zahtjeva iznio paušalno i bez ikakvih dokaza tvrdnje da je cijena za distribuciju kanala Nova BH prekomjerna, s obzirom da je ista u cijelosti u skladu sa zakonom;
 - da povreda konkurencije postoji na strani privrednog subjekta BH Telecom koji je sa drugim privrednim subjektima zaključio zabranjeni sporazum radi kolektivnog bojkota privrednog subjekta Nova BH.

U međuvremenu, Konkurencijsko vijeće je dana 26.03.2021. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-31/20, zaprimilo Zahtjev za izuzeće Nebojše Popića, postupajućeg odgovornog člana Konkurencijskog vijeća u predmetnom postupku,

koji su preko punomoćnika advokata Nihada Sijerčića iz Sarajeva, podnijeli privredni subjekti Telemach BH i Nova BH.

Privredni subjekt United Media dostavio je traženi odgovor na Zahtjev i Zaključak, te punomoć za zastupanje u predmetnom postupku, podneskom zaprimljenim dana 01.04.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-32/20.

U svom odgovoru na Zahtjev i Zaključak privredni subjekt United Media se nije posebno izjašnjavao, nego je naveo da je saglasan sa svim zaključcima iz odgovora privrednog subjekta Nova BH.

Punomoć za zastupanje privrednog subjekta United Media u postupku data je advokatima Nihadu Sijerčiću, Amini Đugum i Lejli Popara, sa sjedištem kancelarije na adresi Fra Anđela Zvizdovića 1/B2, 71000 Sarajevo.

Konkurencijsko vijeće je u toku provođenja postupka utvrdilo da se u predmetnom slučaju radi o osjetljivom tržištu i da je za utvrđivanje činjeničnog stanja i ocjenu dokaza potrebno pribaviti više relevantnih podataka i izvršiti dodatne analize, što zahtjeva produženje roka za donošenje konačnog rješenja, u smislu člana 41. stav (2) Zakona, pa je dana 31.05.2021. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-35/20, donio Zaključak o produženju roka za donošenje konačnog rješenja, kojim je rok produžen za dodatna 3 (tri) mjeseca.

Konkurencijsko vijeće je dana 14.07.2021. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-39/20, donijelo Zaključak kojim se Zahtjev za izuzeće Nebojše Popića, kao postupajućeg odgovornog člana u predmetnom postupku odbija kao neosnovan.

S obzirom da se u predmetnom postupku radi o strankama koje imaju protivne interese, kada se u skladu sa članom 140. tačka 1) Zakona o upravnom postupku mora odrediti usmena rasprava, Konkurencijsko vijeće je njeno održavanje zakazalo za dan 05.08.2021. godine.

Pozive na usmenu raspravu Konkurencijsko vijeće je uputilo strankama dana 21.07.2021. godine, (Protivnoj strani aktom broj: UP-06-26-2-028-41/20, Podnosiocu zahtjeva aktom broj: UP-06-26-2-028-42/20), s tim da je Podnosiocu zahtjeva uz poziv dostavljen i odgovor Protivne strane na Zahtjev i Zaključak.

Nakon zakazivanja usmene rasprave, Konkurencijsko vijeće je dana 23.07.2021. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-43/20, zaprimilo podnesak punomoćnika privrednog subjekta Nova BH, advokata Nihada Sijerčića iz Sarajeva, koji obavještava Konkurencijsko vijeće da je u predmetnom postupku došlo do promjene okolnosti koje su bile razlog za njegovo pokretanje, jer smatra da je privredni subjekt BH Telecom postupak pokrenuo tražeći besplatnu distribuciju kanala Nova BH, do čega je spletom okolnosti u međuvremenu došlo.

Naime, privredni subjekt Nova BH zaprimio je dopis Regulatorne agencije za telekomunikacije BiH (u daljem tekstu: RAK) broj: 05-29-7-1302-8/21 od 15.06.2021. godine, kojim se obavještava o planu gašenja predajničkih lokacija prema izmijenjenom Planu namjene i korištenja radiofrekventnog spektra u BiH, nakon čega su ubrzo izdata i formalna rješenja kojima se emiterima oduzimaju pojedine frekvencije za zemaljsko emitovanje TV signala.

RAK je dao instrukciju emiterima da, kao alternativu za zemaljsko emitiranje, na nekomercijalnoj osnovi pristupe distribuciji programa putem licenciranih telekomunikacijskih mreža, na koju emiteri koji su nosioci dozvole za televizijsko emitiranje koje se vrši putem zemaljske radiodifuzije, imaju pravo u skladu sa članom 9. Pravila 79/2016 o dozvolama za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija (u daljem tekstu: Pravilo 79/2016), ukoliko se saglasnost za distribuciju daje bez naknade.

Privredni subjekt Nova BH je postupio po navedenoj instrukciji zahtijevajući od operatera da omoguće pristup signala

Nova BH njihovim mrežama bez naknade, nakon čega je dana 19.07.2021. godine dao saglasnost privrednom subjektu BH Telecom za distribuciju kanala Nova BH.

Privredni subjekt BH Telecom je obavjestio privredni subjekt Nova BH da će početi sa distribucijom kanala Nova BH odmah nakon što od RAK-a zaprimi ažuriranu programsku listu u skladu sa Pravilom 79/2016.

Imaju u vidu navedene okolnosti privredni subjekt Nova BH smatra da je dalje vođenje ovog postupka bespredmetno i protivno načelu ekonomičnosti upravnog postupka, te je predložio Konkurencijskom vijeću da se privredni subjekt BH Telecom do održavanja zakazane usmene rasprave izjasni ima li pravni interes za nastavak vođenja postupka.

Istim podneskom, navedeno je da Protivna strana neće potraživati troškove postupka ukoliko privredni subjekt BH Telecom zahtjev povuče odmah.

Konkurencijsko vijeće je aktom broj: UP-06-26-2-028-44/20 od 27.07.2021. godine obavjestilo Podnosioca zahtjeva o novim okolnostima u postupku i tražio da se izjasni na podnesak privrednog subjekta Nova BH, kojim je on o tome obavjestio Konkurencijsko vijeće.

Podnosilac zahtjeva dostavio je Konkurencijskom vijeću podnesak zaprimljen dana 03.08.2021. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-45/20, u kojem se izjašnjava da odustaje od Zahtjeva i daljeg vođenja postupka, pod uslovom da Protivna strana odustane od zahtjeva za nadoknadu troškova, kako je to ponuđeno u podnesku Protivne strane, zaprimljenom od strane Konkurencijskog vijeća dana 23.07.2021. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-43/20.

U skladu sa novonastalom situacijom u predmetnom postupku, Konkurencijsko vijeće je dana 03.08.2021. godine obavjestilo Podnosioca zahtjeva o otkazivanju usmene rasprave (akt broj: UP-06-26-2-028-46/20), dok je Protivnu stranu obavjestio o odustajanju Podnosioca zahtjeva od Zahtjeva i daljeg vođenja postupka i otkazivanju usmene rasprave (akt broj: UP-06-26-2-028-47/20).

Članom 122. stav (1) Zakona o upravnom postupku propisano je da stranka može odustati od svog zahtjeva u toku cijelog postupka, a stavom (2) istog člana da će organ koji vodi postupak koji je pokrenut na zahtjev stranke, u slučaju da stranka odustane od svog zahtjeva, donijeti zaključak kojim se postupak obustavlja.

S obzirom da je Podnosilac zahtjeva odustao od Zahtjeva i da u predmetnom slučaju ne postoji javni interes za dalje vođenje postupka, niti to traži Protivna strana, u smislu člana 122. stav (3) Zakona o upravnom postupku, Konkurencijsko vijeće je donijelo odluku o obustavljanju postupka, kako je to navedeno u tački (1) dispozitiva ovog Zaključka.

Troškovi postupka

Članom 105. stav (1) Zakona o upravnom postupku propisano je da svaka stranka, po pravilu, sama snosi svoje troškove prouzrokovane postupkom.

Stranke u predmetnom postupku su se izjasnile da neće potraživati troškove postupka, odnosno da odustaju od zahtjeva za nadoknadu troškova postupka, zbog čega Konkurencijsko vijeće nije ni odlučivalo o troškovima postupka.

Administrativna taksa

Na ovaj Zaključak Podnosilac zahtjeva, u skladu sa članom 2. Tarifni broj 108. stav (1) tačka b) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06, 18/11 i 75/18) je obavezan platiti administrativnu taksu u iznosu od 500,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dopuštena žalba.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovog Zaključka.

Broj UP-06-26-2-028-48/20

31. augusta 2021. godine
Sarajevo

Predsjednik
Dr. sc. **Amir Karalić**, s. r.

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na temelju članka 25. stavak (1) tačka e) i članka 42. stavak (2) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09), te članka 122. stavak (2) Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), u postupku pokrenutom Zaključkom o pokretanju postupka broj: UP-06-26-2-028-11/20 od dana 02.02.2021. godine, po zahtjevu gospodarskog subjekta BH Telecom d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, podnesenom protiv gospodarskih subjekata United Media S.a.r.l., Bulevard Pierre Frieden 43, L-1543, Luksemburg, Sport Klub d.o.o. Sarajevo, Džemala Bjedića 160 G, Lamela C, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, Nova BH d.o.o. Sarajevo, Trg solidarnosti 10, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina i Telemach BH d.o.o. Sarajevo, Džemala Bjedića 216, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja iz člana 10. stav 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji, na 91. (devedesetprvoj) sjednici održanoj dana 31.08.2021. godine, donijelo je

ZAKLJUČAK O OBUSTAVLJANJU POSTUPKA

- 1) Obustavlja se postupak pokrenut Zaključkom o pokretanju postupka broj: UP-06-26-2-028-11/20 od dana 02.02.2021. godine, po zahtjevu gospodarskog subjekta BH Telecom d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, podnesenom protiv gospodarskih subjekata United Media S.a.r.l., Bulevard Pierre Frieden 43, L-1543, Luksemburg, Sport Klub d.o.o. Sarajevo, Džemala Bjedića 160 G, Lamela C, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, Nova BH d.o.o. Sarajevo, Trg solidarnosti 10, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina i Telemach BH d.o.o. Sarajevo, Džemala Bjedića 216, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 10. stavak 2) tačke a), b) i c) Zakona o konkurenciji, zbog odustajanja podnosioca zahtjeva od zahtjeva i daljeg vođenja postupka.
- 2) Obvezuje se gospodarski subjekt BH Telecom d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, da plati administrativnu pristojbu na zaključak u iznosu od 500,00 KM (petsto konvertibilnih maraka), u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.
- 3) Ovaj Zaključak bit će objavljen u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Konkurencijsko vijeće) zaprimilo je dana 14.10.2020. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-3/20, Zahtjev za pokretanje postupka i određivanje privremene mjere (u daljnjem tekstu: Zahtjev), podnesen od strane gospodarskog subjekta BH Telecom d.d. Sarajevo, Franca Lehara 7, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: BH Telecom ili Podnositelj zahtjeva) protiv gospodarskog subjekta United Media S.a.r.l., Boulevard Pierre Frieden 43, L-1543, Luksemburg, Veliko

Vojvodstvo Luksemburg (u daljnjem tekstu: United Media), a koji je dopunama Zahtjeva zaprimljenim dana 27.10.2020. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-5/20 i dana 04.12.2020. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-8/20, proširen i na njegova povezana društva, privredne subjekte Sport Klub d.o.o. Sarajevo, Džemala Bjedića 160 G, Lamela C, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: Sport Klub), Nova BH d.o.o. Sarajevo, Trg solidarnosti 10, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: Nova BH) i Telemach BH d.o.o. Sarajevo, Džemala Bjedića 216, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina (u daljnjem tekstu: Telemach BH).

Zahtjev je podnesen zbog radnji gospodarskog subjekta United Media na tržištu Bosne i Hercegovine, za koje Podnositelj zahtjeva smatra da predstavljaju kršenje odredbi članka 10. stavak (2) točke a), b) i c) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik" BiH br. 48/05, 76/07 i 80/09) (u daljnjem tekstu: Zakon), a odnose se na ekskluzivnu distribuciju utakmica nogometne reprezentacije Bosne i Hercegovine u okviru kvalifikacija za EURO 2020 i takmičenja Liga nacija (u daljnjem tekstu: Sadržaj).

Podnositelj zahtjeva kao sporne radnje gospodarskih subjekata United Media, Sport Klub, Nova BH i Telemach BH (u daljnjem tekstu zajedno navedeni: Protivna strana), u bitnom navodi slijedeće:

- Organizator takmičenja UEFA organizovala je prodaju TV prava na emitiranje utakmica takmičenja pod nazivom Liga nacija, a ekskluzivno pravo emitiranja utakmica kvalifikacija za UEFA Euro 2020 i utakmica Lige nacija na teritoriji Bosne i Hercegovine stekao je TV kanal Sportklub. U međuvremenu Sadržaj nije distribuiran putem TV kanala Sportklub, nego je međusobnim sublicenciranjem distribuiran od strane povezanog društva TV kanala Nova BH, koji su u zajedničkom vlasništvu gospodarskog subjekta United Media i pod kontrolom gospodarskog subjekta United Group B.V. iz Holandije (u daljnjem tekstu: grupacija United Media). Na taj način je TV kanal Nova BH, stekao ekskluzivno pravo distribucije Sadržaja.
- TV kanal Nova BH obratio se gospodarskom subjektu BH Telecom dana 09.10.2019. godine sa informacijom o obveznoj primjeni komercijalnih uvjeta od 01.11.2019. godine, te time zabranio dalje emitiranje TV kanala Nova BH bez plaćanja naknade. Gospodarski subjekt BH Telecom, odbio je suradnju na komercijalnom osnovu sa TV kanalom Nova BH, kao nosiocem dozvole za televizijsko emitiranje putem zemaljske radiodifuzije s teritorija Bosne i Hercegovine. Osim razloga nepovoljne komercijalne ponude, gospodarski subjekt BH Telecom nije stupio u ovaj poslovni odnos zbog mogućeg daljeg sublicenciranja ekskluzivnih sportskih sadržaja sa TV kanala Nova BH na neki novi kanal u okviru grupacije United Media.
- Prema važećim zakonskim propisima, TV kanali u okviru grupacije United Media mogu ekskluzivno emitirati sportske sadržaje iz članka 10. stavak (2) Zakona o javnom radio-televizijskom servisu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 78/05, 35/09, 32/10, 51/15 i 25/16) samo pod uvjetom dostupnosti cjelokupnom stanovništvu Bosne i Hercegovine.
- Iako u Bosni i Hercegovini nije usvojena lista važnih sadržaja, Zakon o javnom radio-televizijskom servisu Bosne i Hercegovine u članku 10. sadrži ratio izuzimanja određenih događaja kao posebno značajnih i nužno dostupnih cijelom stanovništvu. Ipak, emitiranje posljednjih utakmica nofometne reprezentacije u okviru navedenih takmičenja nije emitirano cjelokupnom stanovništvu Bosne i Hercegovine, čime je izravno ograničeno tržište na štetu potrošača, putem zlouporabe vladajućeg položaja od strane gospodarskog subjekta United Media.

ranje posljednjih utakmica nofometne reprezentacije u okviru navedenih takmičenja nije emitirano cjelokupnom stanovništvu Bosne i Hercegovine, čime je izravno ograničeno tržište na štetu potrošača, putem zlouporabe vladajućeg položaja od strane gospodarskog subjekta United Media.

- Na mjerodavnom tržištu distribucije Sadržaja na teritoriju Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: mjerodavno tržište), gospodarski subjekt United Media, kao isključivi nosilac ekskluzivnih prava na emitiranje Sadržaja ima 100% tržišnog udjela, čime sukladno članku 9. stavak (2) Zakona pretpostavlja postojanje vladajućeg položaja.
- Aktivnosti zlouporabe vladajućeg položaja gospodarskog subjekta United Media potrebno je posmatrati u odnosu na povezana društva koja posluju u okviru grupacije United Media. U konkretnom slučaju ograničavanje distribucije Sadržaja direktno pogoduje interesima gospodarskog subjekta Telemach, koji je jedini bh. operator koji u svojoj ponudi emituje TV kanal Nova BH i koji na osnovu ovakve poslovne prakse ostvaruje anti-tržišnu prednost nad konkurentima. Drugi operatori, poput gospodarskog subjekta BH Telecom faktički su spriječeni u distribuciji TV kanala Nova BH, kako zbog previsoke cijene samog kanala, tako i zbog poslovne prakse gospodarskog subjekta United Media, po kojoj se ekskluzivni sadržaji izdvajaju iz postojećih TV kanala, formiraju novi TV kanali i po nepovoljnim komercijalnim uvjetima nude IPTV/CATV/DHT operatorima.

Nakon kompletiranja Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je dana 02.02.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-9/20, Podnositelju zahtjeva izdalo Potvrdu o prijemu kompletnog i urednog Zahtjeva, u smislu članka 28. stavak (3) Zakona.

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da povrede Zakona na koje Podnositelj zahtjeva ukazuje nije moguće utvrditi bez provođenja postupka, pa je sukladno članku 32. Zakona, dana 02.02.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-11/20, donijelo Zaključak o pokretanju postupka protiv gospodarskih subjekata United Media, Sport Klub, Nova BH i Telemach BH (u daljnjem tekstu: Zaključak).

Zahtjevom je od Konkurencijskog vijeća, pored pokretanja postupka, traženo i donošenje rješenja o privremenoj mjeri kojim bi se gospodarskom subjektu United Media odredila obveza da se svim zainteresiranim operatorima omogući preuzimanje terestrijalnog signala u vremenu izravnog emitiranja Sadržaja ili alternativno, uvažavajući komercijalne interese gospodarskog subjekta United Media, predlaže određivanje mjere kojom bi se navedeni gospodarski subjekt obvezao na emitiranje Sadržaja putem TV kanala Sportklub, koji je dostupan većem broju korisnika.

Konkurencijsko vijeće je odmah po pokretanju postupka, dana 02.02.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-15/20, donio Rješenje o odbijanju zahtjeva za određivanjem privremene mjere (u daljnjem tekstu: Rješenje), kojim se zahtjev odbija kao neutemeljen iz razloga što Podnositelj zahtjeva nije dostavio dovoljno mjerodavnih dokaza koji bi upućivali na postojanje povreda konkurencije koje je naveo u tom zahtjevu, kao i zbog toga što se iste nisu mogle utvrditi preliminarno bez provođenja postupka.

Nakon donošenja Zaključka i Rješenja, Konkurencijsko vijeće je iste dostavilo Podnositelju zahtjeva (akt broj: UP-06-26-2-028-16/20 od 10.02.2021. godine), dok je Protivnoj strani uputilo akte kojima se obavještavaju o pokretanju postupka i traži dostava dokumentacije, dostavljaju Zahtjev i Zaključak na odovor i dostavlja Rješenje (akt broj: UP-06-26-2-028-17/20 od 10.02.2021. godine za gospodarski subjekt Sport Klub, akt broj:

UP-06-26-2-028-18/20 od 10.02.2021. godine za gospodarski subjekt Nova BH, akt broj: UP-06-26-2-028-19/20 od 10.02.2021. godine za gospodarski subjekt Telemach BH i akt broj: UP-06-26-2-028/20 od 10.02.2021. godine za gospodarski subjekt United Media).

Gospodarski subjekti Sport Klub (podneskom zaprimljenim dana 17.02.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-21/20), Telemach BH (podneskom zaprimljenim dana 18.02.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-22/20) i Nova BH (podneskom zaprimljenim dana 19.02.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-23/20) dostavili su Konkurencijskom vijeću punomoć za zastupanje u predmetnom postupku, koja je data odvjetnicima Nihadu Sijerčiću, Amini Đugum, Lejli Popara i Alenu Gračiću, sa sjedištem kancelarije na adresi Fra Andela Zvizdovića 1/B2, 71000 Sarajevo.

Konkurencijsko vijeće je dana 22.03.2021. godine zaprimilo odgovore na Zahtjev i Zaključak, kao i traženu dokumentaciju od strane gospodarskih subjekata Sport Klub (podnesak broj: UP-06-26-2-028-28/20), Telemach BH (podnesak broj: UP-06-26-2-028-29/20) i Nova BH (podnesak broj: UP-06-26-2-028-30/20).

Gospodarski subjekti Sport Klub i Telemach BH su u svojim odgovorima na Zahtjev i Zaključak naveli da nemaju pasivnu legitimaciju u postupku jer nisu prisutni na mjerodavnom tržištu, pa se sukladno s tim i ne mogu smatrati strankama koje posjeduju ili zlouporabljaju vladajući položaj.

Gospodarski subjekt Nova BH u svom odgovoru na Zahtjev i Zaključak u bitnom je naveo slijedeće:

- Mjerodavnim tržištem predmetnog postupka se ne može smatrati tržište distribucije Sadržaja na teritoriju Bosne i Hercegovine kako je to navedeno u Zahtjevu, nego to može biti samo tržište emitiranja TV kanala u Bosni i Hercegovini, na kojem gospodarski subjekt Nova BH ima relativno nizak udjel na tržištu, koji ne može predstavljati temelj za utvrđivanje vladajućeg položaja.
- Ne postoje radnje zlouporabe vladajućeg položaja na koje ukazuje gospodarski subjekt BH Telecom, niti je radnjama gospodarskog subjekta Nova BH ograničeno tržište na štetu potrošača. Kao dokaz za to navodi se:
 - da su se utakmice reprezentacije Bosne i Hercegovine na kanalu Nova BH počele emitirati znatno prije zaključenja ugovora o distribuciji kanala Sport Klub od strane gospodarskog subjekta BH Telecom;
 - da nije točno da samo povezana društva gospodarskog subjekta Nova BH imaju ugovor o distribuciji kanala, jer kanal Nova BH distribuiraju svi značajniji operateri u Bosni i Hercegovini izuzev gospodarskog subjekta BH Telecom i operatera u sastavu Telekom Srbija Grupe i nekoliko operatera pod kontrolom ranijeg rukovodstva udruženja AKOP;
 - da svi korisnici u Bosni i Hercegovini imaju pristup Sadržaju bez naknade s obzirom da je kanal Nova BH dostupan korisnicima terestrijalnim putem, što predstavlja osnovni uvjet vlasnika programskih prava za daljnju distribuciju sadržaja;
 - da nije točno da operateri koji su povezana društva gospodarskog subjekta Nova BH ne plaćaju ili manje plaćaju prava na distribuciju kanala Nova BH, za šta je kao dokaz dostavljen ugovor o distribuciji između gospodarskih

subjekata Nova BH i Telemach BH od 25.10.2019. godine;

- da je Podnositelj zahtjeva iznio paušalno i bez ikakvih dokaza tvrdnje da je cijena za distribuciju kanala Nova BH prekomjerna, s obzirom da je ista u cijelosti sukladno sa zakonom;
- da povreda konkurencije postoji na strani gospodarskog subjekta BH Telecom koji je sa drugim gospodarskim subjektima zaključio zabranjeni sporazum radi kolektivnog bojkota gospodarskog subjekta Nova BH.

U međuvremenu, Konkurencijsko vijeće je dana 26.03.2021. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-31/20, zaprimilo Zahtjev za izuzeće Nebojše Popića, postupajućeg odgovornog člana Konkurencijskog vijeća u predmetnom postupku, koji su preko punomoćnika odvjetnika Nihada Sijerčića iz Sarajeva, podnijeli gospodarski subjekti Telemach BH i Nova BH.

Gospodarski subjekt United Media dostavio je traženi odgovor na Zahtjev i Zaključak, te punomoć za zastupanje u predmetnom postupku, podneskom zaprimljenim dana 01.04.2021. godine pod brojem: UP-06-26-2-028-32/20.

U svom odgovoru na Zahtjev i Zaključak gospodarski subjekt United Media se nije posebno izjašnjavao, nego je naveo da je suglasan sa svim zaključcima iz odgovora gospodarskih subjekata Nova BH.

Punomoć za zastupanje gospodarskog subjekta United Media u postupku data je odvjetnicima Nihadu Sijerčiću, Amini Đugum i Lejli Popara, sa sjedištem kancelarije na adresi Fra Andela Zvizdovića 1/B2, 71000 Sarajevo.

Konkurencijsko vijeće je u tijeku provođenja postupka utvrdilo da se u predmetnom slučaju radi o osjetljivom tržištu i da je za utvrđivanje činjeničnog stanja i ocjenu dokaza potrebno pribaviti više mjerodavnih podataka i izvršiti dodatne analize, što zahtjeva produljenje roka za donošenje konačnog rješenja, u smislu članka 41. stavak (2) Zakona, pa je dana 31.05.2021. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-35/20, donio Zaključak o produljenju roka za donošenje konačnog rješenja, kojim je rok produljen za dodatna 3 (tri) mjeseca.

Konkurencijsko vijeće je dana 14.07.2021. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-39/20, donijelo Zaključak kojim se Zahtjev za izuzeće Nebojše Popića, kao postupajućeg odgovornog člana u predmetnom postupku odbija kao neutemeljen.

S obzirom da se u predmetnom postupku radi o strankama koje imaju protivne interese, kada se u skladu sa člankom 140. točka 1) Zakona o upravnom postupku mora odrediti usmena rasprava, Konkurencijsko vijeće je njeno održavanje zakazalo za dan 05.08.2021. godine.

Pozive na usmenu raspravu Konkurencijsko vijeće je uputilo strankama dana 21.07.2021. godine, (Protivnoj strani aktom broj: UP-06-26-2-028-41/20, Podnositelju zahtjeva aktom broj: UP-06-26-2-028-42/20), s tim da je Podnositelju zahtjeva uz poziv dostavljen i odgovor Protivne strane na Zahtjev i Zaključak.

Nakon zakazivanja usmene rasprave, Konkurencijsko vijeće je dana 23.07.2021. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-43/20, zaprimilo podnesak punomoćnika gospodarskog subjekta Nova BH, odvjetnika Nihada Sijerčića iz Sarajeva, koji obavještava Konkurencijsko vijeće da je u predmetnom postupku došlo do promjene okolnosti koje su bile razlog za njegovo pokretanje, jer smatra da je gospodarski subjekt BH Telecom postupak pokrenuo tražeći besplatnu distribuciju kanala Nova BH, do čega je spletom okolnosti u međuvremenu došlo.

Naime, gospodarski subjekt Nova BH zaprimio je dopis Regulatorne agencije za telekomunikacije BiH (u daljem tekstu: RAK) broj: 05-29-7-1302-8/21 od 15.06.2021. godine, kojim se obavještava o planu gašenja predajničkih lokacija prema izmije-

njenom Planu namjene i korištenja radiofrekventnog spektra u BiH, nakon čega su ubrzo izdata i formalna rješenja kojima se emiterima oduzimaju pojedine frekvencije za zemaljsko emitiranje TV signala.

RAK je dao instrukciju emiterima da, kao alternativu za zemaljsko emitiranje, na nekomercijalnoj osnovi pristupe distribuciji programa putem licenciranih telekomunikacijskih mreža, na koju emiteri koji su nositelji dozvole za televizijsko emitiranje koje se vrši putem zemaljske radiodifuzije, imaju pravo sukladno članku 9. Pravila 79/2016 o dozvolama za distribuciju audiovizuelnih medijskih usluga i medijskih usluga radija (u daljnjem tekstu: Pravilo 79/2016), ukoliko se suglasnost za distribuciju daje bez naknade.

Gospodarski subjekt Nova BH je postupio po navedenoj instrukciji zahtijevajući od operatera da omoguće pristup signala Nova BH njihovim mrežama bez naknade, nakon čega je dana 19.07.2021. godine dao suglasnost gospodarskom subjektu BH Telecom za distribuciju kanala Nova BH.

Gospodarski subjekt BH Telecom je obavjestio gospodarski subjekt Nova BH da će početi sa distribucijom kanala Nova BH odmah nakon što od RAK-a zaprimi ažuriranu programsku listu sukladno sa Pravilom 79/2016.

Imaju u vidu navedene okolnosti privredni subjekt Nova BH smatra da je dalje vođenje ovog postupka bespredmetno i protivno načelu ekonomičnosti upravnog postupka, te je predložio Konkurencijskom vijeću da se gospodarski subjekt BH Telecom do održavanja zakazane usmene rasprave izjasni ima li pravni interes za nastavak vođenja postupka.

Istim podneskom, navedeno je da Protivna strana neće potraživati troškove postupka ukoliko gospodarski subjekt BH Telecom zahtjev povuče odmah.

Konkurencijsko vijeće je aktom broj: UP-06-26-2-028-44/20 od 27.07.2021. godine obavjestilo Podnosioca zahtjeva o novim okolnostima u postupku i tražio da se izjasni na podnesak privrednog subjekta Nova BH, kojim je on o tome obavjestio Konkurencijsko vijeće.

Podnositelj zahtjeva dostavio je Konkurencijskom vijeću podnesak zaprimljen dana 03.08.2021. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-45/20, u kojem se izjašnjava da odustaje od Zahtjeva i daljnjeg vođenja postupka, pod uslovom da Protivna strana odustane od zahtjeva za nadoknadu troškova, kako je to ponuđeno u podnesku Protivne strane, zaprimljenom od strane Konkurencijskog vijeća dana 23.07.2021. godine, pod brojem: UP-06-26-2-028-43/20.

Sukladno sa novonastalom situacijom u predmetnom postupku, Konkurencijsko vijeće je dana 03.08.2021. godine obavjestilo Podnosioca zahtjeva o otkazivanju usmene rasprave (akt broj: UP-06-26-2-028-46/20), dok je Protivnu stranu obavjestio o odustajanju Podnosioca zahtjeva od Zahtjeva i daljeg vođenja postupka i otkazivanju usmene rasprave (akt broj: UP-06-26-2-028-47/20).

Člankom 122. stavak (1) Zakona o upravnom postupku propisano je da stranka može odustati od svog zahtjeva u tijeku cijelog postupka, a stavkom (2) istog članka da će organ koji vodi postupak koji je pokrenut na zahtjev stranke, u slučaju da stranka odustane od svog zahtjeva, donijeti zaključak kojim se postupak obustavlja.

S obzirom da je Podnositelj zahtjeva odustao od Zahtjeva i da u predmetnom slučaju ne postoji javni interes za dalje vođenje postupka, niti to traži Protivna strana, u smislu članka 122. stavak (3) Zakona o upravnom postupku, Konkurencijsko vijeće je donijelo odluku o obustavljanju postupka, kako je to navedeno u točki (1) izreke ovog Zaključka.

Troškovi postupka

Člankom 105. stav (1) Zakona o upravnom postupku propisano je da svaka stranka, po pravilu, sama snosi svoje troškove prouzrokovane postupkom.

Stranke u predmetnom postupku su se izjasnile da neće potraživati troškove postupka, odnosno da odustaju od zahtjeva za nadoknadu troškova postupka, zbog čega Konkurencijsko vijeće nije ni odlučivalo o troškovima postupka.

Administrativna pristojba

Na ovaj Zaključak Podnositelj zahtjeva, sukladno članku 2. Tarifni broj 108. stavak (1) točka b) Odluke o visini administrativnih pristojbi u svezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06, 18/11 i 75/18) je obavezan platiti administrativnu pristojbu u iznosu od 500,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dopušten priziv.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objavljivanja ovog Zaključka.

Broj UP-06-26-2-028-48/20

31. kolovoza 2021. godine

Sarajevo

Predsjednik

Dr. sc. **Amir Karalić**, v. r.

Конкурентијски савјет Босне и Херцеговине, на основу члана 25. став (1) тачка е) и члана 42. став (2) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), те члана 122. став (2) Закона о управном поступку ("Службени гласник БиХ", бр. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 и 53/16), у поступку покренутом Закључком о покретању поступка број: УП-06-26-2-028-11/20 од дана 02.02.2021. године, по захтјеву привредног субјекта *BH Telecom* д.д. Сарајево, Франца Лехара 7, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина, поднесеном против привредних субјеката *United Media S.a.r.l.*, *Bulevard Pierre Frieden 43, L-1543*, Луксембург, Спорт Клуб д.о.о. Сарајево, Џемала Бједића 160 Г, Ламела Ц, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина, Нова БХ д.о.о. Сарајево, Трг солидарности 10, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина и *Telemach БХ* д.о.о. Сарајево, Џемала Бједића 216, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став 2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији, на 91. (деведесетпрвој) сједници одржаној дана 31.08.2021. године, доноси је

ЗАКЉУЧАК

О ОБУСТАВЉАЊУ ПОСТУПКА

- 1) Обустава се поступак покренут Закључком о покретању поступка број: УП-06-26-2-028-11/20 од дана 02.02.2021. године, по захтјеву привредног субјекта *BH Telecom* д.д. Сарајево, Франца Лехара 7, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина, поднесеном против привредних субјеката *United Media S.a.r.l.*, *Bulevard Pierre Frieden 43, L-1543*, Луксембург, Спорт Клуб д.о.о. Сарајево, Џемала Бједића 160 Г, Ламела Ц, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина, Нова БХ д.о.о. Сарајево, Трг солидарности 10, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина и *Telemach БХ* д.о.о. Сарајево, Џемала Бједића 216, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина, ради утврђивања постојања злоупотребе доминантног положаја из члана 10. став 2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији, због одустајања подносиоца захтјева од захтјева и даљег вођења поступка.

- 2) Обавезује се привредни субјект *BH Telecom* д.д. Сарајево, Франца Лехара 7, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина, да плати административну таксу на закључак у износу од 500,00 КМ (петсто конвертибилних марака), у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.
- 3) Овај Закључак биће објављен у Службеном гласнику БиХ, службеним гласилима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкуренијски савјет) запримио је дана 14.10.2020. године, под бројем: УП-06-26-2-028-3/20, Захтјев за покретање поступка и одређивање привремене мјере (у даљем тексту Захтјев), поднесен од стране привредног субјекта *BH Telecom* д.д. Сарајево, Франца Лехара 7, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина (у даљем тексту: *BH Telecom* или Подносилац захтјева) против привредног субјекта *United Media S.a.r.l., Boulevard Pierre Frieden 43, L-1543, Луксембург, Велико Војводство Луксембург* (у даљем тексту: *United Media*), а који је допунама Захтјева запримљеним дана 27.10.2020. године под бројем: УП-06-26-2-028-5/20 и дана 04.12.2020. године под бројем: УП-06-26-2-028-8/20, проширен и на његова повезана друштва, привредне субјекте Спорт Клуб д.о.о. Сарајево, Џемала Бједића 160 Г, Ламела Ц, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина (у даљем тексту: Спорт Клуб), Нова БХ д.о.о. Сарајево, Трг солидарности 10, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина (у даљем тексту: Нова БХ) и *Telemach БХ* д.о.о. Сарајево, Џемала Бједића 216, 71000 Сарајево, Босна и Херцеговина (у даљем тексту: *Telemach БХ*).

Захтјев је поднесен због радњи привредног субјекта *United Media* на тржишту Босне и Херцеговине, за које Подносилац захтјева сматра да представљају кршење одредби члана 10. став (2) тачке а), б) и ц) Закона о конкуренцији ("Службени гласник" БиХ бр. 48/05, 76/07 и 80/09) (у даљем тексту: Закон), а односе се на ексклузивну дистрибуцију утакмица фудбалске репрезентације Босне и Херцеговине у оквиру квалификација за ЕУРО 2020 и такмичења Лига нације (у даљем тексту: Садржај).

Подносилац захтјева као спорне радње привредних субјеката *United Media*, Спорт Клуб, Нова БХ и *Telemach БХ* (у даљем тексту заједно наведени: Противна страна), у битном наводи следеће:

- Организатор такмичења *UEFA* организовала је продају ТВ права на емитовање утакмица такмичења под називом Лига нација, а ексклузивно право емитовања утакмица квалификација за *UEFA Euro 2020* и утакмица Лиге нација на територији Босне и Херцеговине стекао је ТВ канал Спортклуб. У међувремену Садржај није дистрибуиран путем ТВ канала Спортклуб, него је међусобним сублиценцирањем дистрибуиран од стране повезаног друштва ТВ канала Нова БХ, који су у заједничком власништву привредног субјекта *United Media* и под контролом привредног субјекта *United Group B.V.* из Холандије (у даљем тексту: групација *United Media*). На тај начин је ТВ канал Нова БХ, стекао ексклузивно право дистрибуције Садржаја.
- ТВ канал Нова БХ обратио се привредном субјекту *BH Telecom* дана 09.10.2019. године са информацијом о обавезној примјени комерцијалних услова од 01.11.2019. године, те тиме забранио даље емитовање ТВ канала Нова БХ без

плаћања накнаде. Привредни субјект *BH Telecom*, одбио је сарадњу на комерцијалном основу са ТВ каналом Нова БХ, као носиоцем дозволе за телевизијско емитовање путем земаљске радиодифузије с територије Босне и Херцеговине. Осим разлога неповолне комерцијалне понуде, привредни субјект *BH Telecom* није ступио у овај пословни однос због могућег даљег сублиценцирања ексклузивних спортских садржаја са ТВ канала Нова БХ на неки нови канал у оквиру групације *United Media*.

- Према важећим законским прописима, ТВ канали у оквиру групације *United Media* могу ексклузивно емитовати спортске садржаје из члана 10. став (2) Закона о јавном радио-телевизијском сервису Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 78/05, 35/09, 32/10, 51/15 и 25/16) само под условом доступности цијелокупном становништву Босне и Херцеговине.
- Иако у Босни и Херцеговини није усвојена листа важних садржаја, Закон о јавном радио-телевизијском сервису Босне и Херцеговине у члану 10. садржи *ratio* изузимања одређених догађаја као посебно значајних и нужно доступних цијелом становништву. Ипак, емитовање последњих утакмица фудбалске репрезентације у оквиру наведених такмичења није емитовано цијелокупном становништву Босне и Херцеговине, чиме је директно ограничено тржиште на штету потрошача, путем злоупотребе доминантног положаја од стране привредног субјекта *United Media*.
- На релевантном тржишту дистрибуције Садржаја на територији Босне и Херцеговине (у даљем тексту: релевантно тржиште), привредни субјект *United Media*, као искључиви носилац ексклузивних права на емитовање Садржаја има 100% тржишног удјела, чиме се у складу са чланом 9. став (2) Закона претпоставља постојање доминантног положаја.
- Активности злоупотребе доминантног положаја привредног субјекта *United Media* потребно је посматрати у односу на повезана друштва која послују у оквиру групације *United Media*. У конкретном случају ограничавање дистрибуције Садржаја директно погодује интересима привредног субјекта *Telemach*, који је једини бх. оператор који у својој понуди емитује ТВ канал Нова БХ и који на основу овакве пословне праксе остварује антитржишну предност над конкурентима. Други оператори, попут привредног субјекта *BH Telecom* фактички су спријечени у дистрибуцији ТВ канала Нова БХ, како због превисоке цијене самог канала, тако и због пословне праксе привредног субјекта *United Media*, по којој се ексклузивни садржаји издвајају из постојећих ТВ канала, формирају нови ТВ канали и по неповољним комерцијалним условима нуде *IPTV/CATV/DHT* операторима.

Након комплетирања Захтјева, Конкуренијски савјет је дана 02.02.2021. године под бројем: УП-06-26-2-028-9/20, Подносиоцу захтјева издао Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева, у смислу члана 28. став (3) Закона.

Конкуренијски савјет је оцијенио да повреде Закона на које Подносилац захтјева указује није могуће утврдити без провођења поступка, па је у складу са чланом 32. Закона, дана 02.02.2021. године под бројем: УП-06-26-2-028-11/20,

донио Закључак о покретању поступка против привредних субјеката *United Media*, Спорт Клуб, Нова БХ и *Telemach БХ* (у даљем тексту: Закључак).

Захтјевом је од Конкурентијског савјета, поред покретања поступка, тражено и доношење рјешења о привременој мјери којим би се привредном субјекту *United Media* одредила обавеза да се свим заинтересованим операторима омогући преузимање терестријалног сигнала у времену директног емитовања Садржаја или алтернативно, уважавајући комерцијалне интересе привредног субјекта *United Media*, предлаже одређивање мјере којом би се наведени привредни субјект обавезао на емитовање Садржаја путем ТВ канала Спортклуб, који је доступан већем броју корисника.

Конкурентијски савјет је одмах по покретању поступка, дана 02.02.2021. године под бројем: УП-06-26-2-028-15/20, донио Рјешење о одбијању захтјева за одређивањем привремене мјере (у даљем тексту: Рјешење), којим се захтјев одбија као неоснован из разлога што Подносилац захтјева није доставио довољно релевантних доказа који би упућивали на постојање повреда конкуренције које је навео у том захтјеву, као и због тога што се исте нису могле утврдити прелиминарно без провођења поступка.

Након доношења Закључка и Рјешења, Конкурентијски савјет је исте доставио Подносиоцу захтјева (акт број: УП-06-26-2-028-16/20 од 10.02.2021. године), док је Противној страни упутио акте којима се обавјештавају о покретању поступка и тражи доставу документације, достављају Захтјев и Закључак на одговор и доставља Рјешење (акт број: УП-06-26-2-028-17/20 од 10.02.2021. године за привредни субјект Спорт Клуб, акт број: УП-06-26-2-028-18/20 од 10.02.2021. године за привредни субјект Нова БХ, акт број: УП-06-26-2-028-19/20 од 10.02.2021. године за привредни субјект *Telemach БХ* и акт број: УП-06-26-2-02820/20 од 10.02.2021. године за привредни субјект *United Media*).

Привредни субјекти Спорт Клуб (поднеском запримљеним дана 17.02.2021. године под бројем: УП-06-26-2-028-21/20), *Telemach БХ* (поднеском запримљеним дана 18.02.2021. године под бројем: УП-06-26-2-028-22/20) и Нова БХ (поднеском запримљеним дана 19.02.2021. године под бројем: УП-06-26-2-028-23/20) доставили су Конкурентијском савјету пуномоћ за заступање у предметном поступку, која је дата адвокатима Нихаду Сијерчићу, Амини Ђугум, Лејли Попара и Алену Грачићу, са сједиштем канцеларије на адреси Фра Анђела Звиздовића 1/Б2, 71000 Сарајево.

Конкурентијски савјет је дана 22.03.2021. године запримио одговоре на Захтјев и Закључак, као и тражену документацију од стране привредних субјеката Спорт Клуб (поднесак број: УП-06-26-2-028-28/20), *Telemach БХ* (поднесак број: УП-06-26-2-028-29/20) и Нова БХ (поднесак број: УП-06-26-2-028-30/20).

Привредни субјекти Спорт Клуб и *Telemach БХ* су у својим одговорима на Захтјев и Закључак навели да немају пасивну легитимацију у поступку јер нису присутни на релевантном тржишту, па се у складу с тим и не могу сматрати странкама које посједују или злоупотребљавају доминантан положај.

Привредни субјект Нова БХ у свом одговору на Захтјев и Закључак у битном је навео следеће:

- Релевантним тржиштем предметног поступка се не може сматрати тржиште дистрибуције Садржаја на територији Босне и Херцеговине како је то наведено у Захтјеву, него то може бити само тржиште емитовања ТВ канала у Босни и Херцеговини, на којем привредни субјект Нова БХ има релевантно низак удио на тржишту, који не може

представљати основ за утврђивање доминантног положаја.

- Не постоје радње злоупотребе доминантног положаја на које указује привредни субјект *BH Telecom*, нити је радњама привредног субјекта Нова БХ ограничено тржиште на штету потрошача. Као доказ за то наводи се:
 - да су се утакмице репрезентације Босне и Херцеговине на каналу Нова БХ почеле емитовати знатно прије закључења уговора о дистрибуцији канала Спорт Клуб од стране привредног субјекта *BH Telecom*;
 - да није тачно да само повезана друштва привредног субјекта Нова БХ имају уговор о дистрибуцији канала, јер канал Нова БХ дистрибуирају сви значајнији оператори у Босни и Херцеговини изузев привредног субјекта *BH Telecom* и оператора у саставу Телеком Србија Групе и неколико оператора под контролом ранијег руководства удружења АКОП;
 - да сви корисници у Босни и Херцеговини имају приступ Садржају без накнаде с обзиром да је канал Нова БХ доступан корисницима терестријалним путем, што представља основни услов власника програмских права за даљу дистрибуцију садржаја;
 - да није тачно да оператори који су повезана друштва привредног субјекта Нова БХ не плаћају или мање плаћају права на дистрибуцију канала Нова БХ, за шта је као доказ достављен уговор о дистрибуцији између привредних субјеката Нова БХ и *Telemach БХ* од 25.10.2019. године;
 - да је Подносилац захтјева изнио паушално и без икаквих доказа тврдње да је цијена за дистрибуцију канала Нова БХ прекомјерна, с обзиром да је иста у цијелости у складу са законом;
 - да повреда конкуренције постоји на страни привредног субјекта *BH Telecom* који је са другим привредним субјектима закључио забрањени споразум ради колективног бојкота привредног субјекта Нова БХ.

У међувремену, Конкурентијски савјет је дана 26.03.2021. године, под бројем: УП-06-26-2-028-31/20, запримио Захтјев за изузеће Небојше Попића, поступајућег одговорног члана Конкурентијског савјета у предметном поступку, који су преко пуномоћника адвоката Нихада Сијерчића из Сарајева, поднијели привредни субјекти *Telemach БХ* и Нова БХ.

Привредни субјект *United Media* доставио је тражени одговор на Захтјев и Закључак, те пуномоћ за заступање у предметном поступку, поднеском запримљеним дана 01.04.2021. године под бројем: УП-06-26-2-028-32/20.

У свом одговору на Захтјев и Закључак привредни субјект *United Media* се није посебно изјашњавао, него је навео да је сагласан са свим закључцима из одговора привредног субјекта Нова БХ.

Пуномоћ за заступање привредног субјекта *United Media* у поступку дата је адвокатима Нихаду Сијерчићу, Амини Ђугум и Лејли Попара, са сједиштем канцеларије на адреси Фра Анђела Звиздовића 1/Б2, 71000 Сарајево.

Конкурентијски савјет је у току провођења поступка утврдио да се у предметном случају ради о осјетљивом

тржишту и да је за утврђивање чињеничног стања и оцјену доказа потребно прибавити више релевантних података и извршити додатне анализе, што захтјева продужење рока за доношење коначног рјешења, у смислу члана 41. став (2) Закона, па је дана 31.05.2021. године, под бројем: УП-06-26-2-028-35/20, донио Закључак о продужењу рока за доношење коначног рјешења, којим је рок продужен за додатна 3 (три) мјесеца.

Конкурентијски савјет је дана 14.07.2021. године, под бројем: УП-06-26-2-028-39/20, донио Закључак којим се Захтјев за изузеће Небојше Попића, као поступајућег одговорног члана у предметном поступку одбија као неоснован.

С обзиром да се у предметном поступку ради о странкама које имају противне интересе, када се у складу са чланом 140. тачка 1) Закона о управном поступку мора одредити усмена расправа, Конкурентијски савјет је њено одржавање заказао за дан 05.08.2021. године.

Позиве на усмену расправу Конкурентијски савјет је упутио странкама дана 21.07.2021. године, (Противној страни актом број: УП-06-26-2-028-41/20, Подносиоцу захтјева актом број: УП-06-26-2-028-42/20), с тим да је Подносиоцу захтјева уз позив достављен и одговор Противне стране на Захтјев и Закључак.

Након заказивања усмене расправе, Конкурентијски савјет је дана 23.07.2021. године, под бројем: УП-06-26-2-028-43/20, запримио поднесак пуномоћника привредног субјекта Нова БХ, адвоката Нихада Сијерчића из Сарајева, који обавјештава Конкурентијски савјет да је у предметном поступку дошло до промјене околности које су биле разлог за његово покретање, јер сматра да је привредни субјект *BH Telecom* поступак покренуо тражећи бесплатну дистрибуцију канала Нова БХ, до чега је сплетом околности у међувремену дошло.

Наиме, привредни субјект Нова БХ запримио је допис Регулаторне агенције за телекомуникације БиХ (у даљем тексту: РАК) број: 05-29-7-1302-8/21 од 15.06.2021. године, којим се обавјештава о плану гашења предајничких локација према измијењеном Плану намјене и кориштења радиофреквентног спектра у БиХ, након чега су убрзо издата и формална рјешења којима се емитерима одузимају поједине фреквенције за земаљско емитирање ТВ сигнала.

РАК је дао инструкцију емитерима да, као алтернативу за земаљско емитирање, на некомерцијалној основи приступе дистрибуцији програма путем лиценцираних телекомуникацијских мрежа, на коју емитери који су носиоци дозволе за телевизијско емитирање које се врши путем земаљске радиодифузије, имају право у складу са чланом 9. Правила 79/2016 о дозволама за дистрибуцију аудиовизуелних медијских услуга и медијских услуга радија (у даљем тексту: Правило 79/2016), уколико се сагласност за дистрибуцију даје без накнаде.

Привредни субјект Нова БХ је поступио по наведеној инструкцији захтијевајући од оператера да омогуће приступ сигнала Нова БХ њиховим мрежама без накнаде, након чега је дана 19.07.2021. године дао сагласност привредном субјекту *BH Telecom* за дистрибуцију канала Нова БХ.

Привредни субјект *BH Telecom* је обавјестио привредни субјект Нова БХ да ће почети са дистрибуцијом канала Нова БХ одмах након што од РАК-а заприми ажурирану програмску листу у складу са Правилем 79/2016.

Имају у виду наведене околности привредни субјект Нова БХ сматра да је даље вођење овог поступка беспредметно и противно начелу економичности управног поступка, те је предложио Конкурентијском савјету да се привредни субјект *BH Telecom* до одржавања заказане

усмене расправе изјасни има ли правни интерес за наставак вођења поступка.

Истим поднеском, наведено је да Противна страна неће потраживати трошкове поступка уколико привредни субјект *BH Telecom* захтјев повуче одмах.

Конкурентијски савјет је актом број: УП-06-26-2-028-44/20 од 27.07.2021. године обавјестио Подносиоца захтјева о новим околностима у поступку и тражио да се изјасни на поднесак привредног субјекта Нова БХ, којим је он о томе обавјестио Конкурентијски савјет.

Подносилац захтјева доставио је Конкурентијском савјету поднесак запримљен дана 03.08.2021. године, под бројем: УП-06-26-2-028-45/20, у којем се изјашњава да одустаје од Захтјева и даљег вођења поступка, под условом да Противна страна одустане од захтјева за надокнаду трошкова, како је то понуђено у поднеску Противне стране, запримљеном од стране Конкурентијског савјета дана 23.07.2021. године, под бројем: УП-06-26-2-028-43/20.

У складу са новонасталом ситуацијом у предметном поступку, Конкурентијски савјет је дана 03.08.2021. године обавјестио Подносиоца захтјева о отказивању усмене расправе (акт број: УП-06-26-2-028-46/20), док је Противну страну обавјестио о одустајању Подносиоца захтјева од Захтјева и даљег вођења поступка и отказивању усмене расправе (акт број: УП-06-26-2-028-47/20).

Чланом 122. став (1) Закона о управном поступку прописано је да странка може одустати од свог захтјева у току цијелог поступка, а ставом (2) истог члана да ће орган који води поступак који је покренут на захтјев странке, у случају да странка одустане од свог захтјева, донијети закључак којим се поступак обуставља.

С обзиром да је Подносилац захтјева одустао од Захтјева и да у предметном случају не постоји јавни интерес за даље вођење поступка, нити то тражи Противна страна, у смислу члана 122. став (3) Закона о управном поступку, Конкурентијски савјет је донио одлуку о обустављању поступка, како је то наведено у тачки (1) диспозитива овог Закључка.

Трошкови поступка

Чланом 105. став (1) Закона о управном поступку прописано је да свака странка, по правилу, сама сноси своје трошкове проузроковане поступком.

Странке у предметном поступку су се изјасниле да неће потраживати трошкове поступка, односно да одустају од захтјева за надокнаду трошкова поступка, због чега Конкурентијски савјет није ни одлучивао о трошковима поступка.

Административна такса

На овај Закључак Подносилац захтјева, у складу са чланом 2. Тарифни број 108. став (1) тачка б) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкурентијским савјетом ("Службени гласник БиХ", бр. 30/06, 18/11 и 75/18) је обавезан платити административну таксу у износу од 500,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

Поука о правном лијеку

Против овог Закључка није допуштена жалба. Незадовољна странка може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог Закључка.

Број УП-06-26-2-028-48/20

31. августа 2021. године

Сарајево

Предсједник

Др sc. **Амир Каралић**, с. р.

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

833

Na osnovu čl. 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i člana 14. stav (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O PRIHVATLJIVIM I ALTERNATIVNIM NAČINIMA USKLAĐIVANJA, CERTIFIKACIJSKIM ZAHTEJVIMA, POSEBNIM UVJETIMA I SMJERNICAMA

DIO PRVI - UVODNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet)

- (1) Ovim pravilnikom se uređuju uvjeti i način na koji Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BHDCA) usvaja prihvatljive načine usklađivanja (u daljem tekstu: AMC), certifikacijske zahtjeve (u daljem tekstu: CS) i smjernice (GM) i donosi i odobrava alternativne načine usklađivanja (u daljem tekstu: AltMoC) i posebne uvjete (u daljem tekstu: SC), a sve radi usklađivanja sa propisima koje donosi BHDCA na osnovu Aneksa I Multilateralnog sporazuma o uspostavljanju zajedničke evropske zrakoplovne oblasti (u daljem tekstu: ECAA).
- (2) BHDCA usvaja AMC, CS i GM i donosi i odobrava AltMoC i SC za propis koji je donesen na osnovu ECAA sporazuma.

Član 2.

(Pojmovi)

Pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- (1) Alternativni načini usklađivanja (Alternative Means of Compliance – AltMoC): označava one načine usklađivanja koji pružaju alternativu postojećim prihvatljivim načinima usklađivanja ili one kojima se predlažu novi načini za uspostavljanje usklađenosti sa propisima koje donosi BHDCA na osnovu Aneksa I ECAA sporazuma, a za koje EASA nije donijela AMC;
- (2) Certifikacijski zahtjevi (Certification Specifications - CS): označava tehničke standarde koje donosi EASA, u kojima se navode načini za dokazivanje usklađenosti sa propisima koje donosi BHDCA na osnovu Aneksa I ECAA sporazuma, a koje organizacija može da koristi u svrhu certifikacije. CS može postati obavezujući za organizaciju kao dio dogovorene osnove za certifikaciju;
- (3) EASA (European Aviation Safety Agency): označava Agenciju Evropske unije za sigurnost zračne plovidbe;
- (4) Posebni uvjeti (Special Conditions - SC): označava posebne detaljne tehničke specifikacije koje donosi BHDCA za određenu organizaciju ukoliko CS, koji je donijela EASA, nije adekvatan ili je neodgovarajući, kako bi se osigurala usklađenost organizacije sa bitnim zahtjevima sadržanim u propisima koje donosi BHDCA na osnovu Aneksa I ECAA sporazuma. SC može postati obavezujući za organizaciju kao dio dogovorene osnove za certifikaciju;
- (5) Prihvatljivi načini usklađivanja (Acceptable Means of Compliance – AMC): označava neobavezujuće standarde koje je usvojila Agencija i BHDCA preuzela

ovim pravilnikom za opisivanje načina za uspostavljanje usklađenosti sa propisima koje donosi BHDCA na osnovu Aneksa I ECAA sporazuma.

- (6) Smjernice (Guidance Material – GM): označava neobavezujući materijal kojim se osigurava objašnjenje i tumačenje o tome kako ispuniti zahtjeve sadržane u propisima, AMC-u i CS-u. Sadrže informacije, uključujući primjere za pomoć korisniku u tumačenju i primjeni propisa, AMC-a i CS-a.

DIO DRUGI - AMC

Član 3.

(Usvajanje AMC-a)

- (1) Na osnovu ovog pravilnika BHDCA usvaja AMC, za propis koji je donesen na osnovu Aneksa I ECAA sporazuma, na način da isti, nakon što ga EASA donese, objavi na službenoj internet stranici o čemu obavještava zainteresirane strane.
- (2) BHDCA je dužna ažurirati i na službenoj internet stranici objaviti posljednju verziju AMC-a koji donosi EASA za propis koji BHDCA donese na osnovu Aneksa I ECAA sporazuma.
- (3) BHDCA nije dužna prevesti AMC, obzirom da isti ne predstavlja pravni osnov za rješavanje po zahtjevu podnositelja zahtjeva.

Član 4.

(Postupanje po AMC-u)

- (1) Prilikom donošenja odluke o zahtjevu za usklađivanje sa zahtjevom sadržanim u propisu koji donosi BHDCA, a koji je sadržan u Aneksu I ECAA sporazuma, službeno lice ovlašteno za vođenje postupka cijeni dokaze koje je podnositelj zahtjeva dostavio kao dokaz ispunjenosti zahtjeva za usklađivanje i donosi odluku o stepenu usklađenosti sa zahtjevima.
- (2) Ukoliko službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrdi da su dostavljeni dokazi dovoljni za ispunjavanje zahtjeva za usklađivanje, smatra se da je podnositelj zahtjeva ispunio sve uvjete po navedenom zahtjevu za usklađivanje, bez utvrđivanja dodatnih uvjeta.

DIO TREĆI - AltMoC

Član 5.

(AltMoC koji donosi BHDCA)

- (1) Ako BHDCA donosi AltMoC za postizanje usklađenosti sa propisima koje donosi na osnovu Aneksa I ECAA sporazuma, ista ih:
 - (a) stavlja na raspolaganje svim zainteresiranim stranama na način da ih objavljuje na službenoj internet stranici o čemu obavještava zainteresirane strane i
 - (b) bez odlaganja obavještava EASA-u.
- (2) BHDCA dostavlja EASA-i potpuni opis AltMoC-a, uključujući sve izmjene postupaka koje mogu biti relevantne, kao i procjenu kojom se dokazuje da su ispunjeni zahtjevi iz propisa koji donosi BHDCA na osnovu Aneksa I ECAA sporazuma.
- (3) AltMoC koji donosi BHDCA ne primjenjuje se na osnovu automatizma za svaku narednu istu ili sličnu situaciju, o čemu BHDCA obavještava zainteresirane strane putem službene internet stranice.

Član 6.

(Uvjet pod kojim BHDCA donosi AltMoC)

- (1) BHDCA donosi AltMoC pod uvjetom da EASA nije usvojila AMC za propis koji je sadržan u Aneksu I ECAA sporazuma, a koji je BHDCA donijela na osnovu istog.

- (2) BHDCA donosi AltMoC samo pod uvjetom da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka ima ovlaštenje za izradu AltMoC-a, a na osnovu operativnog iskustva, kompetencija i kvalifikacija koje utvrđuje BHDCA.

Član 7.

(Prihvatanje AltMoC-a)

- (1) Na osnovu ovog pravilnika BHDCA prihvata AltMoC koji podnositelj zahtjeva dostavlja kao zamjenu za postojeći AMC ili način usklađivanja sa propisom sadržanim u Aneksu I ECAA sporazuma za koji nije donesen AMC, pod uvjetom da:
- podnositelj zahtjeva detaljno obrazloži AltMoC i način usklađivanja sa propisom koji donosi BHDCA, a koji je sadržan u Aneksu I ECAA sporazuma;
 - uz zahtjev dostavi procjenu rizika za predloženi AltMoC na propis kojim se uređuje sistem upravljanja sigurnosti zračne plovidbe, kojom dokazuje da neće doći do ugrožavanja sigurnosti letenja i da se usvajanjem AltMoC-a postiže ista svrha kao i sa postojećim AMC-om, odnosno da se postiže svrha usklađenosti sa propisom za koji nije donesen AMC;
 - da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka ima ovlaštenje za prihvatanje AltMoC-a na osnovu operativnog iskustva, kvalifikacija i kompetencija, koje utvrđuje BHDCA.

Član 8.

(Postupanje po AltMoC-u)

Prilikom donošenja odluke o zahtjevu za usklađivanje sa zahtjevom sadržanim u propisu koji donosi BHDCA, a koji je sadržan u Aneksu I ECAA sporazuma, službeno lice ovlašteno za vođenje postupka postupa po AltMoC-u, koji mu služi u svrhu lakšeg odlučivanja po zahtjevu, pod uvjetima navedenim u čl. 5, 6. i 7. ovog pravilnika.

DIO ČETVRTI - CS

Član 9.

(Usvajanje CS-a)

- Na osnovu ovog pravilnika BHDCA usvaja CS na način da isti, nakon što ga EASA donese, objavi na službenoj internet stranici o čemu obavještava zainteresirane strane.
- BHDCA je dužna ažurirati i na službenoj internet stranici objaviti posljednju verziju CS-a koji donosi EASA, a koji je u vezi sa propisom koji je donijela BHDCA na osnovu Aneksa I ECAA sporazuma.
- CS postaje obavezujući za organizaciju kada se organizacija sa BHDCA usaglasila da isti služi kao osnova za certifikaciju.

DIO PETI - SC

Član 10.

(Donošenje SC-a)

- BHDCA donosi SC pod uvjetom da CS koji je donijela EASA nije adekvatan ili je neodgovarajući, kako bi se osigurala usklađenost organizacije sa bitnim zahtjevima sadržanim za propis koji je sadržan u Aneksu I ECAA sporazuma, a koji je BHDCA donijela na osnovu istog.
- BHDCA objavljuje SC na službenoj internet stranici o čemu obavještava zainteresirane strane.
- BHDCA donosi SC samo pod uvjetom da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka ima ovlaštenje za izradu SC-a, a na osnovu operativnog iskustva, kompetencija i kvalifikacija koje utvrđuje BHDCA.
- SC postaje obavezujući za organizaciju kada se organizacija sa BHDCA usaglasila da isti služi kao osnova za certifikaciju.

DIO ŠESTI - GM

Član 11.

(Usvajanje GM-a)

- Na osnovu ovog pravilnika BHDCA usvaja GM koji donosi EASA.
- BHDCA je dužna ažurirati i na službenoj internet stranici objaviti posljednju verziju GM-a koji donosi EASA o čemu obavještava zainteresirane strane.
- BHDCA nije dužna prevesti GM, obzirom da isti ne predstavlja pravni osnov za rješavanje po zahtjevu podnositelja zahtjeva.

DIO SEDMI - INTERNA PROCEDURA

Član 12.

(Interna procedura)

Na osnovu ovog pravilnika BHDCA donosi internu proceduru kojom se uređuju proceduralna pitanja u vezi sa primjenom ovog pravilnika.

DIO OSMI - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 13.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-524-4/21

17. septembra 2021. godine
Banja Luka

Generalni direktor
Čedomir Sušnjar, s. r.

Na temelju čl. 16. i 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i članka 14. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), generalni ravnatelj Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O PRIHVATLJIVIM I ALTERNATIVNIM NAČINIMA USKLAĐIVANJA, CERTIFIKACIJSKIM ZAHTJEVIMA, POSEBNIM UVJETIMA I SMJERNICAMA

DIO PRVI - UVODNE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

- Ovim pravilnikom se uređuju uvjeti i način na koji Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BHDCA) usvaja prihvatljive načine usklađivanja (u daljem tekstu: AMC), certifikacijske zahtjeve (u daljem tekstu: CS) i smjernice (GM) i donosi i odobrava alternativne načine usklađivanja (u daljem tekstu: AltMoC) i posebne uvjete (u daljem tekstu: SC), a sve radi usklađivanja sa propisima koje donosi BHDCA na temelju Aneksa I Multilateralnog sporazuma o uspostavljanju zajedničke europske zrakoplovne oblasti (u daljem tekstu: ECAA).
- BHDCA usvaja AMC, CS i GM i donosi i odobrava AltMoC i SC za propis koji je donesen na temelju ECAA sporazuma.

Članak 2.

(Pojmovi)

Pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- Alternativni načini usklađivanja (Alternative Means of Compliance – AltMoC): označava one načine usklađivanja koji pružaju alternativu postojećim prihvatljivim načinima usklađivanja ili one kojima se predlažu novi načini za uspostavljanje usklađenosti sa propisima koje donosi BHDCA na temelju Aneksa I

ECAA sporazuma, a za koje EASA nije donijela AMC;

- (2) Certifikacijski zahtjevi (Certification Specifications - CS): označava tehničke standarde koje donosi EASA, u kojima se navode načini za dokazivanje usklađenosti sa propisima koje donosi BHDCA na temelju Aneksa I ECAA sporazuma, a koje organizacija može da koristi u svrhu certifikacije. CS može postati obvezujući za organizaciju kao dio dogovorene baze za certifikaciju;
- (3) EASA (European Aviation Safety Agency): označava Agenciju Europske unije za sigurnost zračne plovidbe;
- (4) Posebni uvjeti (Special Conditions - SC): označava posebne detaljne tehničke specifikacije koje donosi BHDCA za određenu organizaciju ukoliko CS, koji je donijela EASA, nije adekvatan ili je neodgovarajući, kako bi se osigurala usklađenost organizacije sa bitnim zahtjevima sadržanim u propisima koje donosi BHDCA na temelju Aneksa I ECAA sporazuma. SC može postati obvezujući za organizaciju kao dio dogovorene baze za certifikaciju;
- (5) Prihvatljivi načini usklađivanja (Acceptable Means of Compliance – AMC): označava neobvezujuće standarde koje je usvojila Agencija i BHDCA preuzela ovim pravilnikom za opisivanje načina za uspostavljanje usklađenosti sa propisima koje donosi BHDCA na temelju Aneksa I ECAA sporazuma. AMC koji donosi EASA ne predstavlja pravni temelj;
- (6) Smjernice (Guidance Material – GM): označava neobvezujući materijal kojim se osigurava objašnjenje i tumačenje o tome kako ispuniti zahtjeve sadržane u propisima, AMC-u i CS-u. Sadrže informacije, uključujući primjere za pomoć korisniku u tumačenju i primjeni propisa, AMC-a i CS-a.

DIO DRUGI - AMC

Članak 3.

(Usvajanje AMC-a)

- (1) Na temelju ovoga pravilnika BHDCA usvaja AMC, za propis koji je donesen na temelju Aneksa I ECAA sporazuma, na način da isti, nakon što ga EASA donese, objavi na službenoj internet stranici o čemu obavještava zainteresirane strane.
- (2) BHDCA je dužna ažurirati i na službenoj internet stranici objaviti posljednju verziju AMC-a koji donosi EASA za propis koji BHDCA donese na temelju Aneksa I ECAA sporazuma.
- (3) BHDCA nije dužna prevesti AMC, obzirom da isti ne predstavlja pravni temelj za rješavanje po zahtjevu podnositelja zahtjeva.

Članak 4.

(Postupanje po AMC-u)

- (1) Prilikom donošenja odluke o zahtjevu za usklađivanje sa zahtjevom sadržanim u propisu koji donosi BHDCA, a koji je sadržan u Aneksu I ECAA sporazuma, službeno lice ovlašteno za vođenje postupka cijeni dokaze koje je podnositelj zahtjeva dostavio kao dokaz ispunjenosti zahtjeva za usklađivanje i donosi odluku o stupnju usklađenosti sa zahtjevima.
- (2) Ukoliko službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrdi da su dostavljeni dokazi dovoljni za ispunjavanje zahtjeva za usklađivanje, smatra se da je podnositelj zahtjeva ispunio sve uvjete po navedenom zahtjevu za usklađivanje, bez utvrđivanja dodatnih uvjeta.

DIO TREĆI - AltMoC

Članak 5.

(AltMoC koji donosi BHDCA)

- (1) Ako BHDCA donosi AltMoC za postizanje usklađenosti sa propisima koje donosi na temelju Aneksa I ECAA sporazuma, ista ih:
 - (a) stavlja na raspolaganje svim zainteresiranim stranama na način da ih objavljuje na službenoj internet stranici o čemu obavještava zainteresirane strane i
 - (b) bez odlaganja obavještava EASA-u.
- (2) BHDCA dostavlja EASA-i potpuni opis AltMoC-a, uključujući sve izmjene postupaka koje mogu biti relevantne, kao i procjenu kojom se dokazuje da su ispunjeni zahtjevi iz propisa koji donosi BHDCA na temelju Aneksa I ECAA sporazuma.
- (3) AltMoC koji donosi BHDCA ne primjenjuje se na temelju automatizma za svaku narednu istu ili sličnu situaciju, o čemu BHDCA obavještava zainteresirane strane putem službene internet stranice.

Članak 6.

(Uvjet pod kojim BHDCA donosi AltMoC)

- (1) BHDCA donosi AltMoC pod uvjetom da EASA nije usvojila AMC za propis koji je sadržan u Aneksu I ECAA sporazuma, a koji je BHDCA donijela na temelju istoga.
- (2) BHDCA donosi AltMoC samo pod uvjetom da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka ima ovlaštenje za izradu AltMoC-a, a na temelju operativnog iskustva, kompetencija i kvalifikacija koje utvrđuje BHDCA.

Članak 7.

(Prihvatanje AltMoC-a)

- (1) Na temelju ovoga pravilnika BHDCA prihvata AltMoC koji podnositelj zahtjeva dostavlja kao zamjenu za postojeći AMC ili način usklađivanja sa propisom sadržanim u Aneksu I ECAA sporazuma za koji nije donesen AMC, pod uvjetom da:
 - a) podnositelj zahtjeva detaljno obrazloži AltMoC i način usklađivanja sa propisom koji donosi BHDCA, a koji je sadržan u Aneksu I ECAA sporazuma;
 - b) uz zahtjev dostavi procjenu rizika za predloženi AltMoC na propis kojim se uređuje sustav upravljanja sigurnosti zračne plovidbe, kojom dokazuje da neće doći do ugrožavanja sigurnosti letenja i da se usvajanjem AltMoC-a postiže ista svrha kao i sa postojećim AMC-om, odnosno da se postiže svrha usklađenosti sa propisom za koji nije donesen AMC;
 - c) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka ima ovlaštenje za prihvatanje AltMoC-a na temelju operativnog iskustva, kvalifikacija i kompetencija koje utvrđuje BHDCA.

Članak 8.

(Postupanje po AltMoC-u)

Prilikom donošenja odluke o zahtjevu za usklađivanje sa zahtjevom sadržanim u propisu koji donosi BHDCA, a koji je sadržan u Aneksu I ECAA sporazuma, službeno lice ovlašteno za vođenje postupka postupa po AltMoC-u, koji mu služi u svrhu lakšeg odlučivanja po zahtjevu, pod uvjetima navedenim u čl. 5, 6. i 7. ovoga pravilnika.

DIO ČETVRTI - CS

Članak 9.

(Usvajanje CS-a)

- (1) Na temelju ovoga pravilnika BHDCA usvaja CS, na način da isti, nakon što ga EASA donese, objavi na službenoj internet stranici o čemu obavještava zainteresirane strane.

- (2) BHDCA je dužna ažurirati i na službenoj internet stranici objaviti posljednju verziju CS-a koji donosi EASA, a koji je u vezi sa propisom koji je donijela BHDCA na temelju Aneksa I ECAA sporazuma.
- (3) CS postaje obavezujući za organizaciju kada se organizacija sa BHDCA usaglasila da isti služi kao baza za certifikaciju.

DIO PETI - SC

Članak 10.

(Donošenje SC-a)

- (1) BHDCA donosi SC pod uvjetom da CS koji je donijela EASA nije adekvatan ili je neodgovarajući, kako bi se osigurala usklađenost organizacije sa bitnim zahtjevima sadržanim za propis koji je sadržan u Aneksu I ECAA sporazuma, a koji je BHDCA donijela na temelju istog.
- (2) BHDCA objavljuje SC na službenoj internet stranici o čemu obavještava zainteresirane strane.
- (3) BHDCA donosi SC samo pod uvjetom da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka ima ovlaštenje za izradu SC-a, a na temelju operativnog iskustva, kompetencija i kvalifikacija koje utvrđuje BHDCA.
- (4) SC postaje obavezujući za organizaciju kada se organizacija sa BHDCA usaglasila da isti služi kao baza za certifikaciju.

DIO ŠESTI - GM

Članak 11.

(Usvajanje GM-a)

- (1) Na temelju ovoga pravilnika BHDCA usvaja GM koji donosi EASA.
- (2) BHDCA je dužna ažurirati i na službenoj internet stranici objaviti posljednju verziju GM-a koji donosi EASA o čemu obavještava zainteresirane strane.
- (3) BHDCA nije dužna prevesti GM, obzirom da isti ne predstavlja pravni temelj za rješavanje po zahtjevu podnositelja zahtjeva.

DIO SEDMI - INTERNA PROCEDURA

Članak 12.

(Interna procedura)

Na temelju ovog pravilnika BHDCA donosi internu proceduru kojom se uređuju proceduralna pitanja u vezi sa primjenom ovoga pravilnika.

DIO OSMI - ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 13.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-524-4/21

17. rujna 2021. godine

Banja Luka

Generalni ravnatelj
Čedomir Šušnjar, v. r.

Na osnovu čl. 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i člana 14. stav (1) Zakona o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), generalni direktor Direkcije za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

**ПРАВИЛНИК
О ПРИХВАТЉИВИМ И АЛТЕРНАТИВНИМ
НАЧИНИМА УСКЛАЂИВАЊА,
СЕРТИФИКАЦИОНИМ ЗАХТЈЕВИМА, ПОСЕБНИМ
УСЛОВИМА И СМЈЕРНИЦАМА**

ДИО ПРВИ - УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

- (1) Овим правилником се уређују услови и начин на који Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ВНДСА) усваја прихватљиве начине усклађивања (у даљем тексту: АМС), сертификационе захтјеве (у даљем тексту: СС) и смјернице (ГМ) и доноси и одобрава алтернативне начине усклађивања (у даљем тексту: АltМоС) и посебне услове (у даљем тексту: СС), а све ради усклађивања са прописима које доноси ВНДСА на основу Анекса I Мултилатералног споразума о успостављању заједничке европске ваздухопловне области (у даљем тексту: ЕСАА).
- (2) ВНДСА усваја АМС, СС и ГМ и доноси и одобрава АltМоС и СС за пропис који је донесен на основу ЕСАА споразума.

Члан 2.

(Појмови)

Појмови који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

- (1) Алтернативни начини усклађивања (Alternative Means of Compliance – АltМоС): означава оне начине усклађивања који пружају алтернативу постојећим прихватљивим начинима усклађивања или оне којима се предлажу нови начини за успостављање усклађености са прописима које доноси ВНДСА на основу Анекса I ЕСАА споразума, а за које ЕСАА није донијела АМС;
- (2) Сертификациони захтјеви (Certification Specifications - СС): означава техничке стандарде које доноси ЕСАА, у којима се наводе начини за доказивање усклађености са прописима које доноси ВНДСА на основу Анекса I ЕСАА споразума, а које организација може да користи у сврху сертификације. СС може постати обавезујући за организацију као дио договорене основе за сертификацију;
- (3) ЕААА (European Aviation Safety Agency): означава Агенцију Европске уније за безбједност ваздушне пловидбе;
- (4) Посебни услови (Special Conditions - СС): означава посебне детаљне техничке спецификације које доноси ВНДСА за одређену организацију уколико СС, који је донијела ЕААА, није адекватан или је неодговарајући, како би се обезбиједила усклађеност организације са битним захтјевима садржаним у прописима које доноси ВНДСА на основу Анекса I ЕСАА споразума. СС може постати обавезујући за организацију као дио договорене основе за сертификацију;

- (5) Прихватљиви начини усклађивања (Acceptable Means of Compliance – AMC): означава необавезујуће стандарде које је усвојила Агенција и ВНДСА преузела овим правилником за описивање начина за успостављање усклађености са прописима које доноси ВНДСА на основу Анекса I ЕСАА споразума. AMC који доноси ЕАСА не представља правни основ;
- (6) Смјернице (Guidance Material – GM): означава необавезујући материјал којим се обезбјеђује објашњење и тумачење о томе како испунити захтјеве садржане у прописима, AMC-у и CS-у. Садрже информације, укључујући примјере за помоћ кориснику у тумачењу и примјени прописа, AMC-а и CS-а.

ДИО ДРУГИ - AMC

Члан 3.

(Усвајање AMC-а)

- (1) На основу овог правилника ВНДСА усваја AMC, за пропис који је донесен на основу Анекса I ЕСАА споразума, на начин да исти, након што га ЕАСА донесе, објави на службеној интернет страници о чему обавјештава заинтересоване стране.
- (2) ВНДСА је дужна ажурирати и на службеној интернет страници објавити посљедњу верзију AMC-а који доноси ЕАСА за пропис који ВНДСА донесе на основу Анекса I ЕСАА споразума.
- (3) ВНДСА није дужна превести AMC, с обзиром да исти не представља правни основ за рјешавање по захтјеву подносиоца захтјева.

Члан 4.

(Поступање по AMC-у)

- (1) Приликом доношења одлуке о захтјеву за усклађивање са захтјевом садржаним у пропису који доноси ВНДСА, а који је садржан у Анексу I ЕСАА споразума, службено лице овлашћено за вођење поступка цијени доказе које је подносилац захтјева доставио као доказ испуњености захтјева за усклађивање и доноси одлуку о степену усклађености са захтјевима.
- (2) Уколико службено лице овлашћено за вођење поступка утврди да су достављени докази довољни за испуњавање захтјева за усклађивање, сматра се да је подносилац захтјева испунио све услове по наведеном захтјеву за усклађивање, без утврђивања додатних услова.

ДИО ТРЕЋИ - AltMoC

Члан 5.

(AltMoC који доноси ВНДСА)

- (1) Ако ВНДСА доноси AltMoC за постизање усклађености са прописима које доноси на основу Анекса I ЕСАА споразума, иста их:
 - а) ставља на располагање свим заинтересованим странама на начин да их објављује на службеној интернет страници о чему обавјештава заинтересоване стране и
 - б) без одлагања обавјештава ЕАСА-у.
- (2) ВНДСА доставља ЕАСА-и потпуни опис AltMoC-а, укључујући све измјене поступака које могу бити релевантне, као и процјену којом се доказује да су испуњени захтјеви из прописа који доноси ВНДСА на основу Анекса I ЕСАА споразума.
- (3) AltMoC који доноси ВНДСА не примјењује се на основу аутоматизма за сваку наредну исту или сличну

ситуацију, о чему ВНДСА обавјештава заинтересоване стране путем службене интернет странице.

Члан 6.

(Услов под којим ВНДСА доноси AltMoC)

- (1) ВНДСА доноси AltMoC под условом да ЕАСА није усвојила AMC за пропис који је садржан у Анексу I ЕСАА споразума, а који је ВНДСА донијела на основу истог.
- (2) ВНДСА доноси AltMoC само под условом да службено лице овлашћено за вођење поступка има овлашћење за израду AltMoC-а, а на основу оперативног искуства, компетенција и квалификација које утврђује ВНДСА.

Члан 7.

(Прихватање AltMoC-а)

На основу овог правилника ВНДСА прихвата AltMoC који подносилац захтјева доставља као замјену за постојећи AMC или начин усклађивања са прописом садржаним у Анексу I ЕСАА споразума за који није донесен AMC, под условом да:

- а) подносилац захтјева детаљно образложи AltMoC и начин усклађивања са прописом који доноси ВНДСА, а који је садржан у Анексу I ЕСАА споразума;
- б) уз захтјев достави процјену ризика за предложени AltMoC на пропис којим се уређује систем управљања безбједности ваздушне пловидбе, којом доказује да неће доћи до угрожавања безбједности летења и да се усвајањем AltMoC-а постиже иста сврха као и са постојећим AMC-ом, односно да се постиже сврха усклађености са прописом за који није донесен AMC;
- ц) да службено лице овлашћено за вођење поступка има овлашћење за прихватање AltMoC-а на основу оперативног искуства, квалификација и компетенција које утврђује ВНДСА.

Члан 8.

(Поступање по AltMoC-у)

Приликом доношења одлуке о захтјеву за усклађивање са захтјевом садржаним у пропису који доноси ВНДСА, а који је садржан у Анексу I ЕСАА споразума, службено лице овлашћено за вођење поступка поступа по AltMoC-у, који му служи у сврху лакшег одлучивања по захтјеву, под условима наведеним у чл. 5, 6. и 7. овог правилника.

ДИО ЧЕТВРТИ - CS

Члан 9.

(Усвајање CS-а)

- (1) На основу овог правилника ВНДСА усваја CS, на начин да исти, након што га ЕАСА донесе, објави на службеној интернет страници о чему обавјештава заинтересоване стране.
- (2) ВНДСА је дужна ажурирати и на службеној интернет страници објавити посљедњу верзију CS-а који доноси ЕАСА, а који је у вези са прописом који је донијела ВНДСА на основу Анекса I ЕСАА споразума.
- (3) CS постаје обавезујући за организацију када се организација са ВНДСА усагласила да исти служи као основа за сертификацију.

ДИО ПЕТИ - SC

Члан 10.

(Доношење SC-а)

- (1) ВНДСА доноси SC под условом да CS који је донијела ЕАСА није адекватан или је неодогавајући, како би се обезбиједила усклађеност организације са битним захтјевима садржаним за пропис који је садржан у

letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) neće biti ugrožen, na način kako je to utvrđeno odredbama propisa o sistemu upravljanja sigurnosti zračne plovidbe.

Član 4.

(Pravila za donošenje Rješenja o izuzeću po službenoj dužnosti)

- (1) Generalni direktor BHDCA donosi Rješenje o izuzeću od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA po službenoj dužnosti, nakon provedenog postupka, u kojem službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrđuje da postoji takva nepredviđena okolnost koja zahtijeva hitno operativno postupanje ili kada postoji okolnost operativne potrebe koja je ograničenog vremenskog trajanja.
- (2) Uz Rješenje o izuzeću od primjene propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, generalni direktor BHDCA donosi i Izuzeće, koje čini sastavni dio Rješenja o izuzeću.
- (3) Rješenje o izuzeću i Izuzeće od primjene propisa ili dijela propisa iz stava (1) ovog člana donosi se pod uvjetom:
 - a) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrdi da se radi o izuzeću od primjene propisa ili dijela propisa koji se odnosi na sve nositelje: dozvola, potvrda, uvjerenja, posebnih odobrenja, ovlaštenja, itd;
 - b) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka detaljno obrazloži o kakvoj nepredviđenoj okolnosti, koja zahtijeva hitno operativno postupanje, se radi; ili
 - c) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka detaljno obrazloži o kakvoj operativnoj potrebi koja je ograničenog vremenskog trajanja se radi;
 - d) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka po službenoj dužnosti obrazloži pozivanje na odredbu propisa od koje se izuzeće odobrava;
 - e) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrdi vremenski period za koji se izuzeće odobrava;
 - f) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka po službenoj dužnosti procijeni rizik za mjere kojim se dokazuje da dostignuti nivo sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) neće biti ugrožen, a na osnovu pravila za utvrđivanje rizika koje uspostavlja BHDCA.
- (4) Rješenje o izuzeću i Izuzeće od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, a koje donosi generalni direktor BHDCA, po službenoj dužnosti, objavljuju se na službenoj stranici BHDCA i u Zrakoplovnoj publikaciji Bosne i Hercegovine (AIP BiH).

Član 5.

(Postupak za donošenje Rješenja o izuzeću)

- (1) Rješenje o izuzeću od odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA iz čl. 3. i 4. ovog pravilnika donosi se na osnovu odredaba Zakona o upravnom postupku.
- (2) Rješenje o odobravanju izuzeća donosi se u roku od osam (8) dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno saznanja da postoji takva nepredviđena okolnost koja zahtijeva hitno operativno postupanje ili kada postoji okolnost operativne potrebe, koja je ograničenog vremenskog trajanja, kada odlučuje po službenoj dužnosti.
- (3) Podnositelj zahtjeva uz zahtjev za donošenje Rješenja o izuzeću dostavlja dokaz o uplaćenju administrativnoj taksi i naknadi za odobravanje izuzeća u skladu sa Odlukom o visini naknada za usluge iz nadležnosti koje naplaćuje BHDCA.
- (4) Na Rješenje o izuzeću od odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, koje generalni direktor BHDCA

donosi po službenoj dužnosti, ne primjenjuju se administrativne takse i naknade koje naplaćuje BHDCA.

DIO TREĆI - ODSUPANJE

Član 6.

(Pravila za donošenje Rješenja o odstupanju na osnovu zahtjeva)

- (1) Generalni direktor BHDCA donosi Rješenje o odstupanju od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA na osnovu podnesenog zahtjeva, nakon provedenog postupka, u kojem službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrđuje da nije moguća primjena propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA na način kako je to propisano, te da se primjenom drugog predloženog standarda osigurava jednak (ekvivalentan) nivo sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koji se zahtijeva propisom od čijih odredaba se zahtijeva odstupanje.
- (2) Uz Rješenje o odstupanju od primjene propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, generalni direktor BHDCA donosi i Odstupanje, koje čini sastavni dio Rješenja o odstupanju.
- (3) Rješenje o odstupanju od primjene propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA i Odstupanje donosi se na osnovu podnesenog zahtjeva, pod uvjetom:
 - a) da je uz zahtjev dostavljeno detaljno obrazloženje predloženog standarda kojim se osigurava jednak nivo sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koji se zahtijeva propisom ili dijelom propisa koji donosi BHDCA, od čije odredbe se zahtijeva odstupanje;
 - b) da je u obrazloženju iz tačke a) dostavljeno pozivanje na propis ili dio propisa koji donosi BHDCA, od kojeg se traži odstupanje;
 - c) da je u obrazloženju iz tačke a) dostavljen vremenski period za koji se traži odstupanje; i
 - d) da je uz zahtjev dostavljena detaljna procjena rizika za predloženi standard kojim se osigurava jednak nivo sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koji se zahtijeva propisom ili dijelom propisa od čijih odredaba se zahtijeva odstupanje na način kako je to utvrđeno odredbama propisa o sistemu upravljanja sigurnosti zračne plovidbe.

Član 7.

(Pravila za donošenje Rješenja o odstupanju po službenoj dužnosti)

- (1) Generalni direktor BHDCA donosi Rješenje o odstupanju od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA po službenoj dužnosti, nakon provedenog postupka, u kojem službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrđuje da nije moguća primjena propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA na način kako je to propisano, te da se primjenom drugog predloženog standarda osigurava jednak (ekvivalentan) nivo sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koji se zahtijeva propisom od čije odredbe se zahtijeva odstupanje.
- (2) Uz Rješenje o odstupanju od primjene propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, generalni direktor BHDCA donosi i Odstupanje, koje čini sastavni dio Rješenja o odstupanju.
- (3) Rješenje o odstupanju od primjene propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA i Odstupanje, po službenoj dužnosti, donosi se pod uvjetom:
 - a) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrdi da se radi o odstupanju od propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, a koji se odnosi na sve nositelje: dozvola, potvrda, uvjerenja, posebnih odobrenja, itd;

- b) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka detaljno obrazloži predloženi standard kojim se osigurava jednak (ekvivalentan) nivo sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koji se zahtijeva propisom ili dijelom propisa koji donosi BHDCA od čije odredbe se odobrava odstupanje;
 - c) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka u obrazloženju iz tačke a) izvrši detaljno pozivanje na odredbu propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA od čije odredbe se odobrava odstupanje;
 - d) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka u obrazloženju iz tačke a) utvrdi vremenski period za koji se odobrava odstupanje;
 - e) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka detaljno procijeni rizik za predloženi standard kojim se osigurava jednak nivo sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koji se zahtijeva propisom ili dijelom propisa koji donosi BHDCA od čije odredbe se odobrava odstupanje, a na osnovu pravila za utvrđivanje rizika koje uspostavlja BHDCA.
- (4) Rješenje o odstupanju i Odstupanje od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, a koje donosi generalni direktor BHDCA, po službenoj dužnosti, objavljuju se na službenoj stranici BHDCA i u Zrakoplovnoj publikaciji Bosne i Hercegovine (AIP BiH).

Član 8.

(Postupak za donošenje Rješenja o odstupanju)

- (1) Rješenje o odstupanju od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, iz čl. 6. i 7. ovog pravilnika, donosi se na osnovu odredaba Zakona o upravnom postupku.
- (2) Podnositelj zahtjeva uz zahtjev dostavlja dokaz o uplaćenju administrativnoj taksi i naknadi za odobravanje odstupanja u skladu sa Odlukom o visini naknada za usluge iz nadležnosti koje naplaćuje BHDCA.
- (3) Na Rješenje o odstupanju od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, a koje donosi generalni direktor po službenoj dužnosti, ne primjenjuju se administrativne takse i naknade koje naplaćuje BHDCA.
- (4) BHDCA donosi detaljna pravila o internom postupanju prilikom procjene zahtjeva za odobravanje odstupanja i prihvatanje jednakih (ekvivalentnih) sigurnosnih standarda koji osiguravaju jednak nivo sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*).

DIO ČETVRTI - PROPISI

Član 9.

(Propis od čijih odredaba se može zahtijevati izuzeće i odstupanje)

Propis koji donosi BHDCA, a od čije odredbe se može zahtijevati/donijeti Rješenje o izuzeću ili Rješenje o odstupanju, je propis:

- a) kojim se uređuju pitanja iz oblasti zračne plovidbe (ANS/ATM);
- b) kojim se uređuju pitanja iz oblasti aerodroma (AGA);
- c) kojim se uređuju pitanja iz oblasti plovidbenosti zrakoplova (AIR);
- d) kojim se uređuju pitanja registracije zrakoplova;
- e) kojim se uređuju pitanja iz oblasti latačkih operacija (OPS);
- f) kojim se uređuju pitanja iz oblasti letačkog osoblja (FCL);
- g) kojim se uređuju pitanja iz oblasti sigurnosti letenja (SAFETY);

- h) kojim se uređuju pitanja iz oblasti zrakoplovne sigurnosti (AVSEC),
- i) kojim se uređuju pitanja iz oblasti životne sredine, a koja su u vezi sa sigurnosti letenja;
- j) kojim se uređuju pitanja iz oblasti finansija, a koja su u vezi sa sigurnosti letenja.

DIO PETI - INTERNA PROCEDURA

Član 10.

(Interna procedura)

Na osnovu ovog pravilnika BHDCA donosi internu proceduru kojom se uređuje način postupanja organizacionih jedinica po zahtjevu, kao i po službenoj dužnosti, u vezi sa donošenjem rješenja o izuzeću i derogaciji, izgled i sadržaj izuzeća i derogacija, kao i druga pitanja koja su proceduralnog karaktera, a koja se odnose na primjenu ovog pravilnika.

DIO ŠESTI - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 11.

(Stupanje na snagu)

- (1) Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".
- (2) Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o odobravanju izuzeća i odstupanja od primjene podzakonskih akata koje donosi BHDCA ("Službeni glasnik BiH", broj 88/18).

Broj 1-3-02-2-525-4/21

17. septembra 2021. godine
Banja Luka

Generalni direktor
Čedomir Šušnjar, s. r.

Temeljem čl. 16. i 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i članka 14. stavak (5) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), generalni ravnatelj Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK O IZUZEĆU I ODSUPANJU OD PRIMJENE ODREDBA PROPISA ILI DIJELA PROPISA KOJI DONOSI DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

DIO PRVI - UVODNE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet)

- (1) Ovim pravilnikom se utvrđuju pravila za donošenje Rješenja o izuzeću od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: BHDCA) i pravila za donošenje Rješenja o odstupanju od propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, na temelju zahtjeva ili po službenoj dužnosti, a koji se odnosi na sigurno odvijanje zračnog prometa i sigurnost civilnog zrakoplovstva.
- (2) Predmet ovoga pravilnika ne predstavljaju izuzeća koja su već utvrđena zakonom koji uređuje oblast zrakoplovstva i propisima koje donosi BHDCA.
- (3) Na izuzeća iz stavka (2) ovoga članka mogu se primijeniti pravila za donošenje Rješenja o izuzeću na temelju zahtjeva.

Članak 2.

(Pojmovi)

Pojmovi koji se koriste u ovom pravilniku imaju sljedeća značenja:

- a) **Izuzeće** - izuzimanje od primjene odredaba propisa ili odredaba dijela propisa koji donosi BHDCA, a koje na temelju provedenog skraćenog upravnog postupka,

na temelju odredaba zakona kojim se uređuje upravno postupanje institucija Bosne i Hercegovine, u roku koji odredi službeno lice ovlašteno za vođenje postupka, s obzirom na okolnosti slučaja, donosi generalni ravnatelj BHDCA, po zahtjevu ili po službenoj dužnosti, u slučaju postojanja takve nepredviđene okolnosti koja zahtijeva hitno operativno postupanje ili kada postoji okolnost operativne potrebe, koje se donosi za ograničen period važenja, koji ne može biti duži od 12 mjeseci ili sve dok takva okolnost ili operativna potreba postoji, a na temelju ispunjenosti uvjeta sadržanih u ovom pravilniku;

- b) **Odstupanje** - odstupanje od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, a koje na temelju provedenog postupka donosi generalni ravnatelj BHDCA, u provedenom upravnom postupku, u slučaju kada nije moguća primjena propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA na način kako je to propisano, te da se primjenom drugog predloženog standarda osigurava jednaka (ekvivalentan) razina sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koja se zahtijeva propisom od čijih odredaba se zahtijeva odstupanje, koje se donosi za period važenja, koji utvrđuje BHDCA, a na temelju ispunjenosti uvjeta sadržanih u ovom pravilniku.

DIO DRUGI - IZUZEĆE

Članak 3.

(Pravila za donošenje Rješenja o izuzeću na temelju zahtjeva)

- (1) Generalni ravnatelj BHDCA donosi Rješenje o izuzeću od primjene propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA na temelju podnesenog zahtjeva, nakon provedenog postupka, u kojem službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrđuje da postoji takva nepredviđena okolnost koja zahtijeva hitno operativno postupanje ili kada postoji okolnost operativne potrebe, koja je ograničenog vremenskog trajanja.
- (2) Uz Rješenje o izuzeću od primjene propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, generalni ravnatelj BHDCA donosi i Izuzeće, koje čini sastavni dio Rješenja o izuzeću.
- (3) Rješenje o izuzeću i Izuzeće od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA donosi se na temelju podnesenog zahtjeva, pod uvjetom:
 - a) da je uz zahtjev dostavljeno detaljno obrazloženje o kakvoj nepredviđenoj okolnosti, koja zahtijeva hitno operativno postupanje, se radi; ili
 - b) da je uz zahtjev dostavljeno detaljno obrazloženje o kakvoj operativnoj potrebi koja je ograničenog vremenskog trajanja se radi;
 - c) da je u obrazloženju iz toč. a) i b) dostavljeno pozivanje na propis ili dio propisa od kojeg se traži izuzeće;
 - d) da je u obrazloženju iz toč. a) i b) dostavljen vremenski period za koji se traži izuzeće; i
 - e) da je uz zahtjev dostavljena detaljna procjena rizika za mjere kojim se dokazuje da dostignuta razina sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) neće biti ugrožena, na način kako je to utvrđeno odredbama propisa o sustavu upravljanja sigurnosti zračne plovidbe.

Članak 4.

(Pravila za donošenje Rješenja o izuzeću po službenoj dužnosti)

- (1) Generalni ravnatelj BHDCA donosi Rješenje o izuzeću od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA po službenoj dužnosti, nakon provedenog

postupka, u kojem službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrđuje da postoji takva nepredviđena okolnost koja zahtijeva hitno operativno postupanje ili kada postoji okolnost operativne potrebe koja je ograničenog vremenskog trajanja.

- (2) Uz Rješenje o izuzeću od primjene propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, generalni ravnatelj BHDCA donosi i Izuzeće, koje čini sastavni dio Rješenja o izuzeću.
- (3) Rješenje o izuzeću i Izuzeće od primjene propisa ili dijela propisa iz stavka (1) ovoga članka donosi se pod uvjetom:
 - a) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrdi da se radi o izuzeću od primjene propisa ili dijela propisa koji se odnosi na sve nositelje: dozvola, potvrda, uvjerenja, posebnih odobrenja, ovlaštenja, itd;
 - b) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka detaljno obrazloži o kakvoj nepredviđenoj okolnosti, koja zahtijeva hitno operativno postupanje, se radi; ili
 - c) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka detaljno obrazloži o kakvoj operativnoj potrebi koja je ograničenog vremenskog trajanja se radi;
 - d) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka po službenoj dužnosti obrazloži pozivanje na odredbu propisa od koje se izuzeće odobrava;
 - e) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrdi vremenski period za koji se izuzeće odobrava;
 - f) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka po službenoj dužnosti procijeni rizik za mjere kojim se dokazuje da dostignuta razina sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) neće biti ugrožena, a na temelju pravila za utvrđivanje rizika koje uspostavlja BHDCA.
- (4) Rješenje o izuzeću i Izuzeće od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, a koje donosi generalni ravnatelj BHDCA, po službenoj dužnosti, objavljuju se na službenoj stranici BHDCA i u Zrakoplovnoj publikaciji Bosne i Hercegovine (AIP BiH).

Članak 5.

(Postupak za donošenje Rješenja o izuzeću)

- (1) Rješenje o izuzeću od odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA iz čl. 3. i 4. ovoga pravilnika donosi se na temelju odredaba Zakona o upravnom postupku.
- (2) Rješenje o odobravanju izuzeća donosi se u roku od osam (8) dana od dana podnošenja zahtjeva, odnosno saznanja da postoji takva nepredviđena okolnost koja zahtijeva hitno operativno postupanje ili kada postoji okolnost operativne potrebe, koja je ograničenog vremenskog trajanja, kada odlučuje po službenoj dužnosti.
- (3) Podnositelj zahtjeva uz zahtjev za donošenje Rješenja o izuzeću dostavlja dokaz o uplaćenju administrativnoj pristojbi i naknadi za odobravanje izuzeća sukladno Odluci o visini naknada za usluge iz nadležnosti koje naplaćuje BHDCA.
- (4) Na Rješenje o izuzeću od odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, koje generalni ravnatelj BHDCA donosi po službenoj dužnosti, ne primjenjuju se administrativne pristojbe i naknade koje naplaćuje BHDCA.

DIO TREĆI - ODSUPANJE

Članak 6.

(Pravila za donošenje Rješenja o odstupanju na temelju zahtjeva)

- (1) Generalni ravnatelj BHDCA donosi Rješenje o odstupanju od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA na temelju podnesenog zahtjeva, nakon provedenog postupka, u kojem službeno lice ovlašteno za

vođenje postupka utvrđuje da nije moguća primjena propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA na način kako je to propisano, te da se primjenom drugog predloženog standarda osigurava jednaka (ekvivalentan) razina sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koja se zahtijeva propisom od čijih odredaba se zahtijeva odstupanje.

- (2) Uz Rješenje o odstupanju od primjene propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, generalni ravnatelj BHDCA donosi i Odstupanje, koje čini sastavni dio Rješenja o odstupanju.
- (3) Rješenje o odstupanju od primjene propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA i Odstupanje donosi se na temelju podnesenog zahtjeva, pod uvjetom:
 - a) da je uz zahtjev dostavljeno detaljno obrazloženje predloženog standarda kojim se osigurava jednaka razina sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koja se zahtijeva propisom ili dijelom propisa koji donosi BHDCA, od čije odredbe se zahtijeva odstupanje;
 - b) da je u obrazloženju iz točke a) dostavljeno pozivanje na propis ili dio propisa koji donosi BHDCA, od kojeg se traži odstupanje;
 - c) da je u obrazloženju iz točke a) dostavljen vremenski period za koji se traži odstupanje; i
 - d) da je uz zahtjev dostavljena detaljna procjena rizika za predloženi standard kojim se osigurava jednaka razina sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koja se zahtijeva propisom ili dijelom propisa od čijih odredaba se zahtijeva odstupanje na način kako je to utvrđeno odredbama propisa o sustavu upravljanja sigurnosti zračne plovidbe.

Članak 7.

(Pravila za donošenje Rješenja o odstupanju po službenoj dužnosti)

- (1) Generalni ravnatelj BHDCA donosi Rješenje o odstupanju od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA po službenoj dužnosti, nakon provedenog postupka, u kojem službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrđuje da nije moguća primjena propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA na način kako je to propisano, te da se primjenom drugog predloženog standarda osigurava jednaka (ekvivalentan) razina sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koja se zahtijeva propisom od čije odredbe se zahtijeva odstupanje.
- (2) Uz Rješenje o odstupanju od primjene propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, generalni ravnatelj BHDCA donosi i Odstupanje, koje čini sastavni dio Rješenja o odstupanju.
- (3) Rješenje o odstupanju od primjene propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA i Odstupanje, po službenoj dužnosti, donosi se pod uvjetom:
 - a) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka utvrdi da se radi o odstupanju od propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, a koji se odnosi na sve nositelje: dozvola, potvrda, uvjerenja, posebnih odobrenja, itd;
 - b) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka detaljno obrazloži predloženi standard kojim se osigurava jednaka (ekvivalentan) razina sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koja se zahtijeva propisom ili dijelom propisa koji donosi BHDCA od čije odredbe se odobrava odstupanje;
 - c) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka u obrazloženju iz točke a) izvrši detaljno pozivanje na odredbu propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA od čije odredbe se odobrava odstupanje;

- d) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka u obrazloženju iz točke a) utvrdi vremenski period za koji se odobrava odstupanje;
- e) da službeno lice ovlašteno za vođenje postupka detaljno procijeni rizik za predloženi standard kojim se osigurava jednaka razina sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*) koja se zahtijeva propisom ili dijelom propisa koji donosi BHDCA od čije odredbe se odobrava odstupanje, a na temelju pravila za utvrđivanje rizika koje uspostavlja BHDCA.
- (4) Rješenje o odstupanju i Odstupanje od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, a koje donosi generalni ravnatelj BHDCA, po službenoj dužnosti, objavljuju se na službenoj stranici BHDCA i u Zrakoplovnoj publikaciji Bosne i Hercegovine (AIP BiH).

Članak 8.

(Postupak za donošenje Rješenja o odstupanju)

- (1) Rješenje o odstupanju od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, iz čl. 6. i 7. ovoga pravilnika, donosi se na temelju odredaba Zakona o upravnom postupku.
- (2) Podnositelj zahtjeva uz zahtjev dostavlja dokaz o uplaćenju administrativnoj pristojbi i naknadi za odobravanje odstupanja sukladno Odluci o visini naknada za usluge iz nadležnosti koje naplaćuje BHDCA.
- (3) Na Rješenje o odstupanju od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi BHDCA, a koje donosi generalni ravnatelj po službenoj dužnosti, ne primjenjuju se administrativne pristojbe i naknade koje naplaćuje BHDCA.
- (4) BHDCA donosi detaljna pravila o internom postupanju prilikom procjene zahtjeva za odobravanje odstupanja i prihvatanje jednakih (ekvivalentnih) sigurnosnih standarda koji osiguravaju jednaku razinu sigurnosti letenja (*safety*)/zrakoplovne sigurnosti (*security*).

DIO ČETVRTI - PROPISI

Članak 9.

(Propis od čijih odredaba se može zahtijevati izuzeće i odstupanje)

Propis koji donosi BHDCA, a od čije odredbe se može zahtijevati/donijeti Rješenje o izuzeću ili Rješenje o odstupanju, je propis:

- a) kojim se uređuju pitanja iz oblasti zračne plovidbe (ANS/ATM);
- b) kojim se uređuju pitanja iz oblasti aerodroma (AGA);
- c) kojim se uređuju pitanja iz oblasti plovidbenosti zrakoplova (AIR);
- d) kojim se uređuju pitanja registracije zrakoplova;
- e) kojim se uređuju pitanja iz oblasti letačkih operacija (OPS);
- f) kojim se uređuju pitanja iz oblasti letačkog osoblja (FCL);
- g) kojim se uređuju pitanja iz oblasti sigurnosti letenja (SAFETY);
- h) kojim se uređuju pitanja iz oblasti zrakoplovne sigurnosti (AVSEC),
- i) kojim se uređuju pitanja iz oblasti životne sredine, a koja su u vezi sa sigurnosti letenja;
- j) kojim se uređuju pitanja iz oblasti financija, a koja su u vezi sa sigurnosti letenja.

DIO PETI - INTERNA PROCEDURA

Članak 10.

(Interna procedura)

Na temelju ovoga pravilnika BHDSA donosi internu proceduru kojom se uređuje način postupanja organizacijskih jedinica po zahtjevu, kao i po službenoj dužnosti, u vezi sa donošenjem rješenja o izuzeću i derogaciji, izgled i sadržaj izuzeća i derogacija, kao i druga pitanja koja su proceduralnog karaktera, a koja se odnose na primjenu ovoga pravilnika.

DIO ŠESTI - ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 11.

(Stupanje na snagu)

- (1) Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".
- (2) Stupanjem na snagu ovoga pravilnika prestaje da važi Pravilnik o odobravanju izuzeća i odstupanja od primjene podzakonskih akata koje donosi BHDSA ("Službeni glasnik BiH", broj 88/18).

Broj 1-3-02-2-525-4/21

17. rujna 2021. godine
Banja LukaGeneralni ravnatelj
Čedomir Šušnjar, v. r.

Na osnovu čl. 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i člana 14. stav (5) Zakona o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), generalni direktor Direkcije za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

ПРАВИЛНИК**О ИЗУЗЕЋУ И ОДСТУПАЊУ ОД ПРИМЈЕНЕ
ОДРЕДАБА ПРОПИСА ИЛИ ДИЈЕЛА ПРОПИСА
КОЈИ ДОНОСИ ДИРЕКЦИЈА ЗА ЦИВИЛНО
ВАЗДУХОПЛОВСТВО БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ****ДИО ПРВИ - УВОДНЕ ОДРЕДБЕ**

Члан 1.

(Предмет)

- (1) Овим правилником се утврђују правила за доношење Рјешења о изузећу од примјене одредаба прописа или дијела прописа који доноси Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ВНСА) и правила за доношење Рјешења о одступању од прописа или дијела прописа који доноси ВНСА, на основу захтјева или по службеној дужности, а који се односи на безбједно одвијање ваздушног саобраћаја и безбједност цивилног ваздухопловства.
- (2) Предмет овог правилника не представљају изузећа која су већ утврђена законом који уређује област ваздухопловства и прописима које доноси ВНСА.
- (3) На изузећа из става (2) овог члана могу се примијенити правила за доношење Рјешења о изузећу на основу захтјева.

Члан 2.

(Појмови)

Појмови који се користе у овом правилнику имају сљедећа значења:

- а) **Изузеће** - изузимање од примјене одредаба прописа или одредаба дијела прописа који доноси ВНСА, а које на основу спроведеног скраћеног управног поступка, на основу одредаба закона којим се уређује управно поступање институција Босне и Херцеговине, у року који одреди службено лице овлашћено за вођење поступка, с

обзиром на околности случаја, доноси генерални директор ВНСА, по захтјеву или по службеној дужности, у случају постојања такве непредвиђене околности која захтијева хитно оперативно поступање или када постоји околност оперативне потребе, које се доноси за ограничен период важења, који не може бити дужи од 12 мјесеци или све док таква околност или оперативна потреба постоји, а на основу испуњености услова садржаних у овом правилнику;

- б) **Одступање** - одступање од примјене одредаба прописа или дијела прописа који доноси ВНСА, а које на основу спроведеног поступка доноси генерални директор ВНСА, у спроведеном управном поступку, у случају када није могућа примјена прописа или дијела прописа који доноси ВНСА на начин како је то прописано, те да се примјеном другог предложеног стандарда обезбјеђује једнак (еквивалентан) ниво безбједности летења (*safety*)/ваздухопловне безбједности (*security*) који се захтијева прописом од чијих одредаба се захтијева одступање, које се доноси за период важења, који утврђује ВНСА, а на основу испуњености услова садржаних у овом правилнику.

ДИО ДРУГИ - ИЗУЗЕЋЕ

Члан 3.

(Правила за доношење Рјешења о изузећу на основу захтјева)

- (1) Генерални директор ВНСА доноси Рјешење о изузећу од примјене прописа или дијела прописа који доноси ВНСА на основу поднесеног захтјева, након спроведеног поступка, у којем службено лице овлашћено за вођење поступка утврђује да постоји таква непредвиђена околност која захтијева хитно оперативно поступање или када постоји околност оперативне потребе, која је ограниченог временског трајања.
- (2) Уз Рјешење о изузећу од примјене прописа или дијела прописа који доноси ВНСА, генерални директор ВНСА доноси и Изузеће, које чини саставни дио Рјешења о изузећу.
- (3) Рјешење о изузећу и Изузеће од примјене одредаба прописа или дијела прописа који доноси ВНСА доноси се на основу поднесеног захтјева, под условом:
 - а) да је уз захтјев достављено детаљно образложење о каквој непредвиђеној околности, која захтијева хитно оперативно поступање, се ради; или
 - б) да је уз захтјев достављено детаљно образложење о каквој оперативној потреби која је ограниченог временског трајања се ради;
 - ц) да је у образложењу из тач. а) и б) достављено позивање на пропис или дио прописа од којег се тражи изузеће;
 - д) да је у образложењу из тач. а) и б) достављен временски период за који се тражи изузеће; и
 - е) да је уз захтјев достављена детаљна процјена ризика за мјере којим се доказује да достигнути ниво безбједности летења (*safety*)/ваздухопловне безбједности (*security*) неће бити угрожен, на начин како је то утврђено одредбама прописа о систему управљања безбједношћу ваздушне пловидбе.

Члан 4.

(Правила за доношење Рјешења о изузећу по службеној дужности)

- (1) Генерални директор ВНДСА доноси Рјешење о изузећу од примјене одредаба прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА по службеној дужности, након спроведеног поступка, у којем службено лице овлашћено за вођење поступка утврђује да постоји таква непредвиђена околност која захтијева хитно оперативно поступање или када постоји околност оперативне потребе која је ограниченог временског трајања.
- (2) Уз Рјешење о изузећу од примјене прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА, генерални директор ВНДСА доноси и Изузеће, које чини саставни дио Рјешења о изузећу.
- (3) Рјешење о изузећу и Изузеће од примјене прописа или дијела прописа из става (1) овог члана доноси се под условом:
 - а) да службено лице овлашћено за вођење поступка утврди да се ради о изузећу од примјене прописа или дијела прописа који се односи на све носиоце: дозвола, потврда, увјерења, посебних одобрења, овлашћења, итд;
 - б) да службено лице овлашћено за вођење поступка детаљно образложи о каквој непредвиђеној околности, која захтијева хитно оперативно поступање, се ради; или
 - ц) да службено лице овлашћено за вођење поступка детаљно образложи о каквој оперативној потреби која је ограниченог временског трајања се ради;
 - д) да службено лице овлашћено за вођење поступка по службеној дужности образложи позивање на одредбу прописа од које се изузеће одобрава;
 - е) да службено лице овлашћено за вођење поступка утврди временски период за који се изузеће одобрава;
 - ф) да службено лице овлашћено за вођење поступка по службеној дужности процијени ризик за мјере којим се доказује да достигнути ниво безбједности летења (*safety*)/ваздухопловне безбједности (*security*) неће бити угрожен, а на основу правила за утврђивање ризика које успоставља ВНДСА.
- (4) Рјешење о изузећу и Изузеће од примјене одредаба прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА, а које доноси генерални директор ВНДСА, по службеној дужности, објављују се на службеној страници ВНДСА и у Ваздухопловној публикацији Босне и Херцеговине (АИР БиХ).

Члан 5.

(Поступак за доношење Рјешења о изузећу)

- (1) Рјешење о изузећу од одредаба прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА из чл. 3. и 4. овог правилника доноси се на основу одредаба Закона о управном поступку.
- (2) Рјешење о одобравању изузећа доноси се у року од осам (8) дана од дана подношења захтјева, односно сазнања да постоји таква непредвиђена околност која захтијева хитно оперативно поступање или када постоји околност оперативне потребе, која је ограниченог временског трајања, када одлучује по службеној дужности.
- (3) Подносилац захтјева уз захтјев за доношење Рјешења о изузећу доставља доказ о уплаћеној административној такси и накнади за одобравање изузећа у складу са

Одлуком о висини накнада за услуге из надлежности које наплаћује ВНДСА.

- (4) На Рјешење о изузећу од одредаба прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА, које генерални директор ВНДСА доноси по службеној дужности, не примјењују се административне таксе и накнаде које наплаћује ВНДСА.

ДИО ТРЕЋИ - ОДСТУПАЊЕ

Члан 6.

(Правила за доношење Рјешења о одступању на основу захтјева)

- (1) Генерални директор ВНДСА доноси Рјешење о одступању од примјене одредаба прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА на основу поднесеног захтјева, након спроведеног поступка, у којем службено лице овлашћено за вођење поступка утврђује да није могућа примјена прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА на начин како је то прописано, те да се примјеном другог предложеног стандарда обезбјеђује једнак (еквивалентан) ниво безбједности летења (*safety*)/ваздухопловне безбједности (*security*) који се захтијева прописом од чијих одредаба се захтијева одступање.
- (2) Уз Рјешење о одступању од примјене прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА, генерални директор ВНДСА доноси и Одступање, које чини саставни дио Рјешења о одступању.
- (3) Рјешење о одступању од примјене прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА и Одступање доноси се на основу поднесеног захтјева, под условом:
 - а) да је уз захтјев достављено детаљно образложење предложеног стандарда којим се обезбјеђује једнак ниво безбједности летења (*safety*)/ваздухопловне безбједности (*security*) који се захтијева прописом или дијелом прописа који доноси ВНДСА, од чије одредбе се захтијева одступање;
 - б) да је у образложењу из тачке а) достављено позивање на пропис или дио прописа који доноси ВНДСА, од којег се тражи одступање;
 - ц) да је у образложењу из тачке а) достављен временски период за који се тражи одступање; и
 - д) да је уз захтјев достављена детаљна процјена ризика за предложени стандард којим се обезбјеђује једнак ниво безбједности летења (*safety*)/ваздухопловне безбједности (*security*) који се захтијева прописом или дијелом прописа од чијих одредаба се захтијева одступање на начин како је то утврђено одредбама прописа о систему управљања безбједношћу ваздушне пловидбе.

Члан 7.

(Правила за доношење Рјешења о одступању по службеној дужности)

- (1) Генерални директор ВНДСА доноси Рјешене о одступању од примјене одредаба прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА по службеној дужности, након спроведеног поступка, у којем службено лице овлашћено за вођење поступка утврђује да није могућа примјена прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА на начин како је то прописано, те да се примјеном другог предложеног стандарда обезбјеђује једнак (еквивалентан) ниво безбједности летења (*safety*)/ваздухопловне безбједности (*security*) који се захтијева прописом од чије одредбе се захтијева одступање.

- (2) Уз Рјешење о одступању од примјене прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА, генерални директор ВНДСА доноси и Одступање, које чини саставни дио Рјешења о одступању.
- (3) Рјешење о одступању од примјене прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА и Одступање, по службеној дужности, доноси се под условом:
- да службено лице овлашћено за вођење поступка утврди да се ради о одступању од прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА, а који се односи на све носоце: дозвола, потврда, увјерења, посебних одобрења, итд;
 - да службено лице овлашћено за вођење поступка детаљно образложи предложени стандард којим се обезбјеђује једнак (еквивалентан) ниво безбједности летења (*safety*)/ваздухопловне безбједности (*security*) који се захтијева прописом или дијелом прописа који доноси ВНДСА од чије одредбе се одобрава одступање;
 - да службено лице овлашћено за вођење поступка у образложењу из тачке а) изврши детаљно позивање на одредбу прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА од чије одредбе се одобрава одступање;
 - да службено лице овлашћено за вођење поступка у образложењу из тачке а) утврди временски период за који се одобрава одступање;
 - да службено лице овлашћено за вођење поступка детаљно процијени ризик за предложени стандард којим се обезбјеђује једнак ниво безбједности летења (*safety*)/ваздухопловне безбједности (*security*) који се захтијева прописом или дијелом прописа који доноси ВНДСА од чије одредбе се одобрава одступање, а на основу правила за утврђивање ризика које успоставља ВНДСА.
- (4) Рјешење о одступању и Одступање од примјене одредаба прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА, а које доноси генерални директор ВНДСА, по службеној дужности, објављују се на службеној страници ВНДСА и у Ваздухопловној публикацији Босне и Херцеговине (АИР БиХ).

Члан 8.

(Поступак за доношење Рјешења о одступању)

- Рјешење о одступању од примјене одредаба прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА, из чл. 6. и 7. овог правилника, доноси се на основу одредаба Закона о управном поступку.
- Подносилац захтјева уз захтјев доставља доказ о уплаћеној административној такси и накнади за одобравање одступања у складу са Одлуком о висини накнада за услуге из надлежности које наплаћује ВНДСА.
- На Рјешење о одступању од примјене одредаба прописа или дијела прописа који доноси ВНДСА, а које доноси генерални директор по службеној дужности, не примјењују се административне таксе и накнаде које наплаћује ВНДСА.
- ВНДСА доноси детаљна правила о интерном поступању приликом процјене захтјева за одобравање одступања и прихватање једнаких (еквивалентних) безбједносних стандарда који обезбјеђују једнак ниво безбједности летења (*safety*)/ваздухопловне безбједности (*security*).

ДИО ЧЕТВРТИ - ПРОПИСИ

Члан 9.

(Пропис од чијих одредаба се може захтијевати изузеће и одступање)

Пропис који доноси ВНДСА, а од чије одредбе се може захтијевати/донијети Рјешење о изузећу или Рјешење о одступању, је пропис:

- којим се уређују питања из области ваздушне пловидбе (ANS/ATM);
- којим се уређују питања из области аеродрома (AGA);
- којим се уређују питања из области пловидбених ваздухоплова (AIR);
- којим се уређују питања регистрације ваздухоплова;
- којим се уређују питања из области латачких операција (OPS);
- којим се уређују питања из области летачког особља (FCL);
- којим се уређују питања из области безбједности летења (SAFETY);
- којим се уређују питања из области ваздухопловне безбједности (AVSEC);
- којим се уређују питања из области животне средине, а која су у вези са безбједношћу летења;
- којим се уређују питања из области финансија, а која су у вези са безбједношћу летења.

ДИО ПЕТИ - ИНТЕРНА ПРОЦЕДУРА

Члан 10.

(Интерна процедура)

На основу овог правилника ВНДСА доноси интерну процедуру којом се уређује начин поступања организационих јединица по захтјеву, као и по службеној дужности, у вези са доношењем рјешења о изузећу и дерогацији, изглед и садржај изузећа и дерогација, као и друга питања која су процедуралног карактера, а која се односе на примјену овог правилника.

ДИО ШЕСТИ - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 11.

(Ступање на снагу)

- Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".
- Ступањем на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о одобравању изузећа и одступања од примјене подзаконских аката које доноси ВНДСА ("Службени гласник БиХ", број 88/18).

Број 1-3-02-2-525-4/21

17. септембра 2021. године

Бања Лука

Генерални директор

Чедомир Шушњар, с. р.

USTAVNI SUD BOSNE I HERCEGOVINE

835

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 984/20**, rješavajući apelaciju **N. K.**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b), člana 59. st. (1) i (2) i člana 62. stav (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik

Miodrag Simović, potpredsjednik

Mirsad Ceman, potpredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Seada Palavrić, sutkinja
Zlatko M. Knežević, sudija
na sjednici održanoj 8. septembra 2021. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija N. K.

Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ukida se Rješenje Kantonalnog suda u Zenici broj 43 0 P 090376 19 Gži 2 od 8. januara 2020. godine.

Predmet se vraća Kantonalnom sudu u Zenici, koji je dužan da po hitnom postupku donese novu odluku u skladu sa članom II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Kantonalnom sudu u Zenici da, u skladu sa članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. N. K. (u daljnjem tekstu: apelant) iz Zenice, kojeg zastupa Nedžad Babić, advokat iz Zenice, podnio je 17. marta 2020. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Kantonalnog suda u Zenici (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 43 0 P 090376 19 Gži 2 od 8. januara 2020. godine, Rješenja Općinskog suda u Zenici (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 43 0 P 090376 19 I 3 od 25. septembra 2019. godine i Rješenja Općinskog suda broj 43 0 P 090376 19 I 3 od 12. jula 2019. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Kantonalnog suda, Općinskog suda i "NN Company" d.o.o. Zenica (u daljnjem tekstu: izvršenik) zatraženo je 21. aprila 2021. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Kantonalni sud i Općinski sud su dostavili odgovore na apelaciju 28. aprila 2021. i 27. maja 2021. godine.

4. Izvršenik nije dostavio odgovor na apelaciju.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predočenih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

Uvodne napomene

6. Rješenjem Općinskog suda broj 43 0 P 090376 16 I od 16. augusta 2016. godine dozvoljen je apelantov prijedlog za izvršenje podnesen na osnovu pravosnažne i izvršne presude i određeno je izvršenje kojim je izvršeniku naloženo da apelantu isplati novčani iznos od 4.903.610,25 KM na ime glavnog duga sa zakonskim zateznim kamatama počev od 2. oktobra 2015. godine do isplate, te zakonskim zateznim kamatama na plaćene iznose duga, precizno navedene u izreci rješenja, i da mu isplati troškove parničnog i izvršnog postupka na način da se izvršenje provede na izvršenikovim novčanim sredstvima i izvršenikovim nekretninama, precizno opisanim u izreci rješenja.

7. Rješenjem Općinskog suda broj 43 0 P 090376 16 I od 30. marta 2017. godine usvojen je izvršenikov prigovor izjavljen protiv rješenja o izvršenju od 16. augusta 2016. godine i rješenje o izvršenju je djelimično obustavljeno u dijelu koji se odnosi na potraživanja dijela glavnog duga u iznosu od 460.751,27 KM,

zakonskih zateznih kamata na plaćene iznose duga, precizno navedene u izreci rješenja, u ukupnom iznosu od 362.914,83 KM, potraživanja troškova parničnog i izvršnog postupka i u tom dijelu su ukinute sve provedene izvršne radnje (stav I). Također je izmijenjeno rješenje o izvršenju u dijelu koji se odnosi na iznos potraživanja, kao i u dijelu predmeta i sredstva izvršenja na način da je određeno izvršenje protiv izvršenika u apelantovu korist radi naplate glavnog duga u iznosu od 4.442.858,98 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 2. oktobra 2015. godine do isplate, kao i naplate zakonskih zateznih kamata na plaćeni iznos glavnog duga od 460.751,27 KM, počev od 2. oktobra 2015. godine do isplate, na način da se, umjesto određenog izvršenja pljenidbom i prijenosom novčanih sredstava sa transakcijskih računa izvršenika na apelantov račun i na nekretninama izvršenika, predmetno izvršenje provede samo na nekretninama izvršenika, precizno opisanim u izreci rješenja, zabilježbom izvršenja u zemljišnoj knjizi, utvrđivanjem njihove vrijednosti, prodajom i prijenosom na apelantov račun.

8. Rješenjem Općinskog suda broj 43 0 P 090376 17 I 2 od 11. decembra 2017. godine predmetne izvršenikove nekretnine su dosuđene apelantu kao kupcu, određeno je da se predmetne nekretnine predaju apelantu u posjed, naloženo je Zemljišnoknjižnom uredu Općinskog suda da na predmetnim nekretninama izvrši upis apelantovog vlasništva, te da izvrši brisanje prava trećih koja su upisana u zemljišnu knjigu.

9. Nakon prodaje predmetnih nekretnina apelantu obavljeno je vještačenje vještaka ekonomske struke koji je utvrdio ukupan iznos zakonskih zateznih kamata od 1.207.027,92 KM, i to da kamata obračunata na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 2. oktobra 2015. do 29. novembra 2017. godine iznosi 1.144.412,21 KM, a kamata na plaćeni iznos glavnog duga 460.751,27 KM za period od 2. oktobra 2015. do 24. novembra 2016. godine iznosi 62.615,71 KM.

10. Rješenjem o namirenju broj 43 0 P 090376 17 I 2 od 10. maja 2019. godine apelant je namiren za troškove izvršnog postupka, za zakonsku zateznu kamatu na plaćeni iznos glavnog duga i za dio zakonske zatezne kamate na neplaćeni iznos glavnog duga, a ostao je nenamiren za ostatak zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u iznosu od 373.593,69 KM (koja je obračunata na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 2. oktobra 2015. do 29. novembra 2017. godine) i za glavni dug u iznosu od 4.442.858,98 KM.

Osporene odluke

11. Rješenjem Općinskog suda broj 43 0 P 090376 19 I 3 od 12. jula 2019. godine usvojen je apelantov prijedlog za promjenu sredstva i predmeta izvršenja, te je rješenje o izvršenju od 16. augusta 2016. godine uz rješenje od 30. marta 2017. godine izmijenjeno u dijelu kojim su određeni predmet i sredstvo izvršenja na način da je određeno da se izvršenje ima provesti pljenidbom novčanih sredstava izvršenika na bankovnom računu, precizno navedenom u izreci rješenja, i prijenosom novčanih sredstava na apelantov račun radi naplate potraživanja koja se odnose na glavni dug u iznosu od 4.442.858,98 KM, ostatak zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u iznosu od 373.593,69 KM (koja je obračunata na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 2. oktobra 2015. do 29. novembra 2017. godine) i troškove izvršnog postupka, sve do apelantovog namirenja. Dalje, odbijen je kao neosnovan apelantov prijedlog da se izvršenje provede radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 30. novembra 2017. godine do isplate.

12. U obrazloženju rješenja Općinski sud je naveo da je apelant, izjašnjavajući se na zaključak suda od 10. juna 2019. godine o daljem toku postupka, 27. juna 2019. godine dostavio sudu uređeni prijedlog za izvršenje kojim je predložio da se

izvršenje, shodno odredbi člana 8. stav 3. Zakona o izvršnom postupku (u daljnjem tekstu: ZIP), provede pljenidbom i prijenosom novčanih sredstava izvršenika na račun kod banke, sve do konačnog namirenja apelanta, a radi naplate potraživanja koja se odnose na ostatak zakonske zatezne kamate na glavni dug u iznosu od 373.593,69 KM, zatim, iznos od 4.442.858,98 KM na ime glavnog duga sa zakonskim zateznim kamatama počev od 30. novembra 2017. godine do isplate uz naknadu troškova u iznosu od 926,00 KM. Ukazao je da je odredbama ZIP-a propisano da su sredstva izvršenja izvršne radnje ili sistem takvih radnji kojim se prema zakonu potraživanje prinudno ostvaruje (član 6. stav 1), da su predmet izvršenja stvari i prava prema kojim se po zakonu može provesti izvršenje radi ostvarivanja potraživanja (član 6. stav 2), da sud određuje izvršenje onim sredstvom i na onim predmetima koji su navedeni u izvršnom prijedlogu (član 8. stav 1), da ako se rješenje o izvršenju na određenom predmetu ili sredstvu ne može provesti, tražitelj izvršenja može radi namirenja istog potraživanja predložiti novo sredstvo ili predmet izvršenja o čemu će sud odlučiti rješenjem (član 8. stav 3). S obzirom na to da je apelant sudu podnio prijedlog da se namirenje ostatka potraživanja izvrši na novčanim sredstvima na računu izvršenika, Općinski sud je zaključio da se radi o prijedlogu za promjenu sredstva i predmeta izvršenja koji je osnovan, jer je izvršenje na ranije predloženom predmetu i sredstvu izvršenja provedeno, te da je odlučio kao u izreci na osnovu odredbe člana 8. stav 3. ZIP-a. Dalje je ocijenio neosnovanim apelantov prijedlog radi izvršenja u svrhu naplate potraživanja koja se odnose na zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 30. novembra 2017. godine do isplate. S tim u vezi je istakao da su zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga obračunate i da ih je uglavničio stalni sudski vještak sa 29. novembrom 2017. godine-a kao danom prodaje nekretnina opisanih u rješenju o namirenju apelantu, te da su kamate prestale teći sa navedenim danom, shodno odredbi člana 98. ZIP-a.

13. Rješenjem Općinskog suda broj 43 0 P 090376 19 I 3 od 25. septembra 2019. godine odbijeni su kao neosnovani apelantov i izvršenikov prigovor izjavljeni protiv rješenja od 12. jula 2019. godine.

14. U obrazloženju rješenja Općinski sud je naveo da apelant smatra da je izvršenik ostao u obavezi da mu isplati glavni dug u iznosu od 4.442.858,98 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 30. novembra 2017. godine, kao prvog narednog dana računajući od dana do kojeg je vještak izvršio obračun kamata, pa sve do isplate. Naveo je da apelant, dakle, smatra da kamata ne prestaje teći sa 29. novembrom 2017. godine, kao danom kada je izvršenikova nekretnina prodana apelantu, i da mu pravo na kamatu pripada sve do potpunog namirenja, kako je određeno izvršnom ispravom, te da je, stoga, neosnovano odbijen njegov zahtjev za naplatu tih kamata. S tim u vezi je istakao da je sud donio rješenje o namirenju na osnovu odredbe člana 98. ZIP-a, koju je primijenio i u pogledu vremena za koje teku zakonske zatezne kamate u izvršnom postupku. Također je ukazao da momentat kada prestaju teći zakonske zatezne kamate u situaciji kakva je predmetna, zakon nije izričito definirao, ali da iz komentara zakona autorskog tima Asaf Daupović i dr. uz čl. 98. i 99. ZIP-a jasno proizlazi da u izvršnom postupku kamate prestaju teći danom dosude, odnosno prodaje nekretnine kupcu, te da je to dugogodišnja praksa tog suda u postupcima prodaje nepokretnih i pokretnih stvari, koju je potvrdio i drugostepeni sud. Naveo je da su zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u konkretnom slučaju prestale teći prodajom izvršenikovih nekretnina apelantu 29. novembra 2017. godine i da bi drugačijim postupanjem izvršni sud odredio izvršenje radi naplate potraživanja koja ne bi bila u skladu sa izvršnom ispravom. Slijedom navedenog, Općinski sud je

zaključio da su u cijelosti neosnovani apelantovi navodi da sud u ovoj fazi predmetnog postupka odredi izvršenje radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 30. novembra 2017. godine do isplate, odnosno kamate i nakon što su nekretnine prodane i dosuđene kupcu, sve do namirenja apelanta, koji datum nije ni određen. Pri tome je istakao da se prigovor protiv rješenja o promjeni predmeta i sredstva izvršenja može podnijeti samo zbog razloga kojim je sud odlučivao o promjeni predmeta i sredstva izvršenja, te da je apelant navode iz prigovora mogao eventualno isticati u žalbenim navodima protiv rješenja o namirenju ovog suda, koje nije pobijano žalbom, te je postalo i pravosnažno.

15. Rješenjem Kantonalnog suda broj 43 0 P 090376 19 Gži 2 od 8. januara 2020. godine odbijena je apelantova žalba i potvrđeno rješenje od 25. septembra 2019. godine.

16. U obrazloženju rješenja Kantonalni sud je ocijenio pravilnim zaključak prvostepenog suda da apelantov prijedlog radi naplate potraživanja koja se odnose na zakonske zatezne kamate na ostatak glavnog duga u iznosu od 4.442.858,98 KM počev od 30. novembra 2017. godine do isplate nije osnovan. S tim u vezi je istakao da su zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga obračunate i uglavničene sa 29. novembrom 2017. godine, kao danom prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu i da sa tim danom kamate prestaju teći, u smislu odredaba člana 98. ZIP-a. Pri tome je naglasio da je protiv rješenja kojim se mijenjaju sredstvo i predmet izvršenja dozvoljen prigovor samo u dijelu kojim je izvršena promjena sredstva i predmeta izvršenja, ali ne i u dijelu kojim je utvrđeno apelantovo potraživanje i usvojeno izvršenje za glavni dug sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka. Kantonalni sud je, također, istakao da je apelant rješenjem o namirenju od 10. maja 2019. godine ostao nenamiren za ostatak zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u iznosu od 373.593,69 KM (koja je obračunata na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 2. oktobra 2015. do 29. novembra 2017. godine) i za glavni dug u iznosu od 4.442.858,98 KM, ali ne i za zakonsku zateznu kamatu nakon prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu, odnosno od 30. novembra 2017. godine, te da je rješenje o namirenju pravosnažno sa 23. majom 2019. godine, jer ga apelant nije osporavao. Slijedom navedenog, Kantonalni sud je usvojio stav da apelant ne može u fazi donošenja rješenja kojim se samo mijenjaju sredstvo i predmet izvršenja radi naplate ostatka potraživanja, kako je navedeno u rješenju o namirenju, pobijati rješenje o izvršenju u dijelu u kojem je određeno izvršenje, te da su, stoga, apelantovi žalbeni navodi kojima osporava rješenje od 25. septembra 2019. godine i koji se tiču kamate na ostatak glavnog duga poslije dosude nekretnina kupcu neosnovani i ne čine razloge koji sprječavaju izvršenje u smislu odredbe čl. 47. i 49. ZIP-a.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

17. Apelant smatra da mu je osporenim odlukama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija), uključujući i pravo na obrazloženu sudsku odluku, pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, pravo na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije, zabrana diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije, te da je došlo do povrede člana II/2. i II/6. Ustava Bosne i Hercegovine. Apelant navodi da je zaključak redovnih sudova da apelantu ne pripada pravo na namirenje zakonske zatezne kamate na iznos neplaćenog duga od 4.442.858,98 KM, pa do isplate zbog toga što je zakonska zatezna kamata prestala teći sa 29. novembrom 2017. godine,

odnosno sa danom prodaje nekretnina apelantu, arbitraran i pogrešan. Navodi da je predmetnom izvršnom ispravom, kao i rješenjem o izvršenju apelantu dosuđena zakonska zatezna kamata na iznos glavnog duga sa naznakom da kamata teče sve do isplate glavnog duga, koji nikada nije izmiren, te da je, stoga, njegov zahtjev za namirenje zakonske zatezne kamate osnovan. Apelant navodi ni da momenat kada zakonska zatezna kamata na iznos neplaćenog glavnog duga prestaje teći, niti da zakonska zatezna kamata prestaje teći sa danom prodaje nekretnine u izvršnom postupku nije definirana odredbama člana 98. ZIP-a na koje su se redovni sudovi u konkretnom slučaju pozvali. Također, navodi da je kamata na iznos neplaćenog glavnog duga obračunata do 29. novembra 2017. godine, jer je to bilo neophodno kako bi se znao iznos kamate koja se po pravu prvenstva prioriteto namiruje iz iznosa koji je dobijen prodajom nekretnine. Dalje, navodi da su redovni sudovi zanemarili odlučnu činjenicu da apelant nije kupio nekretninu koja je iste ili veće procijenjene vrijednosti od apelantovog potraživanja prema izvršeniku, nego da se radi o nekretnini koja je po svojoj procijenjenoj vrijednosti deset puta manje vrijednosti od apelantovog potraživanja, te da je iznos apelantovog potraživanja samo po osnovu zakonske zatezne kamate na neplaćeni glavni dug znatno veći od procijenjene vrijednosti predmetne nekretnine. Navodi da se, zbog toga, odbijanjem apelantovog zahtjeva za namirenje zakonske zatezne kamate na iznos neplaćenog glavnog duga narušava pravna sigurnost u pogledu ostvarivanja prava koja su priznata pravosnažnim i izvršnim presudama u kojima je kamata dosuđena i u kojima je navedeno da ona teče sve do isplate potraživanja, te da se na taj način izvršenik oslobađa obaveze plaćanja zakonske zatezne kamate koju ima prema apelantu.

b) Odgovor na apelaciju

18. Kantonalni sud je naveo da apelant ponavlja navode isticane u prvostepenom i žalbenom postupku i da se ne slaže sa stavom koji je Kantonalni sud izrazio kada je prihvatio rezoniranje prvostepenog suda i pozivanje na odredbe čl. 98. i 99. ZIP-a. Naveo je da je u rješenju o namirenju, koje nije pobijano, navedeno za koje iznose je apelant namiren, između ostalog i za zakonsku zateznu kamatu na plaćeni iznos duga i zakonsku zateznu kamatu na ostatak duga (4.442,858,98 KM od 2. oktobra 2015. do 29. novembra 2017. godine) u smislu odredaba člana 98. stav 2. ZIP-a. Kantonalni sud navodi da se radi o različitim pravnim shvatanjima, te da se različita pravna shvatanja ne bi mogla dovesti u vezu sa povredama Evropske konvencije. Dalje, navodi da apelant zanemaruje činjenicu da je rješenje o namirenju steklo svojstvo pravosnažnosti 28. maja 2019. godine, kao i da se rješenje o promjeni predmeta i sredstva izvršenja može pobijati samo iz razloga kojima se sud rukovodio o promjeni predmeta i sredstva, te da je apelant predmetne prigovore eventualno mogao istaći u odnosu na rješenje o namirenju koje nije pobijao. U konačnici je naveo da nije došlo do povrede prava na koja apelant ukazuje i da je sud pravilno postupio i donio zakonitu odluku. Predložio je da Ustavni sud apelaciju odbije kao neosnovanu.

19. Općinski sud je naveo da je apelantove prigovore da kamata ne prestaje teći sa danom kada je nekretnina prodana apelantu, nego da i dalje teče, obrazložio taj sud u rješenjima od 12. jula 2019. i 25. septembra 2019. godine. Naveo je da su ti prigovori odbijeni uz napomenu da apelant u izvršnom postupku, nakon donošenja pravosnažnog rješenja o namirenju kojim je utvrđen namireni i nenamireni iznos koji potražuje, ne može na osnovu odredbe člana 8. stav 3. ZIP-a vršiti izmjenu potraživanja čije ostvarenje traži, nego samo može radi namirenja istog potraživanja predložiti novo sredstvo ili predmet izvršenja o čemu će sud odlučiti rješenjem, što je u konkretnom slučaju. U

konačnici je naveo da su osporene odluke donesene pravilnom primjenom prava i da su usklađene sa sudskom praksom prema kojima domaći sudovi postupaju u pogledu vremena toka zakonske zatezne kamate u izvršnom postupku prilikom namirenja tražilaca izvršenja nakon prodaje nekretnina i pokretnih stvari izvršenika.

V. Relevantni propisi

20. **Zakon o izvršnom postupku** ("Službene novine Federacije BiH" br. 32/03, 52/03 - ispravka, 33/06, 39/06 - ispravka, 39/09, 29/11 - OUSBiH, 74/11 - OUSFBiH, 35/12, 35/12 - Rješenje USBiH, 46/16, 36/17 - OUSBiH, 55/18 - Rješenje USBiH i 25/20 - OUSBiH)

U konkretnom slučaju primjenjuje se Zakon o izvršnom postupku ("Službene novine Federacije BiH" br. 32/03, 52/03 - ispravka, 33/06, 39/06 - ispravka, 39/09, 29/11 - OUSBiH, 74/11 - OUSFBiH, 35/12, 35/12 - Rješenje USBiH i 46/16) koji je važio u vrijeme donošenja osporenih odluka, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Član 6.

Sredstva i predmet izvršenja

(1) *Sredstva izvršenja su izvršne radnje ili sistem takvih radnji kojima se prema zakonu potraživanje prinudno ostvaruje.*

(2) *Predmet izvršenja su stvari i prava nad kojim se prema zakonu može provesti izvršenje radi ostvarenja potraživanja.*

(3) *Izvršne radnje mogu se neposredno provesti protiv izvršenika i drugih lica, u skladu sa ovim zakonom.*

Član 8.

Ograničenje sredstava i predmeta izvršenja

(1) *Sud rješenjem određuje izvršenje onim sredstvom i nad onim predmetima koji su navedeni u izvršnom prijedlogu.*

(2) *Ako je predloženo više sredstava ili više predmeta izvršenja sud može ograničiti izvršenje samo na neke od tih sredstava ili predmeta ako su dovoljni za ostvarenje potraživanja.*

(3) *Ako se izvršno rješenje o izvršenju na određenom predmetu ili sredstvu ne može provesti, tražilac izvršenja može radi namirenja istog potraživanja da predloži novo sredstvo ili predmet izvršenja o čemu će sud odlučiti rješenjem.*

Član 47.

Razlozi za prigovor

Prigovor protiv rješenja o izvršenju može se podnijeti iz razloga koji spriječavaju izvršenje, a naročito ako:

1) *isprava na osnovu koje je doneseno rješenje o izvršenju nije izvršna isprava, ili ako isprava nije stekla svojstvo izvršnosti;*

2) *je izvršna isprava na osnovu koje je doneseno rješenje o izvršenju ukinuta, poništena, preinačena ili na drugi način stavljena van snage, odnosno ako je na drugi način izgubila svoju djelotvornost ili je utvrđeno da je bez učinka;*

3) *su se stranke, javnom ili prema zakonu ovjerenom ispravom sastavljenom nakon nastanka izvršne isprave, sporazumjele da neće na osnovu izvršne isprave trajno ili za određeno vrijeme tražiti izvršenje;*

4) *je protekao rok u kojem se prema zakonu može tražiti izvršenje;*

5) *je izvršenje određeno na predmetu koji je izuzet od izvršenja, odnosno na kom je mogućnost izvršenja ograničena;*

6) *tražilac izvršenja nije ovlašten tražiti izvršenje na osnovu izvršne isprave odnosno ako nije ovlašten tražiti izvršenje protiv izvršenika;*

7) *nije ispunjen uvjet koji je određen izvršnom ispravom, osim ako zakonom nije drukčije propisano;*

8) *je potraživanje prestalo na osnovu činjenice koja je nastala u vrijeme kad je izvršenik nije više mogao istaći u postupku iz kojeg potiče odluka, odnosno ako je potraživanje*

prestalo na osnovu činjenice koja je nastala nakon zaključenja sudskog ili upravnog poravnjanja;

9) je na osnovu činjenice koja je nastala u vrijeme kad je dužnik nije više mogao istaći u postupku iz kojeg potiče odluka, odnosno ako je na osnovu činjenice koja je nastala nakon zaključenja sudskog ili upravnog poravnjanja, trajno ili za određeno vrijeme, odgođeno, zabranjeno, izmijenjeno ili na drugi način onemogućeno ispunjenje potraživanja;

10) je nastupila zastarjelost potraživanja o čemu je odlučeno izvršnom ispravom.

Član 49.

Rješenje o prigovoru

(1) Rješenje o prigovoru donosi sudija.

(2) Rješenjem se prigovor usvaja, odbija ili se odbacuje kao neblagovremen, nepotpun ili nedozvoljen.

(3) Ako usvoji prigovor sud će, prema okolnostima slučaja, obustaviti izvršenje u cjelosti ili djelimično i ukinuti provedene radnje.

Član 98.

Prvenstveno namirenje

(1) Iz iznosa dobivenog prodajom namiruju se prvenstveno i to ovim redoslijedom:

1) troškovi izvršnog postupka;

2) potraživanja založnih povjerilaca koja se po redu prvenstva namiruju prije tražioca izvršenja;

3) potraživanja tražioca izvršenja po čijem je prijedlogu određeno izvršenje;

4) potraživanja založnih povjerilaca koja se po redu prvenstva namiruju poslije tražioca izvršenja;

5) nadoknada za lične služnosti koje se prodajom gase.

(2) Ako izvršenik pored glavnog potraživanja duguje i kamatu ona se namiruje prije iznosa glavnog potraživanja.

(3) Više lica unutar iste tačke iz stava 1. ovog člana namiruju se po redu sticanja založnog prava i prava na namirenje tražioca izvršenja koji su predložili izvršenje, odnosno po redu sticanja ličnih služnosti, a ako je bio ustupljen prvenstveni red, tada se lica iz stava 1. ovog člana namiruju po tom uspostavljenom prvenstvenom redu.

VI. Dopustivost

21. U skladu sa članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

22. U skladu sa članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku kojeg je koristio.

23. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Rješenje Kantonalnog suda broj 43 0 P 090376 19 Gži 2 od 8. januara 2020. godine protiv kojeg nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, osporeno rješenje apelant je primio 27. januara 2020. godine a apelacija je podnesena 17. marta 2020. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.

24. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda,

Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

25. Apelant smatra da mu je osporenim odlukama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije, uključujući i pravo na obrazloženu sudsku odluku, pravo na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, pravo na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije, zabrana diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije, te da je došlo do povrede člana II/2. i II/6. Ustava Bosne i Hercegovine.

Pravo na pravično suđenje

26. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.

27. Član 6. Evropske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obaveza ili krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom ustanovljenim zakonom. [...]

28. Ustavni sud, prije svega, konstatira da se u konkretnom slučaju radi o izvršnom postupku koji je apelant, kao tražilac izvršenja, pokrenuo na osnovu izvršne isprave protiv izvršenika radi naplate novčanog potraživanja, tako da se radi o predmetu koji je građanskopravne prirode, pa apelant u predmetnom postupku uživa garancije prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije (vidi, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 4924/19 od 9. juna 2021. godine, tačka 39, dostupna na www.ustavnisud.ba). Stoga će Ustavni sud ispitati da li je postupak pred redovnim sudovima bio pravičan onako kako to zahtijevaju navedene odredbe.

29. Ustavni sud zapaža da apelant smatra da su redovni sudovi proizvoljno primijenili odredbe ZIP-a kada su odbili apelantov prijedlog da se izvršenje provede radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 30. novembra 2017. godine do isplate, te da su povrijedili apelantovo pravo na obrazloženu sudsku odluku. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća da, prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene materijalnog prava (vidi, Evropski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. juna 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan da supstituiru redovne sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je, općenito, zadatak redovnih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi, Evropski sud, *Thomas protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 10. maja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita da li je eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično suđenje, pravo na pristup sudu, pravo na djelotvoran pravni lijek i dr.), te da li je primjena zakona bila eventualno proizvoljna ili diskriminacijska.

30. Ustavni sud će se, dakle, izuzetno upustiti u ispitivanje načina na koji su nadležni sudovi primijenili pozitivnopravne propise kada je očigledno da je u određenom postupku došlo do proizvoljnog postupanja redovnog suda kako u postupku utvrđivanja činjenica, ocjene dokaza, tako i primjene relevantnih pozitivnopravnih propisa (vidi, Ustavni sud, Odluka broj AP

311/04 od 22. aprila 2005. godine, stav 26). U kontekstu navedenog Ustavni sud podsjeća i na to da je u više svojih odluka istakao da očigledna proizvoljnost u primjeni relevantnih propisa nikada ne može voditi pravičnom postupku (vidi, Ustavni sud, Odluka broj AP 1293/05 od 12. septembra 2006. godine, tačka 25. i dalje, i, *mutatis mutandis*, Evropski sud, *Andelković protiv Srbije*, presuda od 9. aprila 2013. godine, tačka 24).

31. Ustavni sud zapaža da je apelant u konkretnom slučaju pokrenuo izvršni postupak protiv izvršenika radi namirenja iznosa od 4.903.610,25 KM na ime glavnog duga sa zakonskim zateznim kamatama počev od 2. oktobra 2015. godine do isplate, radi namirenja zakonskih zateznih kamata na plaćene iznose duga, te radi namirenja troškova parničnog i izvršnog postupka. S obzirom na to da je izvršenik izmirio dio glavnog duga i zakonskih zateznih kamata na plaćene iznose duga, izvršenje je nastavljeno radi naplate glavnog duga u iznosu od 4.442.858,98 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 2. oktobra 2015. godine do isplate, kao i naplate zakonskih zateznih kamata na plaćeni iznos glavnog duga na izvršenikovim nekretninama. Nakon što je apelant kupio izvršenikove nekretnine koje su bile predmet izvršenja, Općinski sud je donio rješenje o namirenju kojim je određeno da je apelant namiren za troškove izvršnog postupka, za zakonsku zateznu kamatu na plaćeni iznos glavnog duga i za dio zakonske zatezne kamate na neplaćeni iznos glavnog duga, a da je ostao nenamiren za ostatak zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u iznosu od 373.593,69 KM (koja je obračunata na iznos glavnog duga počev od 2. oktobra 2015. do 29. novembra 2017. godine) i za glavni dug u iznosu od 4.442.858,98 KM.

32. Ustavni sud, dalje, primjećuje da su redovni sudovi osporenim odlukama odbili apelantov prijedlog da se izvršenje provede radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 30. novembra 2017. godine do isplate uz obrazloženje da su zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u konkretnom slučaju prestale teći prodajom izvršenikovih nekretnina apelantu 29. novembra 2017. godine, shodno odredbi člana 98. ZIP-a. S tim u vezi, Ustavni sud ukazuje da je odredbama člana 98. ZIP-a propisan redoslijed namirenja potraživanja u postupku izvršenja na izvršenikovim nekretninama (vidi Relevantne propise), te da navedenim odredbama nije reguliran tok zakonskih zateznih kamata. Ustavni sud, zatim, primjećuje da je Kantonalni sud usvojio stav da je apelant, osporavajući odluke kojim je odbijen njegov prijedlog da se izvršenje provede radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga počev od 30. novembra 2017. godine do isplate, osporavao rješenje o izvršenju i da su, stoga, apelantovi žalbeni navodi koji se tiču kamate na ostatak glavnog duga poslije dosude nekretnina kupcu neosnovani i da ne čine razloge koji sprečavaju izvršenje u smislu odredbe čl. 47. i 49. ZIP-a. S tim u vezi, Ustavni sud zapaža da je rješenjem o izvršenju od 16. augusta 2016. godine naloženo izvršeniku da apelantu isplati novčani iznos od 4.903.610,25 KM na ime glavnog duga sa zakonskim zateznim kamatama počev od 2. oktobra 2015. godine do isplate, kako je određeno i predmetnom izvršnom ispravom. Iz navedenog, dakle, proizlazi da je rješenjem o izvršenju određeno da apelantu pripadaju zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga sve do isplate glavnog duga u cijelosti. Ustavni sud, također, ukazuje da odredbe člana 47. ZIP-a propisuju razloge za izjavljivanje prigovora protiv rješenja o izvršenju, dok odredbe člana 49. ZIP-a propisuju da će sud odluku o prigovoru protiv rješenja o izvršenju donijeti u formi rješenja (vidi Relevantne propise), dakle, navedene odredbe ne propisuju tok zakonskih zateznih kamata.

33. Ustavni sud, dalje, zapaža da je Kantonalni sud, kao razlog za odbijanje apelantovog prijedloga da se izvršenje provede radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog

duga od 4.442.858,98 KM počev od 30. novembra 2017. godine do isplate, naveo i da je rješenjem o namirenju odlučeno da je apelant ostao nenamiren za ostatak zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u iznosu od 373.593,69 KM i za glavni dug u iznosu od 4.442.858,98 KM, ali ne i za zakonsku zateznu kamatu nakon prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu (nakon 30. novembra 2017. godine), te da je rješenje o namirenju steklo svojstvo pravosnažnosti s obzirom na to da ga apelant nije pobijao pravnim lijekovima. S tim u vezi, Ustavni sud ukazuje da je rješenjem o namirenju odlučeno o namirenju apelantovog do tada dospjelog potraživanja, koje je obračunao vještak ekonomske struke koji je, između ostalog, utvrdio visinu do tada dospjelih zakonskih zateznih kamata na glavno potraživanje na način da je odlučeno da je procijenjena vrijednost izvršenikovih nekretnina dovoljna da se namiri dio obračunatog apelantovog potraživanja (troškovi izvršnog postupka, zakonska zatezna kamata na plaćeni iznos glavnog duga i dio zakonske zatezne kamate na neplaćeni iznos glavnog duga), dok je ostatak do tada dospjelog duga ostao nenamiren. Rješenjem o namirenju, dakle, nije, niti je moglo biti obuhvaćeno apelantovo potraživanje koje je dospjelo nakon donošenja tog rješenja, a što predstavljaju zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga koje teku do izmirjenja glavnog duga, kako je to određeno izvršnom ispravom i rješenjem o izvršenju.

34. Sublimirajući sve navedeno, Ustavni sud smatra da su redovni sudovi odluku o odbijanju da, nakon prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu, nastave izvršenje radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos ostatka glavnog duga od 4.442.858,98 KM za period nakon prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu (počev od 30. novembra 2017. godine), pa sve do isplate, kako je to određeno izvršnom ispravom i rješenjem o izvršenju, zasnovali na arbitramoj primjeni odredaba ZIP-a. Stoga, Ustavni sud smatra da je osporenim odlukama povrijeđeno apelantovo pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije.

Ostali navodi

35. S obzirom na zaključak o povredi prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije, Ustavni sud ne smatra da je potrebno posebno razmatrati apelantove navode o povredi prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, prava na djelotvoran pravni lijek iz člana 13. Evropske konvencije, zabrane diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije, te povredi člana II/2. i II/6. Ustava Bosne i Hercegovine.

VIII. Zaključak

36. Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede apelantovog prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije s obzirom na to da su redovni sudovi odluku o odbijanju da nakon prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu nastave izvršenje radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos ostatka glavnog duga za period nakon prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu, pa sve do isplate glavnog duga u cijelosti, kako je to određeno izvršnom ispravom i rješenjem o izvršenju, zasnovali na arbitramoj primjeni odredaba ZIP-a.

37. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2) i člana 62. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

38. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić, s. r.

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 984/20**, rješavajući apelaciju **N. K.**, na temelju članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 57. stavak (2) točka b), članka 59. st. (1) i (2) i članka 62. stavak (1) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine – prečišćeni tekst ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine" broj 94/14), u sastavu:

Mato Tadić, predsjednik
Miodrag Simović, dopredsjednik
Mirsad Ceman, dopredsjednik
Valerija Galić, sutkinja
Seada Palavrić, sutkinja
Zlatko M. Knežević, sudac
na sjednici održanoj 8. rujna 2021. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **N. K.**

Utvrđuje se povreda prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Ukida se Rješenje Kantonalnog suda u Zenici broj 43 0 P 090376 19 Gži 2 od 8. siječnja 2020. godine.

Predmet se vraća Kantonalnom sudu u Zenici, koji je dužan po žurnom postupku donijeti novu odluku sukladno članku II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članku 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Nalaže se Kantonalnom sudu u Zenici da, sukladno članku 72. stavak (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana dostave ove odluke obavijesti Ustavni sud Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", "Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine", "Službenom glasniku Republike Srpske" i u "Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine".

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. **N. K.** (u daljnjem tekstu: apelant) iz Zenice, kojeg zastupa Nedžad Babić, odvjetnik iz Zenice, podnio je 17. ožujka 2020. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv Rješenja Kantonalnog suda u Zenici (u daljnjem tekstu: Kantonalni sud) broj 43 0 P 090376 19 Gži 2 od 8. siječnja 2020. godine, Rješenja Općinskog suda u Zenici (u daljnjem tekstu: Općinski sud) broj 43 0 P 090376 19 I 3 od 25. rujna 2019. godine i Rješenja Općinskog suda broj 43 0 P 090376 19 I 3 od 12. srpnja 2019. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na temelju članka 23. Pravila Ustavnog suda, od Kantonalnog suda, Općinskog suda i "NN Company" d.o.o. Zenica (u daljnjem tekstu: izvršenik) zatraženo je 21. travnja 2021. godine da dostave odgovore na apelaciju.

3. Kantonalni sud i Općinski sud su dostavili odgovore na apelaciju 28. travnja 2021. i 27. svibnja 2021. godine.

4. Izvršenik nije dostavio odgovor na apelaciju.

III. Činjenično stanje

5. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način:

Uvodne napomene

6. Rješenjem Općinskog suda broj 43 0 P 090376 16 I od 16. kolovoza 2016. godine dozvoljen je apelantov prijedlog za izvršenje podnesen na temelju pravomoćne i izvršne presude i određeno je izvršenje kojim je izvršeniku naloženo da apelantu isplati novčani iznos od 4.903.610,25 KM na ime glavnog duga

sa zakonskim zateznim kamatama počev od 2. listopada 2015. godine do isplate, te zakonskim zateznim kamatama na plaćene iznose duga, precizno navedene u izreci rješenja, i da mu isplati troškove parničnog i izvršnog postupka na način da se izvršenje provede na izvršenikovim novčanim sredstvima i izvršenikovim nekretninama, precizno opisanim u izreci rješenja.

7. Rješenjem Općinskog suda broj 43 0 P 090376 16 I od 30. ožujka 2017. godine usvojen je izvršenikov prigovor izjavljen protiv rješenja o izvršenju od 16. kolovoza 2016. godine i rješenje o izvršenju je djelomično obustavljeno u dijelu koji se odnosi na tražbine dijela glavnog duga u iznosu od 460.751,27 KM, zakonskih zateznih kamata na plaćene iznose duga, precizno navedene u izreci rješenja, u ukupnom iznosu od 362.914,83 KM, tražbine troškova parničnog i izvršnog postupka i u tom dijelu su ukinute sve provedene izvršne radnje (stavak I). Također je izmijenjeno rješenje o izvršenju u dijelu koji se odnosi na iznos tražbine, kao i u dijelu predmeta i sredstva izvršenja na način da je određeno izvršenje protiv izvršenika u apelantovu korist radi naplate glavnog duga u iznosu od 4.442.858,98 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 2. listopada 2015. godine do isplate, kao i naplate zakonskih zateznih kamata na plaćeni iznos glavnog duga od 460.751,27 KM, počev od 2. listopada 2015. godine do isplate, na način da se, umjesto određenog izvršenja pljenidbom i prijenosom novčanih sredstava sa transakcijskih računa izvršenika na apelantov račun i na nekretninama izvršenika, predmetno izvršenje provede samo na nekretninama izvršenika, precizno opisanim u izreci rješenja, zabilježbom izvršenja u zemljišnoj knjizi, utvrđivanjem njihove vrijednosti, prodajom i prijenosom na apelantov račun.

8. Rješenjem Općinskog suda broj 43 0 P 090376 17 I 2 od 11. prosinca 2017. godine predmetne izvršenikove nekretnine su dosuđene apelantu kao kupcu, određeno je da se predmetne nekretnine predaju apelantu u posjed, naloženo je Zemljišnoknjižnom uredu Općinskog suda da na predmetnim nekretninama izvrši upis apelantovog vlasništva, te da izvrši brisanje prava trećih koja su upisana u zemljišnu knjigu.

9. Nakon prodaje predmetnih nekretnina apelantu obavljeno je vještačenje vještaka ekonomske struke koji je utvrdio ukupan iznos zakonskih zateznih kamata od 1.207.027,92 KM, i to da kamata obračunata na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 2. listopada 2015. do 29. studenog 2017. godine iznosi 1.144.412,21 KM, a kamata na plaćeni iznos glavnog duga 460.751,27 KM za razdoblje od 2. listopada 2015. do 24. studenog 2016. godine iznosi 62.615,71 KM.

10. Rješenjem o namirenju broj 43 0 P 090376 17 I 2 od 10. svibnja 2019. godine apelant je namiren za troškove izvršnog postupka, za zakonsku zateznu kamatu na plaćeni iznos glavnog duga i za dio zakonske zatezne kamate na neplaćeni iznos glavnog duga, a ostao je nenamiren za ostatak zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u iznosu od 373.593,69 KM (koja je obračunata na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 2. listopada 2015. do 29. studenog 2017. godine) i za glavni dug u iznosu od 4.442.858,98 KM.

Osporene odluke

11. Rješenjem Općinskog suda broj 43 0 P 090376 19 I 3 od 12. srpnja 2019. godine usvojen je apelantov prijedlog za promjenu sredstva i predmeta izvršenja, te je rješenje o izvršenju od 16. kolovoza 2016. godine uz rješenje od 30. ožujka 2017. godine izmijenjeno u dijelu kojim su određeni predmet i sredstvo izvršenja na način da je određeno da se izvršenje ima provesti pljenidbom novčanih sredstava izvršenika na bankovnom računu, precizno navedenom u izreci rješenja, i prijenosom novčanih sredstava na apelantov račun radi naplate tražbina koje se odnose na glavni dug u iznosu od 4.442.858,98 KM, ostatak zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u iznosu od 373.593,69

KM (koja je obračunata na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 2. listopada 2015. do 29. studenog 2017. godine) i troškove izvršnog postupka, sve do apelantovog namirenja. Dalje, odbijen je kao neutemeljen apelantov prijedlog da se izvršenje provede radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 30. studenog 2017. godine do isplate.

12. U obrazloženju rješenja Općinski sud je naveo da je apelant, izjašnjavajući se na zaključak suda od 10. lipnja 2019. godine o daljem tijeku postupka, 27. lipnja 2019. godine dostavio sudu uređeni prijedlog za izvršenje kojim je predložio da se izvršenje, sukladno odredbi članka 8. stavak 3. Zakona o izvršnom postupku (u daljnjem tekstu: ZIP), provede pljenidbom i prijenosom novčanih sredstava izvršenika na računu kod banke, sve do konačnog namirenja apelanta, a radi naplate tražbina koje se odnose na ostatak zakonske zatezne kamate na glavni dug u iznosu od 373.593,69 KM, potom, iznos od 4.442.858,98 KM na ime glavnog duga sa zakonskim zateznim kamatama počev od 30. studenog 2017. godine do isplate uz naknadu troškova u iznosu od 926,00 KM. Ukazao je da je odredbama ZIP-a propisano da su sredstva izvršenja izvršne radnje ili sustav takvih radnji kojim se prema zakonu tražbina prinudno ostvaruje (članak 6. stavak 1), da su predmet izvršenja stvari i prava prema kojim se po zakonu može provesti izvršenje radi ostvarivanja tražbine (članak 6. stavak 2), da sud određuje izvršenje onim sredstvom i na onim predmetima koji su navedeni u izvršnom prijedlogu (članak 8. stavak 1), da ako se rješenje o izvršenju na određenom predmetu ili sredstvu ne može provesti, tražitelj izvršenja može radi namirenja iste tražbine predložiti novo sredstvo ili predmet izvršenja o čemu će sud odlučiti rješenjem (članak 8. stavak 3). Obzirom na to da je apelant sudu podnio prijedlog da se namirenje ostatka tražbine izvrši na novčanim sredstvima na računu izvršenika, Općinski sud je zaključio da se radi o prijedlogu za promjenu sredstva i predmeta izvršenja koji je utemeljen, jer je izvršenje na ranije predloženom predmetu i sredstvu izvršenja provedeno, te da je odlučio kao u izreci na temelju odredbe članka 8. stavak 3. ZIP-a. Dalje je ocijenio neutemeljenim apelantov prijedlog radi izvršenja u svrhu naplate tražbina koje se odnose na zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 30. studenog 2017. godine do isplate. S tim u svezi je istaknuo da su zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga obračunate i da ih je uglavničio stalni sudski vještak sa 29. studenim 2017. godine-a kao danom prodaje nekretnina opisanih u rješenju o namirenju apelantu, te da su kamate prestale teći sa navedenim danom, sukladno odredbi članka 98. ZIP-a.

13. Rješenjem Općinskog suda broj 43 0 P 090376 19 I 3 od 25. rujna 2019. godine odbijeni su kao neutemeljeni apelantov i izvršenikov prigovor izjavljeni protiv rješenja od 12. srpnja 2019. godine.

14. U obrazloženju rješenja Općinski sud je naveo da apelant smatra da je izvršenik ostao u obvezi da mu isplati glavni dug u iznosu od 4.442.858,98 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 30. studenog 2017. godine, kao prvog narednog dana računajući od dana do kojeg je vještak izvršio obračun kamata, pa sve do isplate. Naveo je da apelant, dakle, smatra da kamata ne prestaje teći sa 29. studenim 2017. godine, kao danom kada je izvršenikova nekretnina prodana apelantu, i da mu pravo na kamatu pripada sve do potpunog namirenja, kako je određeno izvršnom ispravom, te da je, stoga, neutemeljeno odbijen njegov zahtjev za naplatu tih kamata. S tim u svezi je istaknuo da je sud donio rješenje o namirenju na temelju odredbe članka 98. ZIP-a, koju je primijenio i u pogledu vremena za koje teku zakonske zatezne kamate u izvršnom postupku. Također je ukazao da momenat kada prestaju teći zakonske zatezne kamate u situaciji kakva je predmetna, zakon nije izričito definirao, ali da

iz komentara zakona autorskog tima Asaf Daupović i dr. uz čl. 98. i 99. ZIP-a jasno proizlazi da u izvršnom postupku kamate prestaju teći danom dosude, odnosno prodaje nekretnine kupcu, te da je to dugogodišnja praksa tog suda u postupcima prodaje nepokretnih i pokretnih stvari, koju je potvrdio i drugostupanjski sud. Naveo je da su zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u konkretnom slučaju prestale teći prodajom izvršenikovih nekretnina apelantu 29. studenog 2017. godine i da bi drugačijim postupanjem izvršni sud odredio izvršenje radi naplate tražbine koja ne bi bila sukladna izvršnoj ispravi. Slijedom navedenog, Općinski sud je zaključio da su u cijelosti neutemeljeni apelantovi navodi da sud u ovoj fazi predmetnog postupka odredi izvršenje radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 30. studenog 2017. godine do isplate, odnosno kamate i nakon što su nekretnine prodane i dosuđene kupcu, sve do namirenja apelanta, koji datum nije ni određen. Pri tome je istaknuo da se prigovor protiv rješenja o promjeni predmeta i sredstva izvršenja može podnijeti samo zbog razloga kojim je sud odlučivao o promjeni predmeta i sredstva izvršenja, te da je apelant navode iz prigovora mogao eventualno isticati u prizivnim navodima protiv rješenja o namirenju ovog suda, koje nije pobijano prizivom, te je postalo i pravomoćno.

15. Rješenjem Kantonalnog suda broj 43 0 P 090376 19 GžI 2 od 8. siječnja 2020. godine odbijen je apelantov priziv i potvrđeno rješenje od 25. rujna 2019. godine.

16. U obrazloženju rješenja Kantonalni sud je ocijenio pravilnim zaključak prvostupanjskog suda da apelantov prijedlog radi naplate tražbina koje se odnose na zakonske zatezne kamate na ostatak glavnog duga u iznosu od 4.442.858,98 KM počev od 30. studenog 2017. godine do isplate nije utemeljen. S tim u svezi je istaknuo da su zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga obračunate i uglavničene sa 29. studenim 2017. godine, kao danom prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu i da sa tim danom kamate prestaju teći, u smislu odredaba članka 98. ZIP-a. Pri tome je naglasio da je protiv rješenja kojim se mijenjaju sredstvo i predmet izvršenja dozvoljen prigovor samo u dijelu kojim je izvršena promjena sredstva i predmeta izvršenja, ali ne i u dijelu kojim je utvrđena apelantova tražbina i usvojeno izvršenje za glavni dug sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka. Kantonalni sud je, također, istaknuo da je apelant rješenjem o namirenju od 10. svibnja 2019. godine ostao nenamiren za ostatak zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u iznosu od 373.593,69 KM (koja je obračunata na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 2. listopada 2015. do 29. studenog 2017. godine) i za glavni dug u iznosu od 4.442.858,98 KM, ali ne i za zakonsku zateznu kamatu nakon prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu, odnosno od 30. studenog 2017. godine, te da je rješenje o namirenju pravomoćno sa 23. svibnjem 2019. godine, jer ga apelant nije osporavao. Slijedom navedenog, Kantonalni sud je usvojio stajalište da apelant ne može u fazi donošenja rješenja kojim se samo mijenjaju sredstvo i predmet izvršenja radi naplate ostatka tražbine, kako je navedeno u rješenju o namirenju, pobijati rješenje o izvršenju u dijelu u kojem je određeno izvršenje, te da su, stoga, apelantovi prizivni navodi kojima osporava rješenje od 25. rujna 2019. godine i koji se tiču kamate na ostatak glavnog duga poslije dosude nekretnina kupcu neutemeljeni i ne čine razloge koji sprječavaju izvršenje u smislu odredbe čl. 47. i 49. ZIP-a.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

17. Apelant smatra da mu je osporenim odlukama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (u daljnjem tekstu: Europska

konvencija), uključujući i pravo na obrazloženu sudsku odluku, pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, pravo na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije, zabrana diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije, te da je došlo do povrede članka II/2. i II/6. Ustava Bosne i Hercegovine. Apelant navodi da je zaključak redovitih sudova da apelantu ne pripada pravo na namirenje zakonske zatezne kamate na iznos neplaćenog duga od 4.442.858,98 KM, pa do isplate zbog toga što je zakonska zatezna kamata prestala teći sa 29. studenim 2017. godine, odnosno sa danom prodaje nekretnina apelantu, arbitraran i pogrešan. Navodi da je predmetnom izvršnom ispravom, kao i rješenjem o izvršenju apelantu dosuđena zakonska zatezna kamata na iznos glavnog duga sa naznakom da kamata teče sve do isplate glavnog duga, koji nikada nije izmiren, te da je, stoga, njegov zahtjev za namirenje zakonske zatezne kamate utemeljen. Apelant navodi ni da momentat kada zakonska zatezna kamata na iznos neplaćenog glavnog duga prestaje teći, niti da zakonska zatezna kamata prestaje teći sa danom prodaje nekretnine u izvršnom postupku nije definirana odredbama članka 98. ZIP-a na koje su se redoviti sudovi u konkretnom slučaju pozvali. Također, navodi da je kamata na iznos neplaćenog glavnog duga obračunata do 29. studenog 2017. godine, jer je to bilo neophodno kako bi se znao iznos kamate koja se po pravu prvenstva prioriteto namiruje iz iznosa koji je dobiven prodajom nekretnine. Dalje, navodi da su redoviti sudovi zanemarili odlučnu činjenicu da apelant nije kupio nekretninu koja je iste ili veće procijenjene vrijednosti od apelantove tražbine prema izvršeniku, nego da se radi o nekretnini koja je po svojoj procijenjenoj vrijednosti deset puta manje vrijednosti od apelantove tražbine, te da je iznos apelantove tražbine samo po osnovi zakonske zatezne kamate na neplaćeni glavni dug znatno veći od procijenjene vrijednosti predmetne nekretnine. Navodi da se, zbog toga, odbijanjem apelantovog zahtjeva za namirenje zakonske zatezne kamate na iznos neplaćenog glavnog duga narušava pravna sigurnost u pogledu ostvarivanja prava koja su priznata pravomoćnim i izvršnim presudama u kojima je kamata dosuđena i u kojima je navedeno da ona teče sve do isplate tražbine, te da se na taj način izvršenik oslobađa obveze plaćanja zakonske zatezne kamate koju ima prema apelantu.

b) Odgovor na apelaciju

18. Kantonalni sud je naveo da apelant ponavlja navode ističane u prvostupanjskom i prizivnom postupku i da se ne slaže sa stajalištem koje je Kantonalni sud izrazio kada je prihvatio rezoniranje prvostupanjskog suda i pozivanje na odredbe čl. 98. i 99. ZIP-a. Naveo je da je u rješenju o namirenju, koje nije pobijano, navedeno za koje iznose je apelant namiren, između ostaloga i za zakonsku zateznu kamatu na plaćeni iznos duga i zakonsku zateznu kamatu na ostatak duga (4.442.858,98 KM od 2. listopada 2015. do 29. studenog 2017. godine) u smislu odredaba članka 98. stavak 2. ZIP-a. Kantonalni sud navodi da se radi o različitim pravnim shvaćanjima, te da se različita pravna shvaćanja ne bi mogla dovoditi u svezu sa povredama Europske konvencije. Dalje, navodi da apelant zanemaruje činjenicu da je rješenje o namirenju steklo svojstvo pravomoćnosti 28. svibnja 2019. godine, kao i da se rješenje o promjeni predmeta i sredstva izvršenja može pobijati samo iz razloga kojima se sud rukovodio o promjeni predmeta i sredstva, te da je apelant predmetne prigovore eventualno mogao istaknuti u odnosu na rješenje o namirenju koje nije pobijao. U konačnici je naveo da nije došlo do povrede prava na koja apelant ukazuje i da je sud pravilno postupio i donio zakonitu odluku. Predložio je da Ustavni sud apelaciju odbije kao neutemeljenu.

19. Općinski sud je naveo da je apelantove prigovore da kamata ne prestaje teći sa danom kada je nekretnina prodana apelantu, nego da i dalje teče, obrazložio taj sud u rješenjima od 12. srpnja 2019. i 25. rujna 2019. godine. Naveo je da su ti prigovori odbijeni uz napomenu da apelant u izvršnom postupku, nakon donošenja pravomoćnog rješenja o namirenju kojim je utvrđen namireni i nenamireni iznos koji potražuje, ne može na temelju odredbe članka 8. stavak 3. ZIP-a vršiti izmjenu tražbine čije ostvarenje traži, nego samo može radi namirenja iste tražbine predložiti novo sredstvo ili predmet izvršenja o čemu će sud odlučiti rješenjem, što je u konkretnom slučaju. U konačnici je naveo da su osporene odluke donesene pravilnom primjenom prava i da su usklađene sa sudskom praksom prema kojima domaći sudovi postupaju u pogledu vremena tijekom zakonske zatezne kamate u izvršnom postupku prilikom namirenja tražitelja izvršenja nakon prodaje nekretnina i pokretnih stvari izvršenika.

V. Relevantni propisi

20. **Zakon o ovršnom postupku** ("Službene novine Federacije BiH" br. 32/03, 52/03 - ispravak, 33/06, 39/06 - ispravak, 39/09, 29/11 - OUSBiH, 74/11 - OUSFBiH, 35/12, 35/12 - Rješenje USBiH, 46/16, 36/17 - OUSBiH, 55/18 - Rješenje USBiH i 25/20 - OUSBiH)

U konkretnom slučaju primjenjuje se Zakon o ovršnom postupku ("Službene novine Federacije BiH" br. 32/03, 52/03 - ispravak, 33/06, 39/06 - ispravak, 39/09, 29/11 - OUSBiH, 74/11 - OUSFBiH, 35/12, 35/12 - Rješenje USBiH i 46/16) koji je važio u vrijeme donošenja osporenih odluka, a koji u relevantnom dijelu glasi:

Članak 6.

Sredstva i predmet ovrhe

(1) *Sredstva ovrhe su ovršne radnje ili sustav takovih radnji kojima se po zakonu tražbina prinudno ostvaruje.*

(2) *Predmetom ovrhe su stvari i prava nad kojima se po zakonu može provesti ovrha radi ostvarenja tražbine.*

(3) *Ovršne radnje mogu se neposredno sprovesti protiv ovršenika i drugih osoba, sukladno ovom zakonu.*

Članak 8.

Ograničenje sredstava i predmeta ovrhe

(1) *Sud rješenjem određuje ovrhu onim sredstvom i na onim predmetima koji su navedeni u ovršnom prijedlogu.*

(2) *Ako je predloženo više sredstava ili više predmeta ovrhe sud može ograničiti ovrhu samo na neke od tih sredstava ili predmeta, ako su dovoljni za ostvarenje tražbine.*

(3) *Ako se ovršno rješenje o ovrsi na određenom predmetu ili sredstvu ne može provesti, tražitelj ovrhe može radi namirenja iste tražbine predložiti novo sredstvo ili predmet ovrhe, o čemu će sud odlučiti rješenjem.*

Članak 47.

Razlozi za prigovor

Prigovor protiv rješenja o ovrsi može se podnijeti iz razloga koji sprječavaju ovrhu, a osobito ako:

1) *isprava na temelju koje je doneseno rješenje o ovrsi nije ovršna isprava, ili ako isprava nije stekla svojstvo ovršnosti;*

2) *je ovršna isprava na temelju koje je doneseno rješenje o ovrsi ukinuta, poništena, preinačena ili na drugi način stavljena izvan snage, odnosno ako je na drugi način izgubila svoju učinkovitost ili je utvrđeno kako je bez učinka;*

3) *su se stranke, javnom ili po zakonu ovjerovljenom ispravom sačinjenom nakon nastanka ovršne isprave, sporazumjele da neće na temelju ovršne isprave, trajno ili za određeno vrijeme, tražiti ovrhu;*

4) *je istekao rok u kojemu se po zakonu može tražiti ovrha;*

5) je ovrha određena na predmetu koji je izuzet od ovrhe, odnosno na kojem je mogućnost ovrhe ograničena;

6) tražitelj ovrhe nije ovlašten tražiti ovrhu na temelju ovršne isprave, odnosno ako nije ovlašten tražiti ovrhu protiv ovršenika;

7) nije ispunjen uvjet koji je određen ovršnom ispravom, osim ako zakonom nije drugačije propisano;

8) je tražbina prestala na temelju činjenice nastale u vremenu kada ju ovršenik više nije mogao istaknuti u postupku iz kojega potječe odluka, odnosno ako je tražbina prestala na temelju činjenice nastale nakon zaključenja sudskog ili upravnog poravnjanja;

9) je na temelju činjenice nastale u vremenu kada ju dužnik više nije mogao istaknuti u postupku iz kojega potječe odluka, odnosno ako je na temelju činjenice nastale nakon zaključenja sudskog ili upravnog poravnjanja, trajno ili za određeno vrijeme, odgođeno, zabranjeno, izmijenjeno ili na drugi način onemogućeno ispunjenje tražbine;

10) je nastupila zastara tražbine o kojoj je odlučeno ovršnom ispravom.

Članak 49.

Rješenje o prigovoru

(1) Rješenje o prigovoru donosi sudac.

(2) Rješenjem se prigovor usvaja, odbija ili se odbacuje kao nepravodoban, nepotpun ili nedopušten.

(3) Ako usvoji prigovor, sud će, prema okolnostima slučaja, obustaviti ovrhu u cijelosti ili djelomice i ukinuti sprovedene radnje.

Članak 98.

Prvenstvena namira

(1) Iz iznosa dobivenoga prodajom namiruju se prvenstveno, i to ovim redoslijedom:

1) troškovi ovršnog postupka;

2) tražbine založnih vjerovnika koje se po prednosnom redu namiruju prije tražitelja ovrhe;

3) tražbine tražitelja ovrhe po čijemu je prijedlogu određena ovrha;

4) tražbine založnih vjerovnika koje se po prednosnom redu namiruju poslije tražitelja ovrhe;

5) naknada za osobne služnosti koje se prodajom gase.

(2) Ako ovršenik pored glavne tražbine duguje i kamatu, ona se namiruje prije iznosa glavne tražbine.

(3) Više osoba unutar iste točke iz stavka 1. ovoga članka namiruju se po slijedu stjecanja založnoga prava i prava namire tražitelja ovrhe koji su predložili ovrhu, odnosno po slijedu stjecanja osobnih služnosti, a ako je bio ustupljen prednosni red, tada se osobe iz stavka 1. ovoga članka namiruju po tom utemeljenom prednosnom redu.

VI. Dopustivost

21. Sukladno članku VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud, također, ima apelacijsku nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmetom spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.

22. Sukladno članku 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome pobija, iscrpljeni svi učinkoviti pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako se podnese u roku od 60 dana od dana kada je podnositelj apelacije primio odluku o posljednjem učinkovitom pravnom lijeku kojeg je koristio.

23. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Rješenje Kantonalnog suda broj 43 0 P 090376 19 Gži 2 od 8. siječnja 2020. godine protiv kojeg nema drugih učinkovitih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Potom, osporeno rješenje apelant je primio 27. siječnja 2020. godine a apelacija je

podnesena 17. ožujka 2020. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano člankom 18. stavak (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz članka 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neutemeljena.

24. Imajući u vidu odredbe članka VI/3.(b) Ustava Bosne i Hercegovine, članka 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

25. Apelant smatra da mu je osporenim odlukama povrijeđeno pravo na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije, uključujući i pravo na obrazloženu sudsku odluku, pravo na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, pravo na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije, zabrana diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije, te da je došlo do povrede članka II/2. i II/6. Ustava Bosne i Hercegovine.

Pravo na pravično suđenje

26. Članak II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sve osobe na teritoriju Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i temeljne slobode iz ovog članka, stavak 2 što uključuje:

e) Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava vezana za krivične postupke.

27. Članak 6. Europske konvencije u relevantnom dijelu glasi:

1. Prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava i obveza ili kaznene optužbe protiv njega, svatko ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred neovisnim i nepristranim sudom ustanovljenim zakonom. [...]

28. Ustavni sud, prije svega, konstatira da se u konkretnom slučaju radi o izvršnom postupku koji je apelant, kao tražitelj izvršenja, pokrenuo na temelju izvršne isprave protiv izvršenika radi naplate novčane tražbine, tako da se radi o predmetu koji je građanskopravne naravi, pa apelant u predmetnom postupku uživa garancije prava na pravično suđenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. stavak 1. Europske konvencije (vidi, Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP 4924/19 od 9. lipnja 2021. godine, točka 39, dostupna na www.ustavnisud.ba). Stoga će Ustavni sud ispitati je li postupak pred redovitim sudovima bio pravičan onako kako to zahtijevaju navedene odredbe.

29. Ustavni sud zapaža da apelant smatra da su redoviti sudovi proizvoljno primijenili odredbe ZIP-a kada su odbili apelantov prijedlog da se izvršenje provede radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 30. studenog 2017. godine do isplate, te da su povrijedili apelantovo pravo na obrazloženu sudsku odluku. U svezi s tim, Ustavni sud podsjeća da, prema praksi Europskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Europski sud) i Ustavnog suda, zadatak ovih sudova nije da preispituju zaključke redovitih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primjene materijalnog prava (vidi, Europski sud, *Pronina protiv Rusije*, odluka o dopustivosti od 30. lipnja 2005. godine, aplikacija broj 65167/01). Naime, Ustavni sud nije nadležan supstituirati redovite sudove u procjeni činjenica i dokaza, već je, općenito, zadatak redovitih sudova da ocijene činjenice i dokaze koje su izveli (vidi, Europski sud, *Thomas protiv Ujedinjene Kraljevine*, presuda od 10. svibnja 2005. godine, aplikacija broj 19354/02). Zadatak Ustavnog suda je da ispita je li eventualno došlo do povrede ili zanemarivanja ustavnih prava (pravo na pravično

sudjenje, pravo na pristup sudu, pravo na učinkovit pravni lijek i dr.), te je li primjena zakona bila eventualno proizvoljna ili diskriminacijska.

30. Ustavni sud će se, dakle, iznimno upustiti u ispitivanje načina na koji su nadležni sudovi primijenili pozitivnopravne propise kada je očigledno da je u određenom postupku došlo do proizvoljnog postupanja redovitog suda kako u postupku utvrđivanja činjenica, ocjene dokaza, tako i primjene relevantnih pozitivnopravnih propisa (vidi, Ustavni sud, Odluka broj *AP 311/04* od 22. travnja 2005. godine, stavak 26). U kontekstu navedenog Ustavni sud podsjeća i na to da je u više svojih odluka istaknuo da očigledna proizvoljnost u primjeni relevantnih propisa nikada ne može voditi pravičnom postupku (vidi, Ustavni sud, Odluka broj *AP 1293/05* od 12. rujna 2006. godine, točka 25. i dalje, i, *mutatis mutandis*, Europski sud, *Anđelković protiv Srbije*, presuda od 9. travnja 2013. godine, točka 24).

31. Ustavni sud zapaža da je apelant u konkretnom slučaju pokrenuo izvršni postupak protiv izvršenika radi namirenja iznosa od 4.903.610,25 KM na ime glavnog duga sa zakonskim zateznim kamata počev od 2. listopada 2015. godine do isplate, radi namirenja zakonskih zateznih kamata na plaćene iznose duga, te radi namirenja troškova parničnog i izvršnog postupka. Obzirom na to da je izvršenik izmirio dio glavnog duga i zakonskih zateznih kamata na plaćene iznose duga, izvršenje je nastavljeno radi naplate glavnog duga u iznosu od 4.442.858,98 KM sa zakonskim zateznim kamata počev od 2. listopada 2015. godine do isplate, kao i naplate zakonskih zateznih kamata na plaćeni iznos glavnog duga na izvršenikovim nekretninama. Nakon što je apelant kupio izvršenikove nekretnine koje su bile predmetom izvršenja, Općinski sud je donio rješenje o namirenju kojim je određeno da je apelant namiren za troškove izvršnog postupka, za zakonsku zateznu kamatu na plaćeni iznos glavnog duga i za dio zakonske zatezne kamate na neplaćeni iznos glavnog duga, a da je ostao nenamiren za ostatak zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u iznosu od 373.593,69 KM (koja je obračunata na iznos glavnog duga počev od 2. listopada 2015. do 29. studenog 2017. godine) i za glavni dug u iznosu od 4.442.858,98 KM.

32. Ustavni sud, dalje, primjećuje da su redoviti sudovi osporenim odlukama odbili apelantov prijedlog da se izvršenje provede radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 30. studenog 2017. godine do isplate uz obrazloženje da su zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u konkretnom slučaju prestale teći prodajom izvršenikovih nekretnina apelantu 29. studenog 2017. godine, sukladno odredbi članka 98. ZIP-a. S tim u svezi, Ustavni sud ukazuje da je odredbama članka 98. ZIP-a propisan redosljed namirenja tražbine u postupku izvršenja na izvršenikovim nekretninama (vidi Relevantne propise), te da navedenim odredbama nije reguliran tijek zakonskih zateznih kamata. Ustavni sud, potom, primjećuje da je Kantonalni sud usvojio stajalište da je apelant, osporavajući odluku kojim je odbijen njegov prijedlog da se izvršenje provede radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga počev od 30. studenog 2017. godine do isplate, osporavao rješenje o izvršenju i da su, stoga, apelantovi prizivni navodi koji se tiču kamate na ostatak glavnog duga poslije dosude nekretnina kupcu neutemeljeni i da ne čine razloge koji sprečavaju izvršenje u smislu odredbe čl. 47. i 49. ZIP-a. S tim u svezi, Ustavni sud zapaža da je rješenjem o izvršenju od 16. kolovoza 2016. godine naloženo izvršeniku da apelantu isplati novčani iznos od 4.903.610,25 KM na ime glavnog duga sa zakonskim zateznim kamata počev od 2. listopada 2015. godine do isplate, kako je određeno i predmetnom izvršnom ispravom. Iz navedenog, dakle, proizlazi da je rješenjem o izvršenju određeno da apelantu pripadaju zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga sve do isplate

glavnog duga u cijelosti. Ustavni sud, također, ukazuje da odredbe članka 47. ZIP-a propisuju razloge za izjavljivanje prigovora protiv rješenja o izvršenju, dok odredbe članka 49. ZIP-a propisuju da će sud odluku o prigovoru protiv rješenja o izvršenju donijeti u formi rješenja (vidi Relevantne propise), dakle, navedene odredbe ne propisuju tijekom zakonskih zateznih kamata.

33. Ustavni sud, dalje, zapaža da je Kantonalni sud, kao razlog za odbijanje apelantovog prijedloga da se izvršenje provede radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga od 4.442.858,98 KM počev od 30. studenog 2017. godine do isplate, naveo i da je rješenjem o namirenju odlučeno da je apelant ostao nenamiren za ostatak zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga u iznosu od 373.593,69 KM i za glavni dug u iznosu od 4.442.858,98 KM, ali ne i za zakonsku zateznu kamatu nakon prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu (nakon 30. studenog 2017. godine), te da je rješenje o namirenju steklo svojstvo pravomoćnosti obzirom na to da ga apelant nije pobijao pravnim lijekovima. S tim u svezi, Ustavni sud ukazuje da je rješenjem o namirenju odlučeno o namirenju apelantove do tada dospjele tražbine, koju je obračunao vještak ekonomske struke koji je, između ostalog, utvrdio visinu do tada dospjelih zakonskih zateznih kamata na glavnu tražbinu na način da je odlučeno da je procijenjena vrijednost izvršenikovih nekretnina dostatna da se namiri dio obračunate apelantove tražbine (troškovi izvršnog postupka, zakonska zatezna kamata na plaćeni iznos glavnog duga i dio zakonske zatezne kamate na neplaćeni iznos glavnog duga), dok je ostatak do tada dospjelog duga ostao nenamiren. Rješenjem o namirenju, dakle, nije, niti je mogla biti obuhvaćena apelantova tražbina koja je dospjela nakon donošenja tog rješenja, a što predstavljaju zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga koje teku do izmirenja glavnog duga, kako je to određeno izvršnom ispravom i rješenjem o izvršenju.

34. Sublimirajući sve navedeno, Ustavni sud smatra da su redoviti sudovi odluku o odbijanju da, nakon prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu, nastave izvršenje radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos ostatka glavnog duga od 4.442.858,98 KM za razdoblje nakon prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu (počev od 30. studenog 2017. godine), pa sve do isplate, kako je to određeno izvršnom ispravom i rješenjem o izvršenju, zasnovali na arbitrarnoj primjeni odredaba ZIP-a. Stoga, Ustavni sud smatra da je osporenim odlukama povrijeđeno apelantovo pravo na pravično sudjenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije.

Ostali navodi

35. Obzirom na zaključak o povredi prava na pravično sudjenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije, Ustavni sud ne smatra da je potrebno posebice razmatrati apelantove navode o povredi prava na imovinu iz članka II/3.(k) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 1. Protokola broj 1 uz Europsku konvenciju, prava na učinkovit pravni lijek iz članka 13. Europske konvencije, zabrane diskriminacije iz članka II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i članka 14. Europske konvencije, te povredi članka II/2. i II/6. Ustava Bosne i Hercegovine.

VIII. Zaključak

36. Ustavni sud zaključuje da je došlo do povrede apelantovog prava na pravično sudjenje iz članka II/3.(e) Ustava Bosne i Hercegovine i članka 6. Europske konvencije obzirom na to da su redoviti sudovi odluku o odbijanju da nakon prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu nastave izvršenje radi naplate zakonske zatezne kamate na iznos ostatka glavnog duga za razdoblje nakon prodaje izvršenikovih nekretnina apelantu, pa sve do isplate glavnog duga u cijelosti, kako je to određeno

izvršnom ispravom i rješenjem o izvršenju, utemeljili na arbitramoj primjeni odredaba ZIP-a.

37. Na temelju članka 59. st. (1) i (2) i članka 62. stavak (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

38. Prema članku VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obvezujuće.

Predsjednik
Ustavnog suda Bosne i Hercegovine
Mato Tadić, v. r.

Уставни суд Босне и Херцеговине у Великом вијећу, у предмету број **АП 984/20**, рјешавајући апелацију **Н. К.**, на основу члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 57 став (2) тачка б), члана 59 ст. (1) и (2) и члана 62 став (1) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине – пречишћени текст ("Службени гласник Босне и Херцеговине" број 94/14), у саставу:

Мато Тадић, председник
Миодраг Симовић, потпредседник
Мирсад Ђеман, потпредседник
Валерија Галић, судија
Сеада Палаврић, судија
Златко М. Кнежевић, судија
на сједници одржаној 8. септембра 2021. године донио је

ОДЛУКУ О ДОПУСТИВОСТИ И МЕРИТУМУ

Усваја се апелација **Н. К.**

Утврђује се повреда права на правично суђење из члана П/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Укида се Рјешење Кантоналног суда у Зеници број 43 0 П 090376 19 Гжи 2 од 8. јануара 2020. године.

Предмет се враћа Кантоналном суду у Зеници, који је дужан да по хитном поступку донесе нову одлуку у складу са чланом П/3е) Устава Босне и Херцеговине и чланом 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

Налаже се Кантоналном суду у Зеници да, у складу са чланом 72 став (5) Правила Уставног суда Босне и Херцеговине, у року од три мјесеца од дана достављања ове одлуке обавијести Уставни суд Босне и Херцеговине о предузетим мјерама с циљем извршења ове одлуке.

Одлуку објавити у "Службеном гласнику Босне и Херцеговине", "Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине", "Службеном гласнику Републике Српске" и у "Службеном гласнику Брчко дистрикта Босне и Херцеговине".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. Увод

1. Н. К. (у даљњем тексту: апелант) из Зенице, којег заступа Нецад Бабић, адвокат из Зенице, поднио је 17. марта 2020. године апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Уставни суд) против Рјешења Кантоналног суда у Зеници (у даљњем тексту: Кантонални суд) број 43 0 П 090376 19 Гжи 2 од 8. јануара 2020. године, Рјешења Општинског суда у Зеници (у даљњем тексту: Општински суд) број 43 0 П 090376 19 И 3 од 25. септембра 2019. године и Рјешења Општинског суда број 43 0 П 090376 19 И 3 од 12. јула 2019. године.

II. Поступак пред Уставним судом

2. На основу члана 23 Правила Уставног суда, од Кантоналног суда, Општинског суда и "NN Company" д.о.о.

Зеница (у даљњем тексту: извршеник) затражено је 21. априла 2021. године да доставе одговоре на апелацију.

3. Кантонални суд и Општински суд су доставили одговоре на апелацију 28. априла 2021. и 27. маја 2021. године.

4. Извршеник није доставио одговор на апелацију.

III. Чињенично стање

5. Чињенице предмета које произилазе из апелантових навода и докумената предочених Уставном суду могу да се сумирају на сљедећи начин:

Уводне напомене

6. Рјешењем Општинског суда број 43 0 П 090376 16 И од 16. августа 2016. године дозвољен је апелантов приједлог за извршење поднесен на основу правоснажне и извршне пресуде и одређено је извршење којим је извршенику наложено да апеланту исплати новчани износ од 4.903.610,25 КМ на име главног дуга са законским затезним каматама почев од 2. октобра 2015. године до исплате, те законским затезним каматама на плаћене износе дуга, прецизно наведене у изреци рјешења, и да му исплати трошкове парничног и извршног поступка на начин да се извршење спроведе на извршениковим новчаним средствима и извршениковим непокретностима, прецизно описаним у изреци рјешења.

7. Рјешењем Општинског суда број 43 0 П 090376 16 И од 30. марта 2017. године усвојен је извршеников приговор изјављен против рјешења о извршењу од 16. августа 2016. године и рјешење о извршењу је дјелимично обустављено у дијелу који се односи на потраживања дијела главног дуга у износу од 460.751,27 КМ, законских затезних камата на плаћене износе дуга, прецизно наведене у изреци рјешења, у укупном износу од 362.914,83 КМ, потраживања трошкова парничног и извршног поступка и у том дијелу су укинуге све спроведене извршне радње (став I). Такође је измијењено рјешење о извршењу у дијелу који се односи на износ потраживања, као и у дијелу предмета и средства извршења на начин да је одређено извршење против извршеника у апелантову корист ради наплате главног дуга у износу од 4.442.858,98 КМ са законским затезним каматама почев од 2. октобра 2015. године до исплате, као и наплате законских затезних камата на плаћени износ главног дуга од 460.751,27 КМ, почев од 2. октобра 2015. године до исплате, на начин да се, умјесто одређеног извршења пљенидбом и преносом новчаних средстава са трансакцијских рачуна извршеника на апелантов рачун и на непокретностима извршеника, предметно извршење спроведе само на непокретностима извршеника, прецизно описаним у изреци рјешења, забиљежбом извршења у земљишној књизи, утврђивањем њихове вриједности, продајом и преносом на апелантов рачун.

8. Рјешењем Општинског суда број 43 0 П 090376 17 И 2 од 11. децембра 2017. године предметне извршеникове непокретности су досуђене апеланту као купцу, одређено је да се предметне непокретности предају апеланту у посјед, наложено је Земљишнокњижном уреду Општинског суда да на предметним непокретностима изврши упис апелантове својине, те да изврши брисање права трећих која су уписана у земљишну књигу.

9. Након продаје предметних непокретности апеланту обављено је вјештачење вјештака економске струке који је утврдио укупан износ законских затезних камата од 1.207.027,92 КМ, и то да камата обрачуната на износ главног дуга од 4.442.858,98 КМ почев од 2. октобра 2015. до 29. новембра 2017. године износи 1.144.412,21 КМ, а камата на плаћени износ главног дуга 460.751,27 КМ за период од 2.

октобра 2015. до 24. новембра 2016. године износи 62.615,71 КМ.

10. Рјешењем о намирењу број 43 0 П 090376 17 И 2 од 10. маја 2019. године апелант је намирен за трошкове извршног поступка, за законску затезну камату на плаћени износ главног дуга и за дио законске затезне камате на неплаћени износ главног дуга, а остао је ненамирен за остатак законске затезне камате на износ главног дуга у износу од 373.593,69 КМ (која је обрачуната на износ главног дуга од 4.442.858,98 КМ почев од 2. октобра 2015. до 29. новембра 2017. године) и за главни дуг у износу од 4.442.858,98 КМ.

Оспорене одлуке

11. Рјешењем Општинског суда број 43 0 П 090376 19 И 3 од 12. јула 2019. године усвојен је апелантов приједлог за промјену средства и предмета извршења, те је рјешење о извршењу од 16. августа 2016. године уз рјешење од 30. марта 2017. године измијењено у дијелу којим су одређени предмет и средство извршења на начин да је одређено да се извршење има спровести пљенидбом новчаних средстава извршеника на банковном рачуну, прецизно наведеном у изреци рјешења, и преносом новчаних средстава на апелантов рачун ради наплате потраживања која се односе на главни дуг у износу од 4.442.858,98 КМ, остатак законске затезне камате на износ главног дуга у износу од 373.593,69 КМ (која је обрачуната на износ главног дуга од 4.442.858,98 КМ почев од 2. октобра 2015. до 29. новембра 2017. године) и трошкове извршног поступка, све до апелантовог намирења. Даље, одбијен је као неоснован апелантов приједлог да се извршење спроведе ради наплате законске затезне камате на износ главног дуга од 4.442.858,98 КМ почев од 30. новембра 2017. године до исплате.

12. У образложењу рјешења Општински суд је навео да је апелант, изјашњавајући се на закључак суда од 10. јуна 2019. године о даљем току поступка, 27. јуна 2019. године доставио суду уређени приједлог за извршење којим је предложио да се извршење, сходно одредби члана 8 став 3 Закона о извршном поступку (у даљњем тексту: ЗИП), спроведе пљенидбом и преносом новчаних средстава извршеника на рачуну код банке, све до коначног намирења апеланта, а ради наплате потраживања која се односе на остатак законске затезне камате на главни дуг у износу од 373.593,69 КМ, затим, износ од 4.442.858,98 КМ на име главног дуга са законским затезним каматама почев од 30. новембра 2017. године до исплате уз накнаду трошкова у износу од 926,00 КМ. Указао је да је одредбама ЗИП-а прописано да су средства извршења извршне радње или систем таквих радњи којим се према закону потраживање принудно остварује (члан 6 став 1), да су предмет извршења ствари и права према којим по закону може да се спроведе извршење ради остваривања потраживања (члан 6 став 2), да суд одређује извршење оним средством и на оним предметима који су наведени у извршном приједлогу (члан 8 став 1), да ако рјешење о извршењу на одређеном предмету или средству не може да се спроведе, тражилац извршења може ради намирења истог потраживања предложити ново средство или предмет извршења о чему ће суд одлучити рјешењем (члан 8 став 3). С обзиром на то да је апелант суду поднио приједлог да се намирење остатка потраживања изврши на новчаним средствима на рачуну извршеника, Општински суд је закључио да се ради о приједлогу за промјену средства и предмета извршења који је основан, јер је извршење на раније предложеном предмету и средству извршења спроведено, те да је одлучио као у изреци на основу одредбе члана 8 став 3 ЗИП-а. Даље је оцијенио

неоснованим апелантов приједлог ради извршења у сврху наплате потраживања која се односе на законске затезне камате на износ главног дуга од 4.442.858,98 КМ почев од 30. новембра 2017. године до исплате. С тим у вези је истакао да су законске затезне камате на износ главног дуга обрачунате и да их је углавнично стални судски вјештак са 29. новембром 2017. године-а као даном продаје непокретности описаних у рјешењу о намирењу апеланту, те да су камате престале тећи са наведеним даном, сходно одредби члана 98 ЗИП-а.

13. Рјешењем Општинског суда број 43 0 П 090376 19 И 3 од 25. септембра 2019. године одбијени су као неосновани апелантов и извршеников приговор изјављени против рјешења од 12. јула 2019. године.

14. У образложењу рјешења Општински суд је навео да апелант сматра да је извршеник остао у обавези да му исплати главни дуг у износу од 4.442.858,98 КМ са законском затезном каматом почев од 30. новембра 2017. године, као првог наредног дана рачунајући од дана до којег је вјештак извршио обрачун камата, па све до исплате. Навео је да апелант, дакле, сматра да камата не престаје да тече са 29. новембром 2017. године, као даном када је извршеникова непокретност продата апеланту, и да му право на камату припада све до потпуног намирења, како је одређено извршном исправом, те да је, стога, неосновано одбијен његов захтјев за наплату тих камата. С тим у вези је истакао да је суд донио рјешење о намирењу на основу одредбе члана 98 ЗИП-а, коју је примијенио и у погледу времена за које теку законске затезне камате у извршном поступку. Такође је указао да момнат када престају да теку законске затезне камате у ситуацији каква је предметна, закон није изричито дефинисао, али да из коментара закона ауторског тима Асаф Дауповић и др. уз чл. 98 и 99 ЗИП-а јасно произилази да у извршном поступку камате престају да теку даном досуде, односно продаје непокретности купцу, те да је то дугогодишња пракса тог суда у поступцима продаје непокретних и покретних ствари, коју је потврдио и другостепени суд. Навео је да су законске затезне камате на износ главног дуга у конкретном случају престале да теку продајом извршеникових непокретности апеланту 29. новембра 2017. године и да би другачијим поступањем извршни суд одредио извршење ради наплате потраживања која не би била у складу са извршном исправом. Слиједом наведеног, Општински суд је закључио да су у цијелости неосновани апелантови наводи да суд у овој фази предметног поступка одреди извршење ради наплате законске затезне камате на износ главног дуга од 4.442.858,98 КМ почев од 30. новембра 2017. године до исплате, односно камате и након што су непокретности продате и досуђене купцу, све до намирења апеланта, који датум није ни одређен. При томе је истакао да приговор против рјешења о промјени предмета и средства извршења може да се поднесе само због разлога којим је суд одлучивао о промјени предмета и средства извршења, те да је апелант наводе из приговора могао евентуално истицати у жалбеним наводима против рјешења о намирењу овог суда, које није побјавио жалбом, те је постало и правоснажно.

15. Рјешењем Кантоналног суда број 43 0 П 090376 19 Гжи 2 од 8. јануара 2020. године одбијена је апелантова жалба и потврђено рјешење од 25. септембра 2019. године.

16. У образложењу рјешења Кантонални суд је оцијенио правилним закључак првостепеног суда да апелантов приједлог ради наплате потраживања која се односе на законске затезне камате на остатак главног дуга у износу од 4.442.858,98 КМ почев од 30. новембра 2017. године до исплате није основан. С тим у вези је истакао да су

законске затезне камате на износ главног дуга обрачунате и углавничене са 29. новембром 2017. године, као даном продаје извршеникових непокретности апеланту и да са тим даном камате престају да теку, у смислу одредаба члана 98 ЗИП-а. При томе је нагласио да је против рјешења којим се мијењају средство и предмет извршења дозвољен приговор само у дијелу којим је извршена промјена средства и предмета извршења, али не и у дијелу којим је утврђено апелантово потраживање и усвојено извршење за главни дуг са законском затезном каматом и трошковима поступка. Кантонални суд је, такође, истакао да је апелант рјешењем о намирењу од 10. маја 2019. године остао ненамирен за остатак законске затезне камате на износ главног дуга у износу од 373.593,69 КМ (која је обрачуната на износ главног дуга од 4.442.858,98 КМ почев од 2. октобра 2015. до 29. новембра 2017. године) и за главни дуг у износу од 4.442.858,98 КМ, али не и за законску затезну камату након продаје извршеникових непокретности апеланту, односно од 30. новембра 2017. године, те да је рјешење о намирењу правоснажно са 23. мајом 2019. године, јер га апелант није оспоравао. Слиједом наведеног, Кантонални суд је усвојио становиште да апелант не може у фази доношења рјешења којим се само мијењају средство и предмет извршења ради наплате остатка потраживања, како је наведено у рјешењу о намирењу, побијати рјешење о извршењу у дијелу у којем је одређено извршење, те да су, стога, апелантови жалбени наводи којима оспорава рјешење од 25. септембра 2019. године и који се тичу камате на остатак главног дуга послјиде досуде непокретности купцу неосновани и не чине разлоге који спречавају извршење у смислу одредбе чл. 47 и 49 ЗИП-а.

IV. Апелација

а) Наводи из апелације

17. Апелант сматра да му је оспореним одлукама повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљњем тексту: Европска конвенција), укључујући и право на образложену судску одлуку, право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, право на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције, забрана дискриминације из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције, те да је дошло до повреде члана II/2 и II/6 Устава Босне и Херцеговине. Апелант наводи да је закључак редовних судова да апеланту не припада право на намирење законске затезне камате на износ неплаћеног дуга од 4.442.858,98 КМ, па до исплате због тога што је законска затезна камата престала да тече са 29. новембром 2017. године, односно са даном продаје непокретности апеланту, арбитражан и погрешан. Наводи да је предметном извршном исправом, као и рјешењем о извршењу апеланту досуђена законска затезна камата на износ главног дуга са назнаком да камата тече све до исплате главног дуга, који никада није измирен, те да је, стога, његов захтјев за намирење законске затезне камате основан. Апелант наводи ни да моменат када законска затезна камата на износ неплаћеног главног дуга престаје да тече, нити да законска затезна камата престаје да тече са даном продаје непокретности у извршном поступку није дефинисана одредбама члана 98 ЗИП-а на које су се редовни судови у конкретном случају позвали. Такође, наводи да је камата на износ неплаћеног главног дуга обрачуната до 29. новембра 2017. године, јер је то било првенства приоритетно намирује из износа који је добијен

продајом непокретности. Даље, наводи да су редовни судови занемарили одлучну чињеницу да апелант није купио непокретност која је исте или веће процијењене вриједности од апелантовог потраживања према извршенику, него да се ради о непокретности која је по својој процијењеној вриједности десет пута мање вриједности од апелантовог потраживања, те да је износ апелантовог потраживања само по основу законске затезне камате на неплаћени главни дуг знатно већи од процијењене вриједности предметне непокретности. Наводи да се, због тога, одбијањем апелантовог захтјева за намирење законске затезне камате на износ неплаћеног главног дуга нарушава правна сигурност у погледу остваривања права која су призната правоснажним и извршним пресудама у којима је камата досуђена и у којима је наведено да она тече све до исплате потраживања, те да се на тај начин извршеник ослобађа обавезе плаћања законске затезне камате коју има према апеланту.

б) Одговор на апелацију

18. Кантонални суд је навео да апелант понавља наводе истицане у првостепеном и жалбеном поступку и да се не слаже са становиштем које је Кантонални суд изразио када је прихватио резонавање првостепеног суда и позивање на одредбе чл. 98 и 99 ЗИП-а. Навео је да је у рјешењу о намирењу, које није побијано, наведено за које износе је апелант намирен, између осталог и за законску затезну камату на плаћени износ дуга и законску затезну камату на остатак дуга (4.442.858,98 КМ од 2. октобра 2015. до 29. новембра 2017. године) у смислу одредаба члана 98 став 2 ЗИП-а. Кантонални суд наводи да се ради о различитим правним схватањима, те да различита правна схватања не би могла да се доводе у везу са повредама Европске конвенције. Даље, наводи да апелант занемарује чињеницу да је рјешење о намирењу стекло својство правоснажности 28. маја 2019. године, као и да рјешење о промјени предмета и средства извршења може да се побија само из разлога којима се суд руководио о промјени предмета и средства, те да је апелант предметне приговоре евентуално могао да истакне у односу на рјешење о намирењу које није побијао. У коначници је навео да није дошло до повреде права на која апелант указује и да је суд правилно поступио и донио закониту одлуку. Предложио је да Уставни суд апелацију одбије као неосновану.

19. Општински суд је навео да је апелантове приговоре да камата не престаје да тече са даном када је непокретност продата апеланту, него да и даље тече, образложио тај суд у рјешењима од 12. јула 2019. и 25. септембра 2019. године. Навео је да су ти приговори одбијени уз напомену да апелант у извршном поступку, након доношења правоснажног рјешења о намирењу којим је утврђен намирени и ненамирени износ који потражује, не може на основу одредбе члана 8 став 3 ЗИП-а вршити измјену потраживања чије остварење тражи, него само може ради намирења истог потраживања предложити ново средство или предмет извршења о чему ће суд одлучити рјешењем, што је у конкретном случају. У коначници је навео да су оспорене одлуке донесене правилном примјеном права и да су усклађене са судском праксом према којима домаћи судови поступају у погледу времена тока законске затезне камате у извршном поступку приликом намирења тражилаца извршења након продаје непокретности и покретних ствари извршеника.

V. Релевантни прописи

20. Закон о извршном поступку ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 32/03, 52/03 - исправка, 33/06, 39/06 - исправка, 39/09, 29/11 - ОУСБиХ, 74/11 - ОУСФБиХ, 35/12,

35/12 - Рјешење УСБиХ, 46/16, 36/17 - ОУСБиХ, 55/18 - Рјешење УСБиХ и 25/20 - ОУСБиХ)

У конкретном случају примјењује се Закон о извршном поступку ("Службене новине Федерације БиХ" бр. 32/03, 52/03 - исправка, 33/06, 39/06 - исправка, 39/09, 29/11 - ОУСБиХ, 74/11 - ОУСФБиХ, 35/12, 35/12 - Рјешење УСБиХ и 46/16) који је важио у вријеме доношења оспорених одлука, а који у релевантном дијелу гласи:

Члан 6.

Средства и предмет извршења

(1) Средства извршења су извршне радње или систем таквих радњи којима се према закону потраживање принудно остварује.

(2) Предмет извршења су ствари и права над којим се према закону може провести извршење ради остварења потраживања.

(3) Извршне радње могу се непосредно провести против извршеника и других лица, у складу са овим законом.

Члан 8.

Ограничење средстава и предмета извршења

(1) Суд рјешењем одређује извршење оним средством и над оним предметима који су наведени у извршном приједлогу.

(2) Ако је предложено више средстава или више предмета извршења суд може ограничити извршење само на неке од тих средстава или предмета ако су довољни за остварење потраживања.

(3) Ако се извршио рјешење о извршењу на одређеном предмету или средству не може провести, тражилац извршења може ради намирења истог потраживања да предложи ново средство или предмет извршења о чему ће суд одлучити рјешењем.

Члан 47.

Разлози за приговор

Приговор против рјешења о извршењу може се поднијети из разлога који спречавају извршење, а нарочито ако:

1) документ на основу којег је донешено рјешење о извршењу није извршни документ, или ако документ није стекао својство извршности;

2) је извршни документ на основу којег је донешено рјешење о извршењу укинут, поништен, преиначен или на други начин стављен ван снаге, односно ако је на други начин изгубио своју дјелотворност или је утврђено да је без учинка;

3) су се странке, јавним или према закону овјереним документом састављеним након настанка извршног документа, споразумјеле да неће на основу извршног документа трајно или за одређено вријеме тражити извршење;

4) је протекао рок у којем се према закону може тражити извршење;

5) је извршење одређено на предмету који је изузет од извршења, односно на ком је могућност извршења ограничена;

6) тражилац извршења није овлаштен да тражи извршење на основу извршног документа, односно ако није овлаштен да тражи извршење против извршеника;

7) није испуњен услов који је одређен извршним документом, осим ако законом није друкчије прописано;

8) је потраживање престало на основу чињенице која је настала у вријеме кад је извршеник није више могао истаћи у поступку из којег потиче одлука, односно ако је потраживање престало на основу чињенице која је настала након закључења судског или управног поравнања;

9) је на основу чињенице која је настала у вријеме кад је дужник није више могао истаћи у поступку из којег потиче одлука, односно ако је на основу чињенице која је настала након закључења судског или управног поравнања, трајно или за одређено вријеме, одгођено, забрањено, измијењено или на други начин онемогућено испуњење потраживања;

10) је наступило застарјевање потраживања о чему је одлучено извршним документом.

Члан 49.

Рјешење о приговору

(1) Рјешење о приговору доноси судија.

(2) Рјешењем се приговор усваја, одбија или се одбацује као неблаговремен, непотпун или недозвољен.

(3) Ако усвоји приговор суд ће, према околностима случаја, да обустави извршење у потпуности или дјелимично и укине проведене радње.

Члан 98.

Првенствено намирење

(1) Из износа добијеног продајом намирују се првенствено и то овим редослиједом:

1) трошкови извршног поступка;

2) потраживања založних повјерилаца која се по реду првенства намирују прије тражиоца извршења;

3) потраживања тражиоца извршења по чијем је приједлогу одређено извршење;

4) потраживања založних повјерилаца која се по реду првенства намирују послје тражиоца извршења;

5) надокнада за личне служности које се продајом гасе.

(2) Ако извршеник поред главног потраживања дугује и камату она се намирује прије износа главног потраживања.

(3) Више лица унутар исте тачке из става 1. овог члана намирују се по реду стицања založног права и права на намирење тражиоца извршења који су предложили извршење, односно по реду стицања личних служности, а ако је био уступљен првенствени ред, тада се лица из става 1. овог члана намирују по том успостављеном првенственом реду.

VI. Допустивост

21. У складу са чланом VI/36) Устава Босне и Херцеговине, Уставни суд, такође, има апелациону надлежност у питањима која су садржана у овом уставу када она постану предмет спора због пресуде било којег суда у Босни и Херцеговини.

22. У складу са чланом 18 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд може да разматра апелацију само ако су против пресуде, односно одлуке која се њоме побија, исцрпљени сви дјелотворни правни лијекови могући према закону и ако се поднесе у року од 60 дана од дана када је подносилац апелације примио одлуку о посљедњем дјелотворном правном лијеку којег је користио.

23. У конкретном случају предмет оспоравања апелацијом је Рјешење Кантоналног суда број 43 0 П 090376 19 Гжи 2 од 8. јануара 2020. године против којег нема других дјелотворних правних лијекова могућих према закону. Затим, оспорено рјешење апелант је примио 27. јануара 2020. године а апелација је поднесена 17. марта 2020. године, тј. у року од 60 дана, како је прописано чланом 18 став (1) Правила Уставног суда. Коначно, апелација испуњава и услове из члана 18 ст. (3) и (4) Правила Уставног суда, јер не постоји неки формални разлог због којег апелација није допустива, нити је очигледно (*prima facie*) неоснована.

24. Имајући у виду одредбе члана VI/36) Устава Босне и Херцеговине, члана 18 ст. (1), (3) и (4) Правила Уставног

суда, Уставни суд је утврдио да предметна апелација испуњава услове у погледу допуствости.

VII. Меритум

25. Апелант сматра да му је оспореним одлукама повријеђено право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције, укључујући и право на образложену судску одлуку, право на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, право на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције, забрана дискриминације из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције, те да је дошло до повреде члана II/2 и II/6 Устава Босне и Херцеговине.

Право на правично суђење

26. Члан II/3 Устава Босне и Херцеговине у релевантном дијелу гласи:

Сва лица на територији Босне и Херцеговине уживају људска права и слободе из става 2 овог члана, а она обухватају:

е) Право на правичан поступак у грађанским и кривичним стварима и друга права у вези са кривичним поступком.

27. Члан 6 Европске конвенције у релевантном дијелу гласи:

1. Приликом утврђивања његових грађанских права и обавеза или кривичне оптужбе против њега, свако има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом установљеним законом. [...]

28. Уставни суд, прије свега, констатује да се у конкретном случају ради о извршном поступку који је апелант, као тражилац извршења, покренуо на основу извршне исправе против извршеника ради наплате новчаног потраживања, тако да се ради о предмету који је грађанско-правне природе, па апелант у предметном поступку ужива гаранције права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 став 1 Европске конвенције (види, Уставни суд, Одлука о допуствости и меритуму број АП 4924/19 од 9. јуна 2021. године, тачка 39, доступна на www.ustavnisud.ba). Стога ће Уставни суд испитати да ли је поступак пред редовним судовима био правичан онако како то захтијевају наведене одредбе.

29. Уставни суд запажа да апелант сматра да су редовни судови произвољно примјенили одредбе ЗИП-а када су одбили апелантов приједлог да се извршење спроведе ради наплате законске затезне камате на износ главног дуга од 4.442.858,98 КМ почев од 30. новембра 2017. године до исплате, те да су повриједили апелантово право на образложену судску одлуку. У вези с тим, Уставни суд подсјећа да, према пракси Европског суда за људска права (у даљњем тексту: Европски суд) и Уставног суда, задатак ових судова није да преиспитују закључке редовних судова у погледу чињеничног стања и примјене материјалног права (види, Европски суд, *Pronina против Русије*, одлука о допуствости од 30. јуна 2005. године, апликација број 65167/01) Наиме, Уставни суд није надлежан да супституише редовне судове у процјени чињеница и доказа, већ је, уопштено, задатак редовних судова да оцијене чињенице и доказе које су извели (види, Европски суд, *Thomas против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 10. маја 2005. године, апликација број 19354/02). Задатак Уставног суда је да испита да ли је евентуално дошло до повреде или занемаривања уставних права (право на правично суђење, право на приступ суду, право на дјелотворан правни лијек и

др.), те да ли је примјена закона била евентуално произвољна или дискриминациона.

30. Уставни суд ће се, дакле, изузетно упустити у испитивање начина на који су надлежни судови примјенили позитивноправне прописе када је очигледно да је у одређеном поступку дошло до произвољног поступања редовног суда како у поступку утврђивања чињеница, оцјене доказа, тако и примјене релевантних позитивноправних прописа (види, Уставни суд, Одлука број АП 311/04 од 22. априла 2005. године, став 26). У контексту наведеног Уставни суд подсјећа и на то да је у више својих одлука истакао да очигледна произвољност у примјени релевантних прописа никада не може да води правичном поступку (види, Уставни суд, Одлука број АП 1293/05 од 12. септембра 2006. године, тачка 25 и даље, и, *mutatis mutandis*, Европски суд, *Анђелковић против Србије*, пресуда од 9. априла 2013. године, тачка 24).

31. Уставни суд запажа да је апелант у конкретном случају покренуо извршни поступак против извршеника ради намирења износа од 4.903.610,25 КМ на име главног дуга са законским затезним каматама почев од 2. октобра 2015. године до исплате, ради намирења законских затезних камата на плаћене износе дуга, те ради намирења трошкова парничног и извршног поступка. С обзиром на то да је извршеник измирио дио главног дуга и законских затезних камата на плаћене износе дуга, извршење је настављено ради наплате главног дуга у износу од 4.442.858,98 КМ са законским затезним каматама почев од 2. октобра 2015. године до исплате, као и наплате законских затезних камата на плаћени износ главног дуга на извршениковим непокретностима. Након што је апелант купио извршеникове непокретности које су биле предмет извршења, Општински суд је донио рјешење о намирењу којим је одређено да је апелант намирен за трошкове извршног поступка, за законску затезну камату на плаћени износ главног дуга и за дио законске затезне камате на неплаћени износ главног дуга, а да је остао ненамирен за остатак законске затезне камате на износ главног дуга у износу од 373.593,69 КМ (која је обрачуната на износ главног дуга почев од 2. октобра 2015. до 29. новембра 2017. године) и за главни дуг у износу од 4.442.858,98 КМ.

32. Уставни суд, даље, примјеђује да су редовни судови оспореним одлукама одбили апелантов приједлог да се извршење спроведе ради наплате законске затезне камате на износ главног дуга од 4.442.858,98 КМ почев од 30. новембра 2017. године до исплате уз образложење да су законске затезне камате на износ главног дуга у конкретном случају престале да теку продајом извршеникових непокретности апеланту 29. новембра 2017. године, сходно одредби члана 98 ЗИП-а. С тим у вези, Уставни суд указује да је одредбама члана 98 ЗИП-а прописан редослијед намирења потраживања у поступку извршења на извршениковим непокретностима (види Релевантне прописе), те да наведеним одредбама није регулисан ток законских затезних камата. Уставни суд, затим, примјеђује да је Кантонални суд усвојио становиште да је апелант, оспоравајући одлуке којим је одбијен његов приједлог да се извршење спроведе ради наплате законске затезне камате на износ главног дуга почев од 30. новембра 2017. године до исплате, оспоравао рјешење о извршењу и да су, стога, апелантови жалбени наводи који се тичу камате на остатак главног дуга послјиге досуде непокретности купцу неосновани и да не чине разлоге који спречавају извршење у смислу одредбе чл. 47 и 49 ЗИП-а. С тим у вези, Уставни суд запажа да је рјешењем о извршењу од 16. августа 2016. године наложено извршенику да апеланту исплати новчани износ од 4.903.610,25 КМ на име

главног дуга са законским затезним каматама почев од 2. октобра 2015. године до исплате, како је одређено и предметном извршном исправом. Из наведеног, дакле, произилази да је рјешењем о извршењу одређено да апеланту припадају законске затезне камате на износ главног дуга све до исплате главног дуга у цијелости. Уставни суд, такође, указује да одредбе члана 47 ЗИП-а прописују разлоге за изјављивање приговора против рјешења о извршењу, док одредбе члана 49 ЗИП-а прописују да ће суд одлуку о приговору против рјешења о извршењу донијети у форми рјешења (види Релевантне прописе), дакле, наведене одредбе не прописују ток законских затезних камата.

33. Уставни суд, даље, запажа да је Кантонални суд, као разлог за одбијање апелантовог приједлога да се извршење спроведе ради наплате законске затезне камате на износ главног дуга од 4.442.858,98 КМ почев од 30. новембра 2017. године до исплате, навео и да је рјешењем о намирењу одлучено да је апелант остао ненамирен за остатак законске затезне камате на износ главног дуга у износу од 373.593,69 КМ и за главни дуг у износу од 4.442.858,98 КМ, али не и за законску затезну камату након продаје извршеникових непокретности апеланту (након 30. новембра 2017. године), те да је рјешење о намирењу стекло својство правоснажности с обзиром на то да га апелант није побијао правним лијековима. С тим у вези, Уставни суд указује да је рјешењем о намирењу одлучено о намирењу апелантовог до тада доспјелог потраживања, које је обрачунао вјештак економске струке који је, између осталог, утврдио висину до тада доспјелих законских затезних камата на главно потраживање на начин да је одлучено да је процијењена вриједност извршеникових непокретности довољна да се намири дио обрачунатог апелантовог потраживања (трошкови извршног поступка, законска затезна камата на плаћени износ главног дуга и дио законске затезне камате на неплаћени износ главног дуга), док је остатак до тада доспјелог дуга остао ненамирен. Рјешењем о намирењу, дакле, није, нити је могло да буде обухваћено апелантово потраживање које је доспјело након доношења тог рјешења, а што представљају законске затезне камате на износ главног дуга које теку до измирења главног дуга, како је то одређено извршном исправом и рјешењем о извршењу.

34. Сублимирајући све наведено, Уставни суд сматра да су редовни судови одлуку о одбијању да, након продаје извршеникових непокретности апеланту, наставе извршење

ради наплате законске затезне камате на износ остатак главног дуга од 4.442.858,98 КМ за период након продаје извршеникових непокретности апеланту (почев од 30. новембра 2017. године), па све до исплате, како је то одређено извршном исправом и рјешењем о извршењу, засновали на арбитрарној примјени одредаба ЗИП-а. Стога, Уставни суд сматра да је оспореним одлукама повријеђено апелантово право на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције.

Остали наводи

35. С обзиром на закључак о повреди права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције, Уставни суд не сматра да је потребно посебно разматрати апелантове наводе о повреди права на имовину из члана II/3к) Устава Босне и Херцеговине и члана 1 Протокола број 1 уз Европску конвенцију, права на дјелотворан правни лијек из члана 13 Европске конвенције, забране дискриминације из члана II/4 Устава Босне и Херцеговине и члана 14 Европске конвенције, те повреди члана II/2 и II/6 Устава Босне и Херцеговине.

VIII. Закључак

36. Уставни суд закључује да је дошло до повреде апелантовог права на правично суђење из члана II/3е) Устава Босне и Херцеговине и члана 6 Европске конвенције с обзиром на то да су редовни судови одлуку о одбијању да након продаје извршеникових непокретности апеланту наставе извршење ради наплате законске затезне камате на износ остатак главног дуга за период након продаје извршеникових непокретности апеланту, па све до исплате главног дуга у цијелости, како је то одређено извршном исправом и рјешењем о извршењу, засновали на арбитрарној примјени одредаба ЗИП-а.

37. На основу члана 59 ст. (1) и (2) и члана 62 став (1) Правила Уставног суда, Уставни суд је одлучио као у диспозитиву ове одлуке.

38. Према члану VI/5 Устава Босне и Херцеговине, одлуке Уставног суда су коначне и обавезујуће.

Предсједник
Уставног суда Босне и Херцеговине
Мато Гадић, с. р.

SADRŽAJ

**KONKURENCIJSKO VIJEĆE
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 832 Zaključak o obustavljanju postupka (bosanski jezik) 1
 Zaključak o obustavljanju postupka (hrvatski jezik) 4
 Закључак о обустављању поступка (српски језик) 7

**DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 833 Pravilnik o prihvatljivim i alternativnim načinima usklađivanja, certifikacijskim zahtjevima, posebnim uvjetima i smjernicama (bosanski jezik) 11
 Pravilnik o prihvatljivim i alternativnim načinima usklađivanja, certifikacijskim zahtjevima, posebnim uvjetima i smjernicama (hrvatski jezik) 12
 Правилник о прихватљивим и алтернативним начинима усклађивања, сертификационим захтјевима, посебним условима и смјерницама (српски језик) 14

- 834 Pravilnik o izuzeću i odstupanju od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (bosanski jezik) 16
 Pravilnik o izuzeću i odstupanju od primjene odredaba propisa ili dijela propisa koji donosi Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (hrvatski jezik) 18
 Правилник о изузећу и одступању од примјене одредаба прописа или дијела прописа који доноси Дирекција за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине (српски језик) 21

**USTAVNI SUD
BOSNE I HERCEGOVINE**

- 835 Odluka broj AP 984/20 (bosanski jezik) 23
 Odluka broj AP 984/20 (hrvatski jezik) 29
 Одлука број АП 984/20 (српски језик) 34

Izdavač: Ovlaštena služba Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, Trg BiH 1, Sarajevo - Za izdavača: sekretarka Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine Gordana Živković - Priprema i distribucija: JP NIO Službeni list BiH Sarajevo, Džemala Bijedića 39/III - Direktor: Dragan Prusina - Telefoni: Centrala: 722-030 - Direktor: 722-061 - Pretplata: 722-054, faks: 722-071 - Oglasni odjel: 722-049, 722-050, faks: 722-074 - Služba za pravne i opće poslove: 722-051 - Računovodstvo: 722-044 722-046 - Komerijala: 722-042 - Pretplata se utvrđuje polugodišnje, a uplata se vrši UNAPRIJED u korist računa: UNICREDIT BANK d.d. 338-320-22000052-11, VAKUFСКА BANKA d.d. Sarajevo 160-200-00005746-51, HYPO-ALPE-ADRIA-BANK A.D. Banja Luka, filijala Brčko 552-000-00000017-12, RAIFFEISEN BANK d.d. BiH Sarajevo 161-000-00071700-57 - Štampa: "Unioninvestplastika" d.d. Sarajevo - Za štampariju: Jasmin Muminović - Reklamacije za neprimljene brojeve primaju se 20 dana od izlaska glasila.

"Službeni glasnik BiH" je upisan u evidenciju javnih glasila pod rednim brojem 731.

Upis u sudski registar kod Kantonalnog suda u Sarajevu, broj UF/I - 2168/97 od 10.07.1997. godine. - Identifikacijski broj 4200226120002. - Porezni broj 01071019. - PDV broj 200226120002. Molimo pretplatnike da obavezno dostave svoj PDV broj radi izdavanja poreske fakture.

Pretplata za II polugodište 2021. za "Službeni glasnik BiH" i "Međunarodne ugovore" 120,00 KM, "Službene novine Federacije BiH" 110,00 KM.

Web izdanje: <http://www.sluzbenilist.ba> - godišnja pretplata 240,00 KM